

UCHWAŁA NR XXVI/286/08
Rady Miasta Szczecinek
z dnia 27 listopada 2008 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Szczecinek na lata 2009-2012”.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337 oraz z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1111), art. 87 ust. 1, 3, 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568) Rada Miasta Szczecinek uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny program opieki nad zabytkami miasta Szczecinek na lata 2009-2012” stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Szczecinek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Suchowiejko

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA SZCZECINEK NA LATA 2009-2012 Szczecinek 2008 r.

WSTĘP

Dziedzictwo kulturowe, to dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń, a także naszych czasów. Jego elementy to archeologia, architektura i sztuka oraz wiele innych przejawów życia i rozwoju społeczności. Troska o ich zachowanie wynika z potrzeby zachowania tych źródeł dla przyszłych pokoleń. Świadomość potrzeby ratowania i ochrony zabytków jest coraz powszechniejsza wśród naszego społeczeństwa. Dbłość o dobry stan techniczny i estetykę obiektów kulturowych jest celem opracowania programu opieki nad zabytkami. Jest koniecznością przewidzianą ustawą oraz potrzebą społeczną. Jest również ważnym czynnikiem w upowszechnianiu wiedzy historycznej i wspomaganium właścicieli zabytków w dbaniu o ich dobrą kondycję. Zadbane miasto będzie także atrakcyjne dla turysty. Właściwie utrzymane i wyeksponowane obiekty, ulice, place oraz park sprawią, że będzie tu powracał. Zatem kultura miasta, jego malownicze położenie geograficzne oraz zabytki staną się produktem turystycznym, który jest znaczącym elementem rozwoju.

Program Opieki nad Zabytkami Miasta Szczecinek na lata 2009-2012 jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania w mieście (m.in. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek). Nie stanowi aktu prawa miejscowego, lecz jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Program opieki nad zabytkami stanowi podstawę współpracy między Urzędem Miasta Szczecinek, właścicielami zabytków i Wojewódzką Służbą Ochrony Zabytków w Szczecinie, Delegaturą w Koszalinie.¹

1. PODSTAWA PRAWNA I CELE OPRACOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Przygotowanie i realizacja programu opieki nad zabytkami, będącego istotnym instrumentem opieki nad zabytkami i ochrony zabytków, należy do ustawowych obowiązków samorządu nałożonych art. 84-87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o opiece nad zabytkami i ochronie zabytków (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), w której określono tryb sporządzenia oraz cele programu opieki nad zabytkami.

Art. 87 ust. 1 mówi: Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.

W przypadku Miasta Szczecinek Program Opieki nad Zabytkami przyjmuje Rada Miasta, po uzyskaniu opinii Wojewódzkiej Służby Ochrony Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie. Ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym (art. 87 ust. 4).

Z realizacji Programu Burmistrz sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia Radzie Miasta (art. 87 ust. 3). W budżecie miasta należy zabezpieczyć środki na realizację Programu.

Cele programu opieki nad zabytkami zdefiniowano w art. 87 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w której stwierdza się, że programy opieki mają na celu w szczególności:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych (wojewódzkich, powiatowych, gminnych) wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem zabytków,

¹ w przygotowaniu niniejszego programu wykorzystano z „poradnika metodycznego - gminny program opieki nad zabytkami” opracowanego przez zespół powołany przez dyrektora Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji zabytków w Warszawie w 2008 r.

- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Generalnie można stwierdzić, iż podstawowym celem sporządzania i realizacji gminnych programów opieki nad zabytkami jest utrzymanie walorów krajobrazu kulturowego i zabytków na terenie władania samorządu, poprzez różnorodne działania związane bezpośrednio z materialną substancją zabytków, ich zagospodarowania w różnych formach nie powodujących uszczerbku dla zabytkowych wartości, jak i działania zmierzające do podniesienia wiedzy o zabytkach i świadomości potrzeby utrzymania dziedzictwa kulturowego.

3. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY ZABYTEKÓW I OPIEKI NAD ZABYTEKAMI W POLSCE

Zabytki zostały objęte ochroną zadeklarowaną jako konstytucyjny obowiązek Państwa i każdego obywatela (art. 5, art. 6 ust. 1 i art. 86 Konstytucji RP).

Podstawowym aktem prawa regulującym ochronę i opiekę nad zabytkami jest ustawa z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zmianami) wraz z aktami wykonawczymi¹, w której określono przedmiot, formy i zasady ochrony zabytków i opieki nad nimi.

Przedmiotem ochrony i opieki jest zabytek, którego definicja według art. 3 ustawy brzmi:

nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związana z jego działalnością i stanowiąca świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, którego zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;

- 1) zabytek nieruchomy - nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, posiadających cechy jw.;
- 2) zabytek ruchomy - rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, posiadających cechy jw.;
- 3) zabytek archeologiczny - zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;
- 4) historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny - przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;
- 5) historyczny zespół budowlany - powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;
- 6) krajobraz kulturowy - przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;

¹ Akty wykonawcze:

1. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 940).
2. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 28 stycznia 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu kultury, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Promocji Kultury (Dz. U. z 2005 r. Nr 24, poz. 200).
3. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 212, poz. 2153).
4. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych. (Dz. U. z 2004 r. Nr 150, poz. 1579).
5. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1305).
6. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 10 maja 2004 r. w sprawie rzeczoznawców Ministra Kultury w zakresie opieki nad zabytkami (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1302).
7. Rozporządzenie ministra Kultury z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie wywozu zabytków i przedmiotów o cechach zabytków za granicę (Dz. U. z 2004 r. Nr 84, poz. 798).
8. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wojewódzkich urzędów ochrony zabytków (Dz. U. z 2004 r. Nr 75, poz. 706).
9. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 650).
10. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. z 2004 r. Nr 30, poz. 259).

- 7) otoczenie zabytku - teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Przedmiot ochrony doprecyzowany został w art. 6 ust. 1 ustawy, który wskazuje że opiece i ochronie podlegają bez względu na stan zachowania:

- 1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:
 - 2) krajobrazami kulturowymi;
 - 3) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi;
 - 4) dziełami architektury i budownictwa;
 - 5) dziełami budownictwa obronnego;
 - 6) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi;
 - 7) cmentarzami, parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni;
 - 8) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- 9) zabytki ruchome będące, w szczególności: dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje, numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami;
- 10) zabytki archeologiczne będące, w szczególności: pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyskami, kurhanami, relikdami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej;
- 11) ochronie mogą podlegać także zabytki niematerialne - nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Formami ochrony zabytków są (art. 7 ustawy):

- 1) wpis do rejestru zabytków²;
- 2) uznanie za pomnik historii³;
- 3) utworzenie parku kulturowego⁴;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Wpis do rejestru zabytków należy do kompetencji wojewódzkich konserwatorów zabytków (decyzje o wpisie podejmowana są z urzędu lub na wniosek posiadacza zabytku).

W kompetencjach samorządu gminy jest stanowienie prawnej ochrony poprzez utworzenie parku kulturowego oraz sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania z odpowiednimi zapisami dotyczącym ochrony dziedzictwa kulturowego (obowiązek wynikający też z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Zasady ochrony zabytku określa art. 4 ustawy.

Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków poprzez odpowiednie zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) uwzględnianie działań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkami sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza wg art. 5 polega, w szczególności na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

² Rejestr zabytków prowadzi wojewódzki konserwator zabytków; dla Miasta Szczecinek Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie.

³ art. 15 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - na mocy rozporządzenia Prezydenta RP.

⁴ art. 17 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - Rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

Według art. 18 ustawy w strategiach rozwoju, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami.

W dokumentach strategicznych i planistycznych, województwa, powiatu, gminy:

- 1) uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 2) ustala przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami;
- 3) określa rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków;
- 4) zapewnia ochronę zabytków przy realizacji inwestycji;
- 5) ustala rozwiązania mające na celu przywracanie zabytków do jak najlepszego stanu.

Art. 19. 1. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się w szczególności ochronę:

- 1) zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenia;
- 2) innych zabytków nieruchomości, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;
- 3) parków kulturowych;
- 4) ustalenia programu opieki nad zabytkami;
- 5) strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy, nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami należy do zadań własnych gminy. Art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy określa zadania własne gminy: „zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy”. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- 4) budownictwa mieszkaniowego;
- 5) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 6) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- 7) targowisk i hal targowych;
- 8) zieleni gminnej i zadrzewień;
- 9) cmentarzy gminnych;
- 10) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- 11) promocji gminy.

Niezależnie od zobowiązania ustawowego (ochrony zabytków i opieki nad zabytkami), również inne wymienione wyżej zadania mogą dotyczyć zabytków: zabytkowych obiektów (budynki mieszkalne, parki, cmentarze, mosty i in.) i zabytkowych obszarów/krajobrazu kulturowego (lokalizacja nowych obiektów handlowych, sportowych, infrastruktura, komunikacja). Tak, więc w realizacji wszelkich zadań należałoby mieć na względzie ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami.

Uregulowanie prawne dotyczące zabytków znajdują się także w:

- 1) ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.);
- 2) ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.);
- 3) ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) z aktami wykonawczymi, z której wynika obowiązek wykonania opracowania ekofizjograficznego do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (art. 72 ust. 4 i 5) z uwzględnieniem walorów zabytkowych;
- 4) ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.);
- 5) ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.) - uwzględnia się w niej ochronę krajobrazów (zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu), a wśród walorów chronionych wymienia wartości kulturowe. Jedną z form ochrony wg tejże ustawy są parki krajobrazowe - obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, ale także walory historyczne i kulturowe;
- 6) ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123);
- 7) ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.).

1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIASTA SZCZECINEK

3. 1. Ochrona dziedzictwa kulturowego w ustaleniach międzynarodowych.

Najistotniejsze dla dziedzictwa kulturowego ustalenia międzynarodowe, przyjęte przez Polskę to:

3.1.1. Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 16 listopada 1972 r. przyjęta na sesji w Paryżu (Dz. U. z 1976 r. Nr 32, poz. 190) - zobowiązuje do: ustanowienia „skutecznego systemu ochrony dziedzictwa kulturalnego i naturalnego o wyjątkowym znaczeniu dla całej ludzkości, zorganizowanego w sposób stały i zgodny z metodami współczesnej nauki”; uprawiania polityki zmierzającej do wyznaczenia dziedzictwu kulturalnemu i naturalnemu odpowiedniej funkcji w życiu zbiorowym i włączenia ochrony tego dziedzictwa do programów planowania ogólnego; podejmowania środki prawnych, naukowych, technicznych, administracyjnych i finansowych w celu identyfikacji, ochrony, konserwacji, waloryzacji i reanimacji tego dziedzictwa.

3.1.2. Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona) - 16 stycznia 1992 r. - La Valetta (Dz. U. z 1996 r. Nr 120, poz. 564) dotycząca dziedzictwa archeologicznego, które stanowi źródło „zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych”. Zobowiązuje do wprowadzenia systemu prawnej ochrony dziedzictwa archeologicznego, zapewniającego prowadzenie ewidencji archeologicznego dziedzictwa, łączenia potrzeb archeologii z wymaganiami planów zagospodarowania, zapewnienia finansowego wsparcia dla badań archeologicznych od władz państwowych, regionalnych i gminnych.

3.1.3. Europejska konwencja krajobrazowa - 22 października 2000 r. - Florencja (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98) zobowiązuje do: ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu (który przyczynia się do tworzenia kultur lokalnych i jest podstawowym komponentem europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego) ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu. W konwencji tej zwrócono uwagę na współpracę transgraniczną (na szczeblu regionalnym i lokalnym) służącą przygotowaniu i wdrażaniu wspólnych programów dotyczących krajobrazu (krajobrazy transgraniczne). Ustanowiono Nagrodę Krajobrazową Rady Europy - wyróżnienie przyznawane organom lokalnym i regionalnym, które wykażą się skutecznymi i znaczącymi osiągnięciami w dziedzinie ochrony, gospodarki lub planowania krajobrazu.

3.1.4. Konwencja UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego, sporządzona w Paryżu dnia 20 października 2005 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 215, poz. 1585). Celami konwencji są m.in.: ochrona i promowanie różnorodności form wyrazu kulturowego; tworzenie takich warunków dla kultur, by mogły się w pełni rozwijać i swobodnie na siebie oddziaływać w sposób przynoszący im wzajemne korzyści; promowanie poszanowania różnorodności form wyrazu kulturowego i uświadamianie jej wartości na płaszczyźnie lokalnej, krajowej i międzynarodowej; potwierdzenie znaczenia związku między kulturą i rozwojem dla wszystkich krajów. Za zasady uznano: komplementarności ekonomicznych i kulturowych aspektów rozwoju - z uwagi na fakt, że kultura jest jedną z głównych sił napędowych rozwoju, kulturowe aspekty rozwoju są równie istotne jak jego aspekty ekonomiczne. Ochrona, promowanie i zachowanie różnorodności kulturowej są podstawowym warunkiem trwałego i zrównoważonego rozwoju dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń.

3.2. STRATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI

3.2.1. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (uchwała Rady Ministrów z 29.XI.2006 r.).

W dokumencie tym, pomimo oczywistego znacznego stopnia ogólnikowości, środowisko kulturowe (jego ochrona i właściwe użytkowanie) znajduje miejsce zarówno w uwarunkowaniach i przesłankach rozwoju kraju, jak i przy określaniu priorytetów. Podkreślono, że „walory środowiska naturalnego w połączeniu ze znacznym potencjałem kulturowym oraz korzystnym położeniem w środku kontynentu na skrzyżowaniu ważnych dróg europejskich czynią z naszego kraju atrakcyjne miejsce do zwiedzania i wypoczynku. Dla wielu słabiej uprzemysłowionych, atrakcyjnych środowiskowo regionów Polski, turystyka stanowi podstawową szansę rozwoju.”

W priorytecie 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, zakłada się podejmowanie działań na rzecz znaczącego ograniczenia przestrzeni trwale zagospodarowanej, zwłaszcza w obszarach cennych przyrodniczo i kulturowo.

W priorytecie 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej - „równoległe z budową nowych obiektów kultury będą rozwijane działania nakierowane na zachowanie, ochronę i rewitalizację materialnego dziedzictwa kulturowego, poprzez renowację, konserwację, adaptację obiektów zabytkowych dla celów kulturowych i turystycznych, a także wdrożenie systemu monitoringu i zabezpieczenia tych obiektów”.

Także w zadaniach służących realizacji innych priorytetów wskazuje się na zabytki, jako potencjał i jednocześnie dobro wymagające nakładów na właściwe utrzymanie.

3.2.2. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-13 z Uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-20 (przyjęta przez Radę Ministrów w 2005 r.).

Ochrona i rewaloryzacja zabytków została uznana za jeden z podstawowych celów strategicznych, a za cele częściowe uznano m.in.:

- kompleksową rewaloryzację zabytków i ich adaptację na funkcje kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne,
- zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości poprzez tworzenie zintegrowanych produktów turystycznych,
- podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego.

W uzupełnieniu NSRK do 2020 r. wprowadzono programy operacyjne, służące wdrażaniu NSRK, powiązane z funduszami znajdującymi się w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Powołano program operacyjny „Dziedzictwo Kulturowe” z programami szczegółowymi, m.in.:

- 1) rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ruchomych;
- 2) rozwój instytucji muzealnych;
- 3) ochrona zabytków archeologicznych;
- 4) tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego;
- 5) ochrona zabytkowych cmentarzy.

Cel strategiczny - ochrona i rewaloryzacja zabytków - został szczegółowo określony pod względem realizacyjnym w Narodowym Programie Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004-2012”.

3.3. POLITYKA W ZAKRESIE OPIEKI I OCHRONY NAD ZABYTKAMI W DOKUMENTACH SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

3.3.1. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 (przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą Nr XXVI/303/05 z dnia 19 grudnia 2005 r.) w SRWZ, w diagnozie stanu województwa przedstawiono charakterystykę krajobrazu kulturowego ze wskazaniem najcenniejszych zespołów zabytków oraz identyfikację kluczowych problemów, do których zaliczono:

- 2) - zły stan zabytków;
- 3) - zbyt małe nakłady na rewitalizację i renowację zasobów środowiska kulturowego;
- 4) - słabo rozwinięte produkty turystyczne związane z wykorzystaniem zasobów środowiska kulturowego;
- 5) - problemy rozwojowe na obszarach założeń staromiejskich;
- 6) - brak środków i mechanizmów wsparcia rewitalizacji starej zabudowy mieszkaniowej, zabudowy przemysłowej i powojennej.

Charakteryzując w SRWZ stan i możliwości rozwoju turystyki stwierdzono duże potencjalne możliwości turystyki, której sprzyjają m.in. zabytki architektury i obiekty świadczące o bogatym dziedzictwie kulturowym regionu. Jednak w analizie SWOT zwrócono uwagę na niski poziom mechanizmów wsparcia rozwoju kultury i dziedzictwa kulturowego, małe wydatki jednostek samorządu terytorialnego na ochronę dziedzictwa kulturowego, słabo rozwinięte produkty turystyczne związane z wykorzystaniem zasobów środowiska naturalnego i kulturowego.

Wśród 6 zdefiniowanych w SRWZ celów strategicznych do zabytków odnoszą się cele kierunkowe wspierające cele strategiczne:

1. Rozwój i promocja produktów turystycznych regionu - kierunek wspierający cel: innowacyjności i efektywności gospodarowania.

4. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych - kierunek wspierający cel: zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

3.3.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (uchwała Nr XXXII/334/02 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 czerwca 2002 r.).

Na podstawie analizy walorów, stanu zachowania i zagrożeń, ustalono zasady i kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego. Wskazano na potrzebę ochrony w planach zagospodarowania przestrzennego dziedzictwa tworzącego walor lokalnych krajobrazów. Ustalono system ochrony obszarów istotnych ze względu na utrzymanie fizjonomii krajobrazu województwa. W celu ochrony krajobrazu wskazano obszary, które należy wyłączyć z potencjalnej lokalizacji inwestycji o dużym wpływie na krajobraz, jak siłownie wiatrowe. Są to m.in.: istniejące i projektowane w planach zagospodarowania przestrzennego i w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin przyrodnicze obszary chronione wraz z otulinami, panoramy i osie widokowe, przedpola ekspozycji z dróg o nawierzchni utwardzonej i z kolei na przyrodnicze dominanty

przestrzenne oraz sylwetki historycznych układów osadniczych, obszary wykluczone z zainwestowania ze względów kulturowych.

Zwrócono uwagę na fakt, że „atrakcyjność turystyczną województwa podnoszą interesujące zabytki architektury i obiekty świadczące o bogatym dziedzictwie kulturowym regionu. Nie są one jednak należycie eksponowane, eksploatowane i promowane:

3.3.3. Wojewódzki Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2008 - 2012 (przyjęty uchwałą Nr XX/197/08 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 17 czerwca 2008 r.).

Na podstawie szczegółowej charakterystyki dziedzictwa kulturowego regionu zachodniopomorskiego oraz diagnozy stanu zachowania tegoż dziedzictwa określono cele i zadania, których realizacja powinna służyć zachowaniu, eksponowaniu i zahamowaniu procesów degradacji środowiska kulturowego.

Za najistotniejsze cele perspektywiczne uznano:

- 1) utrzymanie zabytków budujących krajobraz regionu;
- 2) funkcjonowanie zabytków w procesie aktywizacji ekonomicznej i społecznej województwa;
- 3) kształtowanie świadomości regionalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i potrzebę jego zachowania dla przyszłych pokoleń.

Służące w/w cele perspektywiczne to m.in.:

- 1) integracja opieki nad zabytkami z ochroną przyrody;
- 2) poprawa materialnego stanu zasobów dziedzictwa kulturowego;
- 3) stworzenie warunków finansowych i organizacyjnych do opieki nad dziedzictwem kulturowym regionu;
- 4) zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości;
- 5) edukacja regionalna;
- 5) promocja walorów kulturowych regionu.

W Programie wojewódzkim wskazano także zalecenia do powiatowych i gminnych programów opieki nad zabytkami.

3.3.4. Strategia Rozwoju Turystyki w województwie zachodniopomorskim do roku 2015 (przyjęta uchwałą Nr XVI/147/2000 Sejmiku Województwa z 23 października 2000 r.).

Dziedzictwo kulturowe uznano za oczywisty generator rozwoju turystyki. Sformułowano w Strategii cele, działania i inwestycje strukturalne służące budowie markowych produktów turystyki m.in. turystyki kulturowej:

- 1) rozwój infrastruktury szlaków historycznych i tematycznych, w tym oznakowanie tras przebiegu oraz atrakcji znajdujących się na szlakach, budowa parkingów i toalet dla odwiedzających, poprawa dojazdu do atrakcji znajdujących się na szlaku;
- 2) budowa i modernizacja centrów informacji turystycznej;
- 3) renowacja obiektów zabytkowych;
- 4) renowacja zabytkowych parków i kompleksów pałacowo - dworskich.

Wymienione działania mogą być wdrażane na terenie Miasta Szczecinek.

Do terenu Miasta Szczecinek należałoby także odnieść cele:

- 1) rozwój edukacyjnej i integracyjnej funkcji turystyki w Regionie” i przypisane mu działanie: Edukacja dzieci i młodzieży wokół walorów turystycznych regionu;
- 2) usprawnienie systemu informacji turystycznej: działanie - budowa zintegrowanego analogowego i cyfrowego systemu informacji turystycznej;
- 3) kształtowanie środowiska w kontekście rozwoju przestrzeni turystycznej;
- 4) innowacje na rzecz ekorozwoju w turystyce, m.in. wdrażanie inwestycji nawiązujących w technice budowania do tradycji regionalnej - budowa sposobem szachulcowym;
- 5) rozwój sieci lądowych szlaków turystycznych.

3.4. POLITYKA W ZAKRESIE OPIEKI I OCHRONY NAD ZABYTKAMI W DOKUMENTACH MIASTA SZCZECINEK

3.4.1. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Szczecinek na lata 2007-2013 (uchwała Nr XV/142/07 Rady Miasta z dn. 3.XII.2007 r.).

Program Rewitalizacji został opracowany przez firmę Doradztwo Gospodarcze DGA SA we współpracy z jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Szczecinek, w listopadzie 2007 r.

Ważnym elementem i podstawą tego programu jest wielowątkowa analiza sytuacji miasta, która pozwoliła stworzyć strategię rozwoju Szczecinka. Pokreślono w nim szczególnie ważny dla tego rozwoju obszar zainteresowania, t.j. obszar turystyki i rekreacji w oparciu o walory kulturowe i krajobrazowe.

Wykazano w nim, że zasób wartości kulturowych powinien być przedmiotem troski nie tylko władz samorządowych, ale i samych mieszkańców. W strefach starej zabudowy, zlokalizowanej głównie w centrum miasta znajdują się funkcje budownictwa mieszkaniowego z usługami. Stara substancja mieszkalno-usługowa powinna być kompleksowo poddana remontom kapitalnym (w tym wprowadzenie pełnego wyposażenia technicznego) lub wymieniana. Tereny niezabudowane i po ewentualnych wyburzeniach powinny być przeznaczone dla potrzeb budownictwa mieszkalnego z usługami oraz pod uzupełnienie zielenią z terenami wypoczynku codziennego dla mieszkańców, których niedostatek na tych obszarach jest bardzo niekorzystny dla mieszkańców.

W dokumencie określono także stan zagrożeń:

- 1) „zaśmiecanie” krajobrazu substandardowymi obiektami. Podkreślono konieczność uporządkowania zapleczy budynków, zlikwidowania zbędnych komórek oraz garaży. Uzyskane obszary przeznaczyć na wspólną rekreację oraz właściwą obsługę komunikacyjną;
- 2) usytuowanie obiektów dysharmonizujących, podkreślono, że należy dążyć do ich wymiany i zastępować je budynkami plombowymi o architekturze nawiązującej do zabudowy staromiejskiej;
- 3) zły stan techniczny obiektów zabytkowych i brak środków finansowych dla inwestowania w remonty i renowacje zdekapitalizowanych obiektów. Zagrożenie to jest zdecydowanie mniejsze dla obiektów sakralnych i budowli prestiżowych. Zaniedbania użytkowe są najgroźniejsze dla zabudowy mieszkaniowej. Wiele z nich jest w złym stanie technicznym, a mieszkania w tych obiektach nie spełniają norm cieplnych (piecowe ogrzewanie budynków);
- 4) dewastacja krajobrazu kulturowego poprzez stosunkowo niskonakładowe inwestycje powodujące nieodwracalne skutki jak: wymiana stolarki, ocieplanie budynków (likwidacja detali architektonicznych), montaż reklam na eksponowanych elewacjach itp.

Dawny styl zabudowy i klimat miasta z początku XX wieku należy zachować i chronić przed niekorzystnymi przekształceniami poprzez sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wprowadzając zapisy ustalające sposoby i warunki zagospodarowania.

Krajobraz zabytkowy miasta zniszczony jest w części powojennym budownictwem blokowym oraz wcześniejszymi decyzjami lokalizacji w śródmieściu parterowych obiektów, najczęściej handlowych oraz obiektów tymczasowych - co jest niekorzystne dla właściwej ekspozycji zabytków.

Należałoby korzystać z każdej okazji (remont, ocieplenie, adaptacja parterów na sklepy) do podejmowania działań zmierzających do komponowania się budynków w zespole. Obiekty tymczasowe należałoby w miarę możliwości likwidować.

Zasób wartości kulturowych powinien być przedmiotem szczególnej troski nie tylko władz samorządowych, ale i samych mieszkańców. Bez pomocy i dotacji z różnych źródeł, właściciele obiektów nie poradzą sobie z zdekapitalizowaną historyczną substancją.

Należałoby także podjąć działania na rzecz czynnej ochrony zabytków pozostających własnością prywatną poprzez udzielanie dotacji dla właścicieli obiektów zabytkowych.

3.4.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek zawarte są ustalenia dotyczące ochrony środowiska, przyrody, krajobrazu kulturowego i zabytków. Zostały w nich wskazane obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego, obiekty w gminnej ewidencji zabytków, obiekty o walorach zabytkowych (np. elementy umocnień Wału Pomorskiego) oraz stanowiska archeologiczne – strefy W III. Zawarto w nich także warunki ochrony zgodnie z ustawą o ochronie dóbr kultury. Na dzień sporządzenia niniejszego wykazu w granicach administracyjnych Miasta Szczecinek uchwalono następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) WIATRACZNA-I - obszar o pow. 5,44 ha, w rejonie ulic: Wiatraczna, 1 Maja, Zielona, Konopnickiej oraz część ul. Wiatracznej - uchwała Nr XXXVI/279/01 Rady Miasta Szczecinek z dnia 30 października 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2001 r. Nr 54, poz. 1617);
- 2) SZKOLNA - obszar o pow. 12,25 ha, ograniczony ulicami: Koszalińską, Jana Pawła II, 1 Maja, Zieloną - uchwała Nr XXXIX/298/01 Rady Miasta Szczecinek z dnia 21 grudnia 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2002 r. Nr 45, poz. 977);
- 3) LIMANOWSKIEGO - obszar o pow. 13,07 ha, ograniczony ulicami: Powstańców Wielkopolskich, Wyszyńskiego, Kamińskiego, Mickiewicza, 3 Maja - uchwała Nr XLV/349/02 Rady Miasta Szczecinek z dnia 21 Maja 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 50, poz. 1059);

- 4) MATEJKI - obszar o pow. 11,56 ha, ograniczony ulicami: Kamińskiego, Wyszyńskiego, Klasztorną, Traugutta, Matejki, Piłsudskiego, Mickiewicza - uchwała Nr XLV/350/02 Rady Miasta Szczecinek z dnia 21 Maja 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 50, poz. 1060);
- 5) WINNICZNA - obszar o pow. 31,69 ha, ograniczony ulicami: Wyszyńskiego, Lipową, Cieślaka, Kopernika oraz granicą działki Nr 575/1 - uchwała Nr VI/50/03 Rady Miasta Szczecinek z dnia 17 marca 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 36, poz. 529);
- 6) CENTRUM - obszar o pow. 14,41 ha, ograniczony ulicami: Jana Pawła II, Wyszyńskiego, Powstańców Wielkopolskich, Ordoną oraz granicą działki Nr 318, Junacką, Podwałę - uchwała Nr IX/92/03 Rady miasta Szczecinek z dnia 29 września 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2004 r. Nr 11, poz. 205);
- 7) ARMII KRAJOWEJ - 1 - o pow. 6,30 ha, obszar ograniczony ulicami: Wyszyńskiego, Kamienną, Armii Krajowej, Poniatowskiego, Kopernika oraz granicą działki Nr 575/1 - uchwała Nr XIX/196/04 Rady Miasta Szczecinek z dnia 14 września 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr poz. 1605);
- 8) NARUTOWICZA I - obszar o pow. 41 ha, ograniczony ulicami: Koszalińską, Narutowicza, Kaszubską, granicą dz. Nr 6 w obr. 09 oraz granicą dz. Nr 11 w obr. 04 - uchwała Nr XI/109/03 Rady Miasta Szczecinek z dnia 27 października 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2004 r. Nr 4, poz. 53);
- 9) PARKOWA - o pow. 9,12 ha, obszar ograniczony ulicami: Ordoną, Lelewela, Kościuszki, Boh. Warszawy, Junacką i granicą działki Nr 318 - uchwała Nr XIV/139/04 Rady Miasta Szczecinek z dnia 16 lutego 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 20, poz. 396);
- 10) RACIBORKI - obszar o pow. 188,16 ha, ograniczony: ul. Fabryczną, granicą dz.: Nr 38/5, 34/1, częścią dz. Nr 23/2 w Obr. 21, ul. Piłską, granicą miasta, granicą dz. Nr: 70,69,67,66,65,63,49/3,48,46,45 w obr.22, częścią dz. Nr 62 w obr. 22 oraz granicą miasta - uchwała Nr XVIII/181/04 Rady Miasta Szczecinek z dnia 12 lipca 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 71, poz. 1291);
- 11) MARCELIN-1 - obszar o pow. 90,21 ha, ograniczony: ul. Słupską, granicą działek PKP Nr 94 w Obr. 15 i Nr 11 w obr. 14 - uchwała Nr XVIII/180/04 Rady Miasta Szczecinek z dnia 12 lipca 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 71, poz. 1290);
- 12) KILIŃSKIEGO - obszar o pow. 12,63 ha, ograniczony od północy ul. Kościuszki, od wschodu - granicami działek Nr 192, 296, 297 i przedłużeniem granicy działki Nr 290 obr. 13, od południa - granicą jeziora oraz od zachodu - granicą dz. Nr 12 obr. 06 - uchwała Rady Miasta Szczecinek z dnia 14 września 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 86, poz. 1607);
- 13) KASZUBSKA-I - obszar o pow. 22,26 ha, ograniczony rzeką Niezdobną włącznie, ulicami: Narutowicza, 1 Maja, Jana Pawła II i Szafera - uchwała Rady Miasta Szczecinek z dnia 14 września 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2004 r. Nr 86, poz. 1606);
- 14) 28 LUTEGO - obszar o pow. 59,62 ha, ograniczony ulicami: Kopernika, Słowiańską, Sikorskiego, 28 Lutego, Piłsudskiego, Matejki, Traugutta - uchwała Nr XXXI/305/05 Rady Miasta Szczecinek z dnia 7 listopada 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2006 r. Nr 15, poz. 273);
- 15) POLNA-1 - obszar o pow. 32,63 ha, ograniczony ulicami: Kołobrzeską, Koszalińską i Polną - uchwała Nr XXI/223/04 Rady Miasta Szczecinek z dnia 29 listopada 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2005 r. Nr 13, poz. 239);
- 16) POLNA-2 - obszar o pow. 14,70 ha, ograniczony ulicami: Kosińskiego, Polną, Mierostawskiego i Kościuszki - uchwała Nr XXVII/271/05 Rady Miasta Szczecinek z dnia 23 maja 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2005 r. Nr 56, poz. 1290);
- 17) NARUTOWICZA II - obszar o pow. 42,84 ha, ograniczony: ul. Kaszubską (włącznie), granicą działki PKP nr 6 w obrębie 09, ul. Słupską (włącznie), ul. Lipową (włącznie), ul. Szafera, rzeką Niezdobną oraz ul. Narutowicza - uchwała Nr XXXIX/362/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 5 czerwca 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 92, poz. 1729);
- 18) PILSKA - obszar o pow. 1434,47 ha, ograniczony: granicą działki nr 11 obręb 14, granicami działki nr 94 obręb 15 i granicą miasta, granicami działek nr 101, 104, 106 i 112 obręb 15, granicą działek nr 117 obręb 15 i nr 5 obręb 16, granicą działki nr 1 obręb 16, granicą miasta, ulicą piłską, częścią działki nr 23/2, działką nr 34/1 i 38/5 obręb 21, ulicą fabryczną, granicą miasta, granicą działki nr 7 obręb 21, granicą działki nr 651 obręb 19, ulicą Sikorskiego, ulicą 28 lutego, granicą działek nr 14, 14/16, 14/17, 14/18 obręb 19, granicami działek nr 47, 26/1, 26/2, 16/1, 16/2, 15 i 13 obręb 19, granicami działek nr 60, 54, 43 i 44 obręb 20 oraz granicą działki nr 11 obręb 14 - uchwała Nr XXXIX/364/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 5 czerwca 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 93, poz. 1738);
- 19) WIATRACZNA II - obszar o pow. 34,19 ha, ograniczony ul. Koszalińską, Zieloną, Konopnickiej, granicą działek nr: 257, 256, 255, 181 w obr. 08, ul. Wiatrączną, granicą działek nr 183 w obr. 08, ul. Kaszubska oraz ul. Narutowicza - uchwała Nr XXXIX/363/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 5 czerwca 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 93, poz. 1737);
- 20) SZCZECIŃSKA - obszar o pow. 73,22 ha, ograniczony granicą miasta, linią brzegową jeziora Trzesiecko, granicą działki nr 79 w obrębie 12, a także ulicami: Mickiewicza, Piłsudskiego, 28 lutego oraz terenami kolejowymi PKP - uchwała Nr XLII/384/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 28 sierpnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 100, poz. 1872);

- 21) CIEŚLAKA-SIKORSKIEGO - obszar o pow. 105,05 ha, ograniczony ulicami: Słupską, Cieślaka, Słowiańską, Sikorskiego, 28 lutego oraz terenami kolejowymi PKP - uchwała Nr XLII/385/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 28 sierpnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 100, poz. 1873);
- 22) ZACHÓD III (druga edycja) - obszar o pow. 20,52 ha, ograniczony projektowaną ul. Kołobrzeską, Karlińską, Kościuszki oraz granicą parku leśnego - uchwała Nr XLII/386/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 28 sierpnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 100, poz. 1874);
- 23) KOSZALIŃSKA-1 - obszar o pow. 637,38 ha, ograniczony ulicami: Słupską, granicą miasta oraz terenami kolejowymi PKP - uchwała Nr XLIII/410/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 4 października 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 109, poz. 2116);
- 24) ORDONA-MICKIEWICZA - obszar o pow. 16,64 ha, ograniczony granicą działki nr 81/1, 79 w obrębie 12 oraz ulicami: Mickiewicza, 3 Maja, Ordona, granicą działki nr 209 w obrębie 13, przedłużeniem granicy działki nr 290 w obrębie 13 oraz linią brzegową jeziora Trzesiecko - uchwała Nr XLIII/411/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 4 października 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 110, poz. 2150);
- 25) MIEROSŁAWSKIEGO - obszar o pow. 10,39 ha, ograniczony ulicami: Mierosławskiego, Koszalińską, Jana Pawła II, Podwale, Bohaterów Warszawy oraz Kościuszki - uchwała Nr XLIV/417/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 23 października 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 115, poz. 2221);
- 26) „JEZIORO TRZESIECKO” - obszar o pow. 316,90 ha, ograniczony: dz. nr 7 obr. 12, ul. Kościuszki, linią brzegową jeziora Trzesiecko - uchwała Nr XIV/117/07 Rady Miasta Szczecinek z dnia 15 października 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 121, poz. 2263);
- 27) ZMIANA PLANU „PILSKA” - obszar o pow. 62,25 ha, obejmująca teren oznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenu „pilska” w Szczecinku symbolami: 8 R, 7 R do rowu melioracyjnego, 9RU, 10 RM, 11K,E, 166KD, 167 KDZ, 200 KDW, 131U oraz 130 RU - uchwała Nr XV/145/07 Rady Miasta Szczecinek z dnia 3 grudnia 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2008 r. Nr 5, poz. 142);
- 28) „POLNA-3” - obszar o pow. 60,20 ha, ograniczony: ul. Karlińską na odcinku od ul. Kościuszki do granic dz. nr 466 obr. 07, północnymi granicami dz. nr: 479, 467, 468, 469, 470 obr.07 do ul. Polnej, dalej tą ulicą do ul. Kosińskiego wraz z częścią dz. nr 22/5 obr. 05, ul. Kościuszki do przedłużenia granicy dz. nr 497 obr. 07 - uchwała Nr XIX/182/08 Rady Miasta Szczecinek z dnia 17 marca 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 42, poz. 924);
- 29) ZMIANA PLANU „KOSZALIŃSKA-1” - obszar o pow. 1,6 ha, obejmująca działkę nr teren 14 w obr. 10 - uchwała Nr XXII/222/08 Rady Miasta Szczecinek z dnia 3 lipca 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 73, poz. 1615);
- 30) „ZACHÓD IV” - obszar ograniczony: ul. Kościuszki, granicą administracyjną miasta Szczecinek, terenami kolejowymi PKP, ul. Koszalińską, ul. Kołobrzeską, ul. Polną do działki ewidencyjnej nr 466 obręb 07, częścią działki ewidencyjnej nr 1 obręb 06 i działki ewidencyjnej nr 43/4 obręb 05 oraz granicą działki nr 2/4 i nr 8/15 obręb 06 - uchwała Nr XXIII 254/08 Rady Miasta Szczecinek z dnia 15 września 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 88, poz. 1865);
- 31) ZMIANA PLANU „POLNA-1” obejmująca teren oznaczony w obowiązującym planie miejscowym symbolem 5u w zakresie zmiany § 40 ust. 3 tekstu uchwały dotyczącego parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy wraz ze zmianą rysunku planu w tym zakresie - uchwała Nr XXIII/255/08 Rady Miasta Szczecinek z dnia 15 września 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 88, poz. 1866).

Obecnie w trakcie opracowania jest nowy miejscowy plan zagospodarowania CENTRUM - obszar ograniczony ulicami: Jana Pawła II, Wyszyńskiego, Powstańców Wlkp., Ordona, Junacką, Podwale.

3.4.3. Strategia Rozwoju Miasta Szczecinek na lata 2008-2017, opracowana w ramach prac doradczych stowarzyszenia „partnerzy dla samorządu” (uchwała Nr XVII/164/08 Rady Miasta Szczecinek z dnia 28 stycznia 2008 r.).

Strategia jest planem zamierzeń pokazującym kierunki rozwoju Miasta Szczecinek. Wyznacza projekty zbieżne z misją Miasta, której celem jest rozwój usług turystycznych, zapewnienie bezpieczeństwa, poszanowanie przyrody oraz stwarzaniu przyjaznych warunków życia mieszkańców i funkcjonowania przedsiębiorców.

Określono w nim cele strategiczne: m.in. poprawę życia mieszkańców, w którym wpisano m.in. rewitalizację obszarów miejskich. Realizacja zadań wpisanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Szczecinek na lata 2007-2013/ obejmuje kilka aspektów: społeczno - ekonomicznych i architektoniczno-przestrzennych. Dotyczy rehabilitacji starej zabudowy i kształtowania zaniedbanej przestrzeni ale także aktywizacji mieszkańców - pomoc w znalezieniu pracy, edukacji, wsparcie w remontach lokali.

W ramach programów prowadzących do celów strategicznych miasta wymienia się remont obiektów zabytkowych m.in. budynku szkoły muzycznej, wieży św. Mikołaja z XVI w., adaptacje zabytkowego Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinku na Centrum Szkoleniowo - Konferencyjne z miejscami noclegowymi i infrastrukturą niezbędną do organizowania kongresów, zjazdów, konferencji, spotkań biznesowych oraz szkoleń, adaptację budynku przy ul. Mickiewicza w Szczecinku, znajdującego się w obrębie dawnych zabudowań zamkowych na centrum spotkań i wymian grup polsko - niemieckich, muszli koncertowej. Ponadto - zagospodarowanie terenu

wzgórza św. Jerzego, rewitalizacja części zabytkowej Parku Miejskiego, remont budynku Szkoły Podstawowej nr 1, remont pomieszczeń obserwatorium Adama Giedrysa w zabytkowej kamienicy przy ul. Kościuszki 10, Remont budynku po Szczecineckim Ośrodku Kultury w Szczecinku przy ul. 9-go Maja z przeznaczeniem na Centrum Organizacji Pozarządowych.

Ponadto, z okazji przypadającej w 2010 r. 700-letniej rocznicy nadania praw miejskich projektuje się szereg wydawnictw o charakterze historycznym, w tym „Monografię miasta Szczecinka”, organizację wystaw poświęconych dziejom miasta, imprez historycznych, sesję naukową oraz wydawnictwo przewodników.

1.4.4. Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Szczecinek na lata 2007-2010 wraz z prognozą na lata 2011-2013 uchwały Nr VI/38/07 Rady Miasta Szczecinek z dnia 26 lutego 2007 r.

Wieloletni Plan Inwestycyjny to dokument, który zawiera listę zadań inwestycyjnych przewidzianych do realizacji oraz kolejność ich wykonywania wraz z opisem rzeczowym i określonymi źródłami finansowania, ujętym w rozbięciu na poszczególne lata. Daje on podstawy do stworzenia systemu zarządzania inwestycjami Miasta Szczecinek, którego głównym celem jest:

- 1) uwzględnienie potrzeb mieszkańców Miasta Szczecinek w procesie jego kształtowania;
- 2) utrzymanie kontroli nad jakością techniczną i terminowością wykonania zadań inwestycyjnych;
- 3) utrzymanie kontroli nad kosztami inwestycji umieszczonych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym;
- 4) zapewnienie stałego monitorowania etapu przygotowania i realizacji inwestycji.

W Wieloletnim Planie Inwestycyjnym ujęto remonty obiektów zabytkowych, wskazanych już w wyżej wymienionych dokumentach m.in.:

- 1) remont zabytkowej wieży Św. Mikołaja z XVI w. planowany na lata 2011-2013;
- 2) przebudowa budynku przy ul. 1-go Maja 3-5 i termomodernizacja ratusza terminie 2007 - 2010;
- 3) roboty remontowe w SP1;
- 4) rewitalizacja zabytkowego parku i infrastruktura brzegów Jeziora Trzesiecko 2007-2010;
- 5) rewitalizacja śródmieścia Szczecinka 2008-2013.

4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZASOBU ZABYTKÓW MIASTA SZCZECINEK

4.1. Cel opracowania.

Dokonanie ogólnej charakterystyki zasobu zabytków znajdujących się na terenie miasta.

Szczecinek ma na celu określenie obiektów i zespołów obiektów, które należy chronić i otoczyć opieką. Skuteczna opieka nad zabytkami wymaga od samorządu, nie tylko wiedzy dotyczącej wartości zabytków zlokalizowanych na terenie miasta, lecz także dostrzegania występujących problemów i reagowania na pojawiające się zagrożenia.

4.2. Zarys rozwoju urbanistycznego i architektura Miasta Szczecinek.

Szczecinek jest miastem o szczególnie interesującej historii, sięgającej jeszcze czasów przedlokacyjnych. Ślady najstarszego osadnictwa w okolicach dzisiejszego miasta, pochodzą z epoki brązu. Na okres wczesnego średniowiecza datowane są grodziska: obronne na dzisiejszym wzgórzu Przemysława i „Zamek” położone nad brzegiem jeziora. Wówczas to istniała słowiańska osada Kiecz, usytuowana w pobliżu południowego brzegu jeziora Wielimie. Miasto, jako organizm w dzisiejszym rozumieniu, zostało założone na początku XIV wieku na prawie niemieckim przez księcia Warcisława IV na początku XIV wieku w pobliżu istniejącej słowiańskiej osady Kiecz. Dokładna data lokacji miasta nie jest znana, gdyż dokument lokacyjny zaginął. Stąd też przyjęto, jako najbardziej prawdopodobny, 1310 rok.

Na założenie miasta wybrano obszar stosunkowo płaski o lekkim skłonie w kierunku południowym, w kierunku jeziora Trzesiecko. Teren otaczający miasto jest bardzo urozmaicony pod względem form geomorfologicznych i wznosi się od 132 do 160 m n.p.m. (dane współczesne). To właśnie miejsce lokacji i uwarunkowania terenu, poza problemami natury politycznej i finansowej, zadecydowały o możliwościach rozwoju i obecnym kształcie miasta. Przy lokacji wytyczono rynek i w miarę regularną sieć ulic przecinających się pod kątem prostym. Całą powierzchnię miasta dzielono na działki budowlane w kształcie prostokąta. Do rynku przylegały krótszym bokiem. Dlatego kamieniczki przy rynku były bardzo wąskie i rozbudowane w głąb działki. Domy w rynku należały do patrycjatu, boczne uliczki zajmowali rzemieślnicy na ogół tej samej specjalności. Pozostałością po nich są do dziś nazwy niektórych ulic np.: Szewska. W ciągu XIV wieku na rynku wzniesiono ratusz jako siedzibę władz, a poza rynkiem, w południowo zachodnim kwartale, zbudowano pierwszy kościół w Szczecinku, pw. Św. Mikołaja. Przy nim z czasem powstał cmentarz. Miasto otoczono wałami ziemnymi wzmocnionymi palisadą i fosą. Od południa miasto chronił, zbudowany na potrzeby książąt pomorskich, zamek i wody jeziora. Zamek był sytuowany na przybrzeżnej wyspie. Do miasta wiodły trzy bramy: od zachodu - Kołobrzaska, zwana też Białołogardzką, od wschodu - Gdańska lub Pruska i najmniejsza, od południa, łącząca miasto z zamkiem książęcym, zbudowanym na przybrzeżnej wyspie jeziora Trzesiecko. Na zachód od miasta, daleko za Bramą

Białogardzką (przypuszczalnie przy skrzyżowaniu dzisiejszych ulic Kościuszki i Jeziornej) w XIV wieku wzniesiono Kaplicę Krzyża Świętego, a na północny wschód, na wzgórzu - szpital, kaplicę i cmentarz świętego Jerzego.

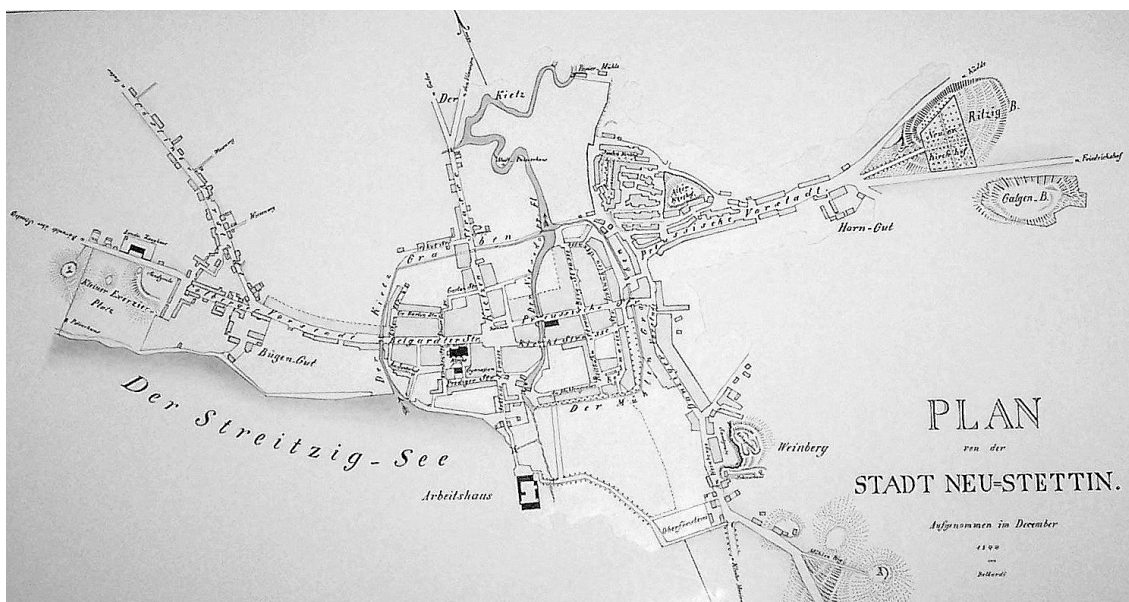
Średniowieczny układ urbanistyczny miasta - rekonstrukcja wg K. Tumpla.

Szczecinek pozostawał w granicach średniowiecznego układu urbanistycznego przez wiele wieków. Ze względu na położenie pomiędzy dwoma jeziorami: J. Trzesiecko i Wielimie, otoczony podmokłymi terenami i bagnami, a także z powodów natury polityczno - gospodarczej nie miał możliwości rozwoju przestrzennego. Szczególnie trudnym okresem dla miasta był wiek XVII i początek XVIII-tego. Liczne wojny, w tym 30 - letnia, przemarsze wojsk, wynikające stąd ciężary wojenne, jakie zmuszeni byli ponosić mieszkańcy miasta, nie tylko nie sprzyjały wzbogacaniu się szczecineckiego społeczeństwa, a tym samym architektonicznemu i urbanistycznemu rozwojowi miasta, ale doprowadziły do zubożenia. Nieremontowane budynki niszczały, miasto upadało. Jeszcze w I połowie XVIII wieku nie zdołało podnieść się z tych zniszczeń i groziło mu, że w krótkim czasie stanie się zwykłą osadą wiejską. Kolejnym czynnikiem jaki miał wpływ na wygląd i architektoniczny kształt miasta miał materiał budowlany. Do II połowy XIX wieku przeważała zabudowa drewniana, w największym stopniu o konstrukcji szkieletowej z wypełnieniem najpierw gliną, cegłą glinianą, a następnie bardziej trwałym budulcem - cegłą ceramiczną. Stąd też, niezwykle niszczycielskie okazały się dla miasta dwa żywioły: woda i ogień. Kondycja miasta zaczęła poprawiać się pod koniec XVIII wieku. Duże znaczenie gospodarcze dla miasta miała pomoc rządu w postaci pożyczek, kredytów. Celem tych poczynań była likwidacja zniszczeń po wojnie siedmioletniej. Ważnym czynnikiem rozwoju gospodarczego dla Szczecinka było ożywienie komunikacji po zagarnięciu Prus Królewskich w pierwszym rozbiórze Polski. Miasto znalazło się na szlaku łączącym nowo zdobyte terytoria z państwem pruskim. Wielkie znaczenie dla rozwoju miasta miało obniżenie wód jeziora Wielimie przeprowadzone w latach 1780 - 84. To potężne przedsięwzięcie pozwoliło na uzyskanie nowych gruntów. Znaczniejsze ożywienie gospodarcze i inwestycyjne w mieście nastąpiło w 1-szym dziesięcioleciu po wojnach napoleońskich. Wówczas bowiem przeprowadzono w Prusach reformy, przekształcające ustrój państwa. Wprowadzono gospodarkę kapitalistyczną. W myśl ustaleń z 1818 r. Szczecinek stał się siedzibą władz powiatowych, a także jednostką sądu okręgowego. Zniesienie pańszczyzny w Prusach umożliwiło napływ ludności wiejskiej do Szczecinka. Liczba mieszkańców zdecydowanie wzrosła i tak w 1812 r. Szczecinek zamieszkiwało 1.749 osób, a już w 1843 r. 4.054. Zwiększała się też liczba domów. W 1800 r. było ich 299, w 1825 - 347, 1840 - 378, a w 1855 r. - 466.

Od początku XIX wieku rozwój urbanistyczny miasta postępował wzdłuż trzech szlaków komunikacyjnych: na północ w kierunku Koszalina, na północny wschód w kierunku Gwdy oraz na południe - w kierunku Jastrowia. W tym czasie rozbudowały się przedmieścia: Danziger Vorstadt (ob. ul. Kard. S. Wyszyńskiego), Preussische Vorstadt (ob. ul. Lipowa) i Colberger Vorstadt (ob. zach część ul. Boh. Warszawy i ul. Kościuszki). Według planu, wykonanego w grudniu 1844 r. przez Bellardiego, granice starego lokacyjnego miasta zamykał rów: Chyży (dawn. Der Kietz Graben), przebiegający od zachodu i częściowo północy i rów młyński, Młynówka (d. Der Mühle Graben) okalająca miasto od wschodu i południa. Częściowo zabudowane już było przedmieście Colberger Vorstadt (ob. dzisiejsza ulica Bohaterów Warszawy - fragment od skrzyżowania z ul. Podwale i fragment dzisiejszej ul. Kościuszki), Cösliner Vorstadt (ob. ul. Koszalińska), Danziger Vorstadt (dzisiejsza ul. Wyszyńskiego - do skrzyżowania z ob. ul. Armii Krajowej) i Preussische Vorstadt (dzisiejsza ul. Lipowa). Przy ul. Kościuszki (d. Colberger Vorstadt) zlokalizowany był folwark Bügen Gut (teren Sądu Rejonowego i więzienia), przeniesiony po połowie XIX wieku 3 km na północ od miasta (ob. Bugno). Na zakończeniu ulicy Lipowej znajdował się drugi folwark zwany wówczas Horngut Na północ od rynku miejskiego, poza rowem ciągnęła się ulica ul. 1-go Maja (d. Kietzow Strasse). W północnej części miasta, nad Niedzobną usytuowana była papiernia. Na wzgórzu Św. Jerzego istniały cmentarze: po stronie wschodniej - stary ewangelicki, po zachodniej cmentarz dla ubogich, na którym pochowano także żołnierzy francuskich zmarłych z wycieńczenia w czasie odwrotu Wielkiej Armii z Rosji. Do niego, od północy przylegał cmentarz żydowski. W centrum Wzgórza Św. Jerzego zlokalizowana była część zabudowań gospodarczych (stodoły), należących do mieszkańców głównie ul. Lipowej. Na wschód od

miasta, przy drodze do Gwdy, na wzgórzu istniał nowy, założony w 1842 r. cmentarz ewangelicki.

Wzgórze stodoł ok. 1925 r. Plan Szczecinka Bellardiego z 1844 r. (kopia wyk. Przez w Fijałkowskiego w zbiorach MR w Szczecinku).

W I połowie XIX wieku wznoszono w mieście, podobnie jak XVIII wieku, budynki o drewnianej konstrukcji szkieletowej. Przypomnijmy, że ze względu na konieczność polepszenia warunków życia w miastach pruskich już w I połowie XVIII wieku wydano szereg rozporządzeń państwowych. I tak, w 1741 r. wydano zakaz stawiania drewnianych kominów, wiążący się z ostrzejszymi wymogami przeciwpożarowymi w budownictwie prywatnym. W Szczecinku, w związku z częstymi pożarami, elektor Fryderyk III zakazał wznoszenia budynków drewnianych, udzielił cegielniom domeny szczecińskiej ulg i na okres 5 lat uwolnił je od wszelkich opłat i

podatków. Stąd też, w pejzażu miejskim Szczecinka dominowały niewielkie domy szachulcowe, czasami II kondygnacyjne, ale kryte dachówkami ceramicznymi.

Ważniejszymi inicjatywami budowlanymi w I połowie XIX wieku była budowa w 1845 r. przy ul. Kościuszki (d. Colberger Vorstadt) Zbrojowni dla 3 Batalionu 21 Regimentu. Budynek wzniesiono według projektu inspektora budowlanego z Białogardu - Blaurocka, także projektanta wzniesionego w 1852 r. szczecineckiego ratusza. Usytuowano go w północnej pierzei rynku. Dotychczasowy stał bliżej środka placu.

W latach 50-tych XIX wieku przebudowano i poszerzono budynek gimnazjum Księżej Jadwigi (Fürstin Hedwig Gymnasium) przy ul. Piotra Skargi (d. Predigerstrasse). Przy ul. Boh. Warszawy (d.Königstrasse) powstał ogromny III-kondygnacyjny gmach poczty, zbudowany jak większość budynków w mieście w drewnianej konstrukcji szkieletowej. Pełnił funkcję biura pocztowego, mieszkania poczmistrza oraz zajazdu dla podróżujących. W II połowie XIX wieku dość szybko następował rozwój miasta. Zdecydowanie wzrosła liczba mieszkańców (W 1875 było już 7.052 mieszkańców). W latach 1866 - 68 uzyskano nowe tereny miejskie poprzez obniżenie poziomu wód w jeziorze Trzesiecko i Wielimie (była to już druga inwestycja tego typu). Zasypano wówczas odpływ Niezdobernej przed zamkiem, kierując go do Młynówki, zasypano rów Junacki i rów przy nieistniejącej już dzisiaj ul. Garbary (d. Lohmühlenstrasse).

Zasadnicze jednak znaczenie dla rozwoju miasta miało usprawnienie komunikacji: od 1849 r. zaczęto budowę szos, a od lat 70-tych budowę kolei. W latach 1878-79 miasto zyskało połączenie z Białogardem, Słupskiem, Piłą i Czarnem. Znacznie ożywiło to wymianę towarową i rozwój handlu. W latach 1875 - 1900 liczba mieszkańców wzrosła o 40%, tj. wynosiła 10.785. Wzrastała też liczba domów, i tak jeszcze w 1871 r. było ich 535, ale już w 1885 - 678, a dziesięć lat później 699. Zdecydowanie też zaczęło się zmieniać miasto. Wytyczono nowe ulice. W 1873 r. poprowadzono po linii dawnego rowu Junackiego ul. Podwale (d. Wallstrasse), łącząc tym samym ulice: Bohaterów Warszawy (d. Königsstrasse) i ul. Szkolną (d.Schulstrasse). W tym samym roku przebito ul. Parkową (d. Parkstrasse), rok później czyli w 1874 r. wytyczono ulicę ul. Jeziorną (d. Seestrasse). Po obniżeniu wód jezior możliwe było zagospodarowanie dawnych pastwisk zamkowych, m.in. wytyczenie ulicy Bolesława Limanowskiego (d.Augustastrasse). Pierwszy dom, jaki został przy niej wzniesiony, wybudowano w 1893 r.

W tym czasie nowy wygląd zyskiwały również stare ulice miasta. Jeszcze na początku lat 70-tych mieszkańcy miasta inwestowali przede wszystkim w budynki gospodarcze, rzemieślnicze, rozbudowywali zaplecza domów. Od początku lat 80-tych zauważa się większą dbałość o wygląd domów rzemieślników i kupców. Pojawiają się projekty II i III kondygnacyjnych, murowanych kamienic przy obecnych ulicach: 9-go Maja (d.Preusischestrasse), ul. Boh. Warszawy (d.Königstrasse), Koszalińskiej (Köslinerstrasse) i ul. Kard. S. Wyszyńskiego (d.Bismarckstrasse), która została przedłużona i rozbudowana po powstaniu kolei i wybudowaniu dworca. Budowano kamienice eklektyczne z elementami stylu neorenesansowego i klasycystycznego. W częściach parterowych umieszczano zazwyczaj pomieszczenia handlowe bądź usługowe a na poziomie pierwszego piętra mieszkanie właściciela. Wyższe kondygnacje i oficyny przeznaczone były na wynajem. Taki podział funkcji czytelny jest w kompozycji fasady: najbardziej dekoracyjną oprawę posiadają ściany fasad właśnie na poziomie I piętra: stosowane są inne faktury tynku, bądź inny rodzaj boniowania; okna obramowane są bogato profilowanymi opaskami, zwieńczone trójkątnymi lub półkolistymi nadprożami, a przestrzenie okienne wypełniają pilastry, bądź półkolumny. Często w ławach podokiennych pojawiały się tynkowe plakiety o roślinnej dekoracji, a także medaliony z ludzkimi główkami. Znacznie skromniejszą dekorację architektoniczną posiadały wyższe kondygnacje.

Zmieniały się domy i kamienice prywatne, ale powstawały też obiekty miejskie. I tak w 1862 r. wybudowano halę sportową przy szkole miejskiej, przy ul. 1-go Maja (d. Friedrichstrasse). W latach 1879/80 rozbudowano samą szkołę o nowy, II kondygnacyjny, murowany budynek. W 1883 r. wybudowano dom pastorów przy ul. P. Skargi (d. Predigerstrasse) ze środków gminy ewangelickiej Św. Mikołaja (Nikolai Kirche), a w 1870 r. z funduszy kościoła krajowego (Landeskirche) wzniesiono przy ul. Rzeczej (d. Wilhelmstrasse) kaplicę Gminy Apostolskiej. W latach 1872/3 powiększono pomieszczenia szkolne miejscowego gimnazjum im. Księżnej Jadwigi przy ul. P. Skargi (d. Predigerstrasse) o nowy neogotycki gmach, murowany z cegły ceramicznej zwany Domem Dyrektorów (d."Direktor Gebäude"). W tym też czasie przedłużono ulicę Ks. Elżbiety (d.Kirchestrasse, następnie Hedwigstrasse) a na jej zakończeniu wybudowano w 1877 r. halę sportową. W 1884 r. przy ul. 1-go Maja (d. Friedrichstrasse) miejscowa gmina żydowska wzniosła murowaną synagogę, zbudowaną na miejscu wcześniejszej szkieletowej, pochodzącej z 1824 r., a spalonej w czasie wystąpień antysemitów.

W 4 ćwierci XIX wieku rozpoczął się proces intensywnego rozwoju budownictwa przemysłowo - handlowego. W 1878 r. powstała w Szczecinku odlewnia żelaza zlokalizowana przy ul. Kościuszki (d. Kolberger Vorstadt), w 1888 r. fabryka kamieniarska Fühlbrügge oraz rzeźnia. Od 1890 r. istniał w mieście młyn parowy, od 1894 cementownia i wytwórnia mebli. Ponadto, funkcjonowały: gorzelnia i browar. Ze względu na ogromne potrzeby w zakresie budownictwa funkcjonowało w Szczecinku wiele firm budowlanych. Szczecinek w początku XX wieku był miastem dość dobrze rozwiniętym. Jego wielkość i kształt znakomicie ilustruje zachowany z tego czasu plan. Został on wykonany przez Neubauera w 1891 r., a poprawiony i uzupełniony w 1903 r. Granice miasta od południa wyznaczały usytuowane przy ul. Klasztornej (d. Klosterweg): mleczarnia, zlokalizowany za

nią folwark na użytek wojska i położony w znacznej odległości od nich tartak. Dalej przy ul. 28-go Lutego (d. Bahnhofstrasse) siedziba nadleśnictwa, następnie w znacznej od niej odległości młyn parowy oraz fabryka maszyn i wyrobów żelaznych Emkego (ob. hala targowa. daw. Zakłady „Polam”). Od zachodu miasto zamykały budynki szpitala i fabryka maszyn i wyrobów żelaznych Meyera, mieszczącej się na terenie obecnej ulicy Myśliwskiej. Północną zaś granicę miasta wyznaczała ul. Zielona (d. Grünstrasse) biegnąca łukiem od ul. Koszalińskiej (d. Köslinerstrasse) do ul. Kaszubskiej (d. Friedrichstrasse), do istniejących budynków rzeźni i dalej fabryki mydła a od wschodu - ul. Winniczna (d. Am Weinberg) i Plac Winniczny (Weinberg Platz). W początkach naszego wieku miasto zyskało kilka monumentalnych budynków użyteczności publicznej, m.in. wzniesiony w 1902 r. przy ulicy 9 - Maja Dom Starostwa Powiatowego (poprzedni mieścił się przy ob. ul. 1-go Maja). W latach 1905 - 1908 wybudowany został neogotycki kościół ewangelicki pod wezwaniem Neue Nikolai Kirche (ob. Narodzenia Najświętszej Marii Panny). Zaprojektował go berliński architekt Oskar Hosfeld, twórca neogotyckich świątyń m.in. W Poznaniu, Legnicy, Flensburgu, Bydgoszczy i Ostródzie. Nadzór budowlany nad realizacją tego ogromnego przedsięwzięcia miał Okręgowy Inspektor Budowlany A. Schäffer, a udział w budowie miało większość znaczących firm Szczecinka: m.in. Ernsta Duske, Roberta Schreiberera, czy właściciel fabryki kamieniarskiej Fuhlbrüggego. W 1913 r. powstał w Szczecinku nowy gmach gimnazjum. Budynek ten usytuowano na terenie parku miejskiego, u wylotu dzisiejszej ul. Ks. Elżbiety. W tym samym roku przy obecnej ulicy Kościuszki rozpoczęto budowę koszar dla wojska. Zostały one zasiedlone przez 2 Regiment Strzelców. Do czasów wybuchu I wojny światowej znakomicie rozwijało się budownictwo prywatne. Zabudowywane były m.in. ob. ul. Juliana Ordon (d. Stelterstrasse), Bolesława Limanowskiego (d. Augustastrasse) i Boh. Stalingradu (d. Victoriastrasse). Wznoszone były wille i kamienice o niezwykle interesującej architekturze, o urozmaiconych ryzalitach, wykuszach bryłach i wielobarwnych elewacjach, powstałych w wyniku łączenia ścian murowanych, pokrywanych tynkiem z fragmentami szachulcowymi.

Na początku XX wieku przebudowano także budynki w południowo-wschodniej i wschodniej pierzei Pl. Wolności (d. Markt). Nowe III-kondygnacyjne kamienice nadały mu wielkomięjskiego wyrazu. Kamienice o podobnej kubaturze wznoszono przy ulicach: Kard. S. Wyszyńskiego (d. Bismarckstrasse), Koszalińskiej (d. Köslinerstrasse), Bohaterów Warszawy (d. Königsstrasse), 9-go Maja (d. Preussischestrasse). Budowane były z ogromnym rozmachem. W wielu z nich widoczny jest wpływ międzynarodowego stylu, a mianowicie secesji. Czytelny jest w nieregularnych bryłach, nieregularnej linii fasad, a przede wszystkim w ich dekoracji: zamknięciu otworów okiennych, opaskach okiennych, plaketach dekoracyjnych o niespokojnej wijącej się linii, dekoracji krat balkonowych.

ul. Limanowskiego. Karta pocztowa z ok. 1910 r.

ul. 9-Maja ok. 1910 r.

ul. Boh. Warszawy ok. 1910.

Większość projektów tych kamienic powstała w firmach szczecińskich. Do czołowych budowniczych końca XIX i początku XX wieku należał Robert Schreiber. Był projektantem zarówno architektury klasycyzującej (k. XIX wieku), jak i architektury eklektycznej o elementach secesji (pocz. XX wieku). Poza nim w Szczecinku projektowali i budowali: Albert Conradi (największa ilość jego realizacji architektonicznej pochodzi z końca XIX wieku; były to domy i kamienice przy ulicach: Bohaterów Warszawy, Koszalińskiej, 1-go Maja; w większej części już nieistniejące). Poza nimi w Szczecinku działali także: architekt Eckard Neubauer (budynki przy ul. 9-go Maja, Juliana Ordoña, Bolesława Limanowskiego), właściciel zakładu budowlanego Ernst Duske i Patzwald. W czasach późniejszych, w latach 20 i 30 - tych, na terenie miasta projektowali: Saeker, Walter Litzkow - autor m.in. dobudówki do ratusza (od strony ulicy 1-go Maja) i budynku dzisiejszego banku PKO.

W latach 20 i 30-tych XX wieku Szczecinek rozwinął się jako miasto turystyczne. Było to możliwe, dzięki założeniu parku miejskiego a także wykupieniu w 1902 r. od Skarbu Państwa jeziora Trzesiecko. Po 1 wojnie światowej, w czasach wielkiej inflacji (w latach 1919 - 1923) niemożliwe było budownictwo prywatne. Ze względu jednak na ogromne potrzeby mieszkaniowe wiążące się z wewnętrzną kolonizacją w Niemczech, napływem do Szczecinka osadników z obszaru Prowincji Poznańskiej i z Prus Wschodnich założono w 1919 r. Towarzystwo Użyteczności Publicznej Budowy Domów i Osiedli Mieszkaniowych. Towarzystwo to miało możliwości zaciągania pożyczek państwowych i kredytów komunalnych. W zamian za przejęcie części mieszkań otrzymywało też

na budowę domów pożyczki z kasy miasta i powiatu. Dzięki tej inicjatywie wybudowano w tych trudnych czasach 42 domy z 114 mieszkańcami. Budowano szeregowce o 4 i 6 mieszkańcach, domy dwurodzinne, a także kamienice 6, 8 i 12 rodzinne. Wzniesiono je w południowej i częściowo wschodniej części miasta, przy ulicach: Chełmińskiej (d. Kulmerstrasse), Kamiennej (d. Steinstrasse), Bydgoskiej (d. Brombergstrasse), Dworcowej (d. Bahnhofstrasse), Gdańskiej (d. Danzigerstrasse) i Toruńskiej (d. Thornstrasse). Szeregowce wybudowano przy ul. Winnicznej (d. Am Weinberg), na placu Winnicznym (d. Weinberger Platz) i na Browarnej (d. Brauereistrasse). Inicjatywę Towarzystwa kontynuowano w latach następnych. Stowarzyszenie to funkcjonowało, podobnie jak i w innych miastach pomorskich do 1939 r. W latach 30-tych powstawało głównie budownictwo jednorodzinne, lokalizowane we wschodniej, zachodniej i południowej części miasta. Były to domy o niewielkiej powierzchni użytkowej i skromnej, pozbawionej detalu architektonicznego bryle.

Do inwestycji państwowych w latach 30-tych XX wieku należała budowa koszar przy ob. ul. Słowiańskiej (d. Deutschestrasse)

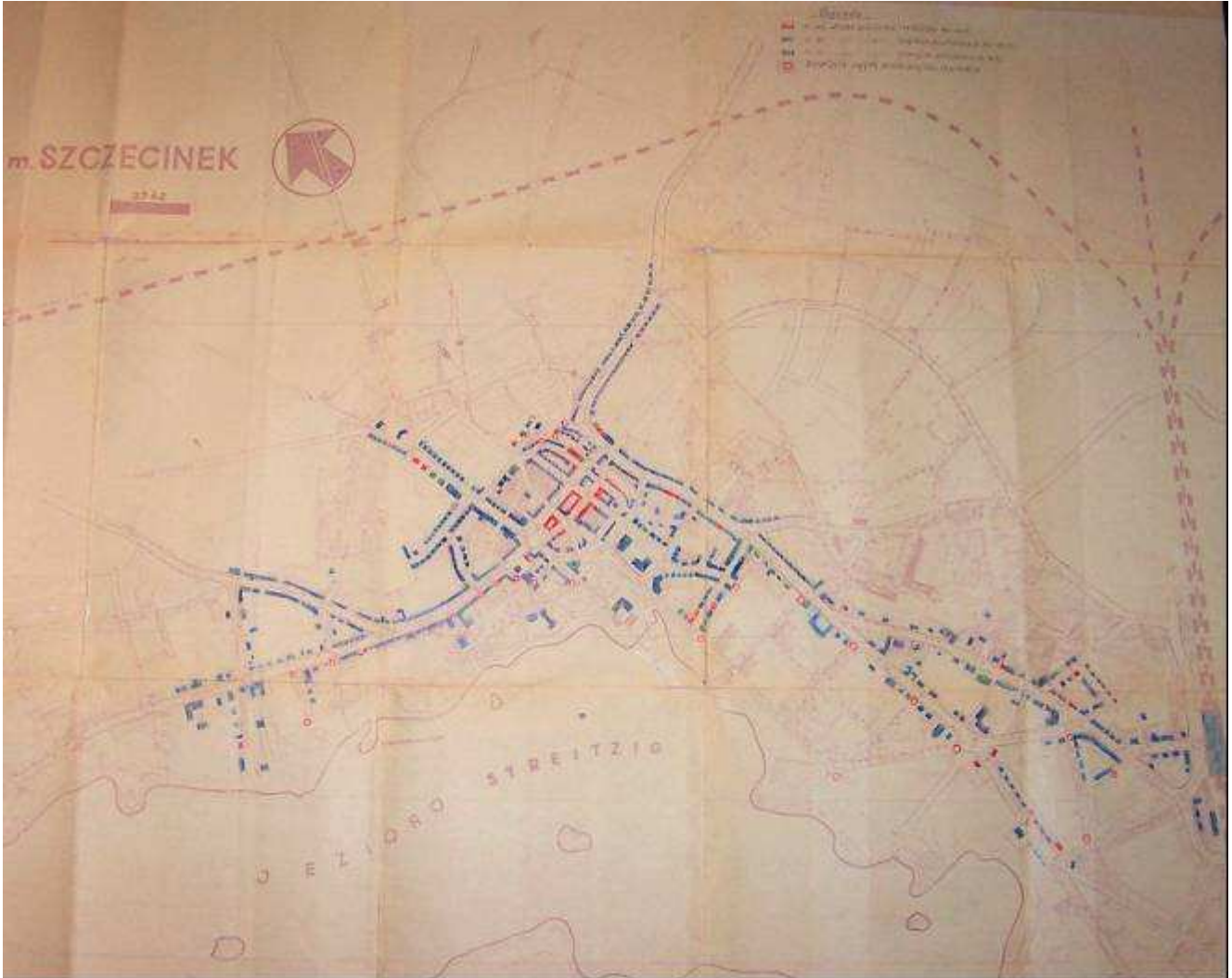
Plan miasta Szczecinka z 1938 r. Poniżej - Panoramy - zdjęcia lotnicze z 1927 r.

Po zakończeniu II wojny światowej, w okresie od 1945 do 1947 r. znaczna część budynków uległa zniszczeniu, a część wyburzeniu. Stan ten obrazuje Plan Szczecinka z naniesionymi uszkodzeniami „wojennymi” z 1947 r. (w zbiorach Archiwum Państwowego O/Szczecinek). Najwięcej szkód powstało w obrębie starego miasta, gdzie wyburzono cały kwartał na rogu Placu Wolności i ul. 9-Maja, kwartał pomiędzy ul. 9-go Maja a Sadową, poza tym - kamienice m.in. przy ob. ul. Kard. S. Wyszyńskiego (naprzeciw Winnicznej i przy zbiegu z ulicą Lipową), Zniszczono także pojedyncze budynki m.in. przy ul. Mickiewicza, 1-go Maja, Szewskiej, Mariackiej. W ich miejsce na przełomie lat 50-/60-tych powstała zabudowa blokowa. W następnych latach, wskutek postępującej degradacji obiektów, z panoramy miasta zniknęły kolejne stare budynki i całe pierzeje ulic. Sytuacja ta była spowodowana wieloma czynnikami m.in. nieumiejętnością remontowania konstrukcji szkieletowej, w jakiej większość z nich została zbudowana, a także swoistym podejściem, i władz i mieszkańców, do tego typu budownictwa, określanego jako „pruskie”. W miejsce wyburzanej starej substancji mieszkaniowej powstawała nowa, wielokondygnacyjna, blokowa. W latach 60-, 70-tych i na początku lat 80-tych nie przestrzegano w nowoprojektowanej zabudowie historycznego podziału ulic, działek. W efekcie, w obrębie starego miasta, głównie w części północno-wschodniej, poprzez budowę bloków mieszkalnych został zupełnie zniszczony średniowieczny układ urbanistyczny.

Obecnie w Szczecinku istnieją jedynie dwa obiekty średniowieczne, tj. Wieża Św. Mikołaja i południowe skrzydło Zamku Książąt Pomorskich. Większość obiektów zabytkowych stanowi architektura XIX - i XX - wieczna: kościoły, ratusz, budynki użyteczności publicznej oraz budynki mieszkalne. Przy ulicach 9-go Maja, Bohaterów Warszawy, Limanowskiego, częściowo Kard. S. Wyszyńskiego, Juliana Ordona, Kościuszki, Koszalińskiej i innych istnieją klasycyzujące i eklektyczne kamienice i wille, budowane według panujących wówczas w Europie tendencji stylowych.

Plan Szczecinka z wykazem szkód wojennych 1947 r. (kolorem czerwonym zaznaczono uszkodzenia budynków do 80% zniszczenia, niebieskim uszkodzenia do 30%). Plan w zbiorach Archiwum Państwowego w Szczecinku.

Fotografia z lat 50-tych. Widok na ulicę Sadową i 9-Maja.

Fot. Z lat. 50-tych XX w. Widok na pn-wsch część średniowiecznego układu urbanistycznego. Na planie pierwszym place po wyburzonych budynkach przy 9-Maja i Sadowej.

4.1.1. Park miejski.

Szczególną rolę w układzie urbanistycznym i w krajobrazie Szczecinka zajmuje park miejski. Jest jedną z głównych atrakcji miasta i miejscem wypoczynku nie tylko mieszkańców grodu Warcisława, a także odwiedzających go turystów. Rozciągnięty wzdłuż wschodniego i północnego brzegu jeziora Trzesiecko przyciąga różnorodnością kompozycji wnętrza, parterów kwiatowych, fontann i wielu gatunków drzew. Jest połączony widokowo poprzez wody jeziora z „Lasem Klasztornym”. Harmonijne powiązania zespołu zieleni ukształtowanej ręką ludzką z otaczającym naturalnym krajobrazem, dalekie perspektywy widokowe dają możliwości bezpośredniego kontaktu z naturą, inspirują w wielorakich odczuciach i przeżywaniu jego piękna. Ale szczecinecki park jest nie tylko miejscem kontemplacji natury. Poprzez przystanie, ścieżki spacerowe, ścieżkę rowerową poprowadzoną wokół jeziora, place zabaw dla dzieci jest także miejscem wypoczynku czynnego.

Park miejski powstawał w kilku etapach. Jego najstarsza część obejmująca teren od dzisiejszej ul. Zamkowej do Jeziornej została założona w 3 ćw. XIX wieku na pozyskanych nowych terenach miejskich. Powstały one po przeprowadzeniu prac melioracyjnych - obniżeniu poziomu wód jeziora Wielimie i Trzesiecko w końcu XVIII wieku i w latach 1866-67. Inicjatorem i wielkim propagatorem jego powstania był sędzia Stelter.

W następnych latach urządono park wzorowany na założeniach angielskich, krajobrazowych ze znacznym udziałem rodzimych gatunków drzew i krzewów. Nad brzegiem jeziora powstawały przystanie z pomostami, drewnianymi altanami.

Na przełomie XIX i XX wieku zaczęto zabudowywać zamykającą park od północy ulicę Juliana Ordona (d. Stelterstr.) Nowa, interesująca architektura wili i kamienic utrzymana w stylu eklektycznym znakomicie korespondowała z zielenią parkową.

Na początku XX wieku na wprost ulicy Parkowej zakomponowano zielone wnętrze dla pomnika wojennego, poświęconego żołnierzom poległym w wojnach z Austrią w 1866 r. i z Francją (1870-/71).

Dalej w kierunku zachodnim powstały 3 kamienne pomniki poświęcone Bismarckowi, Roonowi i Moltke.

W tym też czasie park przedłużono w kierunku zachodnim, aż do dzisiejszej ulicy Lelewela. Tu ciąg spacerowy zamykała strzelnica. Rozwijały się sporty wodne - stąd nad brzegiem jeziora pojawiły się liczne pomosty, przystanie i plaże. Warto wspomnieć, że już w 1900 r. po wodach jeziora kursowała łódź spacerowa „Jadwiga” (Hedwigia), początkowo jako prywatna, później odkupiona przez miasto. Od 1908 r. zainstalowano nową łódź - „Szczecinek” (Neustettin).

W 1913 r. nad brzegiem jeziora zbudowano gmach gimnazjum ks. Jadwigi (dzisiaj I LO), a w 1927 r. muszli koncertową (na narożu ul. J. Ordony i Zamkowej) oraz urządzono przed nią plac z dużym gazonem trawiastym.

W latach 1933-1934 wprowadzono zmiany do założenia parkowego. Wzniesiono nową halę koncertową (w miejscu dzisiejszej muszli koncertowej), urządzono ozdobne partery z fontanną (d.Mozartplatz), umocniono nabrzeże jeziora.

W miejscu starego ogrodu zamkowego (na północ od dawnego północnego skrzydła zamku) urządzono park różany z fontanną (Goldenfischbecken).

Do architektury parkowej wprowadzono nowe kompozycje, wyodrębniono skwery otoczone żywopłotami. Nad rzeczką Niezdobną wybudowano trzy nowe mosty, a od strony dzisiejszej ul. Mickiewicza utworzono niewielką zatoczkę z wysepką i krytym trzciną domkiem dla kaczek, do którego od północy prowadziły tarasy ze schodami.

W latach 30-tych XX wieku park rozbudowano w kierunku zachodnim nadając mu charakter naturalistyczny - miejskiego lasu. Przedłużono promenadę ks. Wacława (Wartislav-Promenade) w kierunku dzisiejszego campingu. Tam już od początku XX wieku (~1910 r.) istniała restauracja zwana „Bellevue”, później „Seeblick”.

Na wprost koszar przy dzisiejszej ulicy Kościuszki powstało nowe wnętrze parkowe: Kaiser-Wilhelm-Platz, gdzie w 1936 r. ustawiono przeniesiony sprzed ratusza pomnik cesarza Wilhelma. Nieopodal znajdował się pomnik 34 regimantu piechoty.

Całość założenia parkowego została rozbudowana w latach 20- i 30-tych XX wieku. Po osuszeniu terenów położonych wzdłuż wschodniego brzegu jeziora i zmianie linii brzegowej, przedłużono założenie parkowe w kierunku południowym, aż do wieży pomnika, poświęconej Otto Bismarckowi (ob. Wieża Przemysława) a zbudowanej w latach 1910-1911. Prace parkowe wykonano według projektu z 1925 r. autorstwa Schloddera, dyrektora ogrodów w Koszalinie.

Park był zawsze ważnym miejscem miasta. W okresie letnim tętnił życiem. Organizowano tu systematycznie koncerty muzyczne miejscowych zespołów śpiewaczych i teatralnych oraz zespołów zapraszanych m.in. z Berlina. Odbywały się także wodne imprezy sportowe.

Już od 3 ćw. XIX wieku licznie rozwijały się w Szczecinku związki sportowe. W 1ćw. XX wieku istniało około 16 klubów i towarzystw sportowych, w tym 3 kluby wodniackie.

4.2. Elementy krajobrazu kulturowego miasta Szczecinek.

4.2.1. Zabytki nieruchome:

- 1) średniowieczny układ urbanistyczny - obejmujący teren ograniczony ulicami: Jana Pawła II, Kard. St. Wyszyńskiego, Powstańców Wielkopolskich, Ordoña, granicą działki Nr 318, Junacką i Podwale - w północnej części zdewastowany współczesną zabudową zacierającą ślady przebiegu historycznych ulic. Strefa ta obejmuje najcenniejsze pod względem zabytkowym tereny Szczecinka. Jest to obszar objęty szczególną ochroną konserwatorską, na którą składają się trzy elementy: restytucja historycznej struktury urbanistycznej, konserwacja, restauracja i modernizacja obiektów pod ochroną konserwatorską, pełne dostosowanie nowych inwestycji do charakteru zabudowy historycznej, głównie XIX wiecznej;
- 2) Park miejski - omówiony wyżej (pkt 4.1.1.);
- 3) architektura sakralna:
 - a) późnogotycka Wieża Św. Mikołaja z XVI wieku - pozostałość najstarszego szczecineckiego kościoła, zbudowanego w XIV wieku a rozebranego po 1909 r.,
 - b) neogotycki Kościół Narodzenia NMP (dawny kościół Neue Nikolai Kirche z 1905-1908 r.),
 - c) eklektyczny kościół Św. Ducha z 1923 r., rozbudowany i nadbudowany w latach 2002-2003. Z dawnej bryły pozostawiono jedynie fasadę nawiązującą w swoim kształcie do koncepcji późnego renesansu i elewację południową,
 - d) kościół prawosławny p.w. Św. Trójcy przy ul. Szkolnej z ok. 1910 r. - dawny dom gminy ewangelickiej,
 - e) kościół ewangelicko-augsburski przy ul. Szofera, wniesiony na przełomie XIX i XX wieku jako Dom Przedpogrzebowy dla gminy żydowskiej;

- 4) inne obiekty sakralne:
 - a) Dom Zakonny Sióstr Niepokalanek MB. Jazłowieckiej przy ul. Kościuszki 30, pochodzący z końca I.30-tych XX wieku,
 - b) Kościół Ewangelicznego Związku Braterskiego, mieszczący się w modernistycznej kamienicy z I.30-tych XX w. przy ul. Mickiewicza 18;
- 5) historyczna zabudowa mieszkalna.

Większość zabudowy mieszkalnej historycznej pochodzi z II połowy XIX i I połowy XX wieku. Wśród niej, najcenniejsza zachowała się przy ul. Bohaterów Warszawy, Boh. Stalingradu, Limanowskiego, Lipowej, Koszalińskiej, Kościuszki, 9-Maja, 1-Maja, Ordon, w części ul. Wojska Polskiego, Wyszyńskiego, Zamkowej, Zielonej.

Na uwagę zasługują także całe zespoły zabudowy jednorodzinnej pochodzącej z lat 20 i 30-tych XX wieku, usytuowane we wschodniej części miasta (m.in. ul. Szymanowskiego, Sienkiewicza, Kwiatowa, Wiejska, Pomorska, Niecała, Zana) oraz zachodniej - m.in. ul. Grunwaldzka, część ul. Polnej, Kosińskiego, Wileńska.

(wykaz znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków);

- 6) budowle użyteczności publicznej:
 - a) Ratusz Miejski z 1852 r.,
 - b) gmach Sądu przy ul. Boh. Warszawy z k. XIX w.,
 - c) budynek Urzędu Pocztowego nr 1 przy ul. Boh. Warszawy z 1888-1889 przebudowany w latach 1908-1908 i następnie w latach 30-tych XX w.,
 - d) budynek Urzędu Pocztowego nr 3 przy Placu Sybiraków, wzniesiony w 1929 r.,
 - e) budynek dawnego Starostwa Powiatowego - obecnie gmach Szkoły muzycznej i KPPD, zbudowany w latach 1901-1902,
 - f) eklektyczna kamienica z lat 1900-1910, przy ul. 9-maja 12 - dawny Hotel Pruski, po 1945 r. siedziba ośrodka Kultury, obecnie siedziba m.in. organizacji pozarządowych.

6.1) Budynki Szkolne i Przedszkolne:

- a) budynek I Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Ks. Elżbiety z 1913 r.,
 - b) Szkoła Podstawowa nr 1 (dawna Pestalozzi Schule) z 1927 r. usytuowana przy Placu Wazów,
 - c) zespół Szkół nr 2 przy ul. 1-Maja obejmujący dwa obiekty - XIX wieczny i z lat 30-tych XX wieku,
 - d) budynek Gimnazjum nr 1 przy ul. Armii Krajowej (wybudowany jako dom dla sierot pod koniec XIX wieku),
 - e) budynek Przedszkola Publicznego im. Kornela Makuszyńskiego przy Piotra Skargi (dawny budynek Gimnazjum Ks. Jadwigi zwany Domem Dyrektorów pochodzący z lat 70-tych XIX wieku);
- 7) Obiekty przemysłu i techniki.

W pejzażu miasta istniejącym do 1945 r. istniało wiele obiektów przemysłowych. Do najbardziej interesujących i znaczących obiektów należał: browar, przy ul. Browarnej zburzony w latach 70-tych XX wieku, młyny m.in. drewniany typu Paltrak przy Placu Młyńskim zburzony na początku lat 60-tych, czy młyny o napędzie elektrycznym z pocz. XX wieku przy ul. Przemysłowej, (obecnie pozostał jedynie jeden obiekt z tego zespołu). Aktualnie na terenie miasta znajdują się następujące obiekty przemysłowe:

- a) zabudowania stacyjne PKP, w tym budynek dworca głównego oraz stacja Chyże, pochodzące z okresu końca XIX i początku wieku XX, które posiadają zróżnicowane walory architektoniczne i kompozycyjne, ale ze względu na fakt, że dokumentują historyczny rozwój obszaru miasta związanego z rozwojem komunikacji i są nielicznymi przykładami architektury kolejowej - powinny zostać zachowane i poddane działaniom remontowym. Poza nimi na terenie Dworca istnieją zabytkowe wieże wodociągowe,
 - b) do unikalnych na terenie miasta obiektów należy Wieża Ciśnień - wieża dawnej stacji wodociągowej przy Wodociągowej. Winna zostać objęta ochroną konserwatorską - wpisana do ścisłego rejestru zabytków i poddana pracom konserwatorskim,
 - c) wśród unikalnych obiektów przemysłowych Szczecinka należy wymienić także spichlerze: przy Pl. Sowińskiego, wzniesiony w drewnianej konstrukcji szkieletowej około 1850 r. oraz spichlerze murowane z końca XIX wieku - przy ul. Junackiej i Ogrodowej;
- 8) Obiekty militarne i koszary.

Wojsko odgrywało istotną rolę w dziejach miasta. Regularne oddziały wojskowe stacjonowały w Szczecinku już od końca XVII w. W XVIII wieku w Szczecinku stacjonował 8 szwadron huzarów Bellinga (a następnie elitarny 2 batalion strzelców i 2 zapasowy batalion 34 pułku piechoty. Pierwsze obiekty wojskowe umieszczone były przy ul. obecnej - Wyścigowej. W 1844 r. zbudowano przy dzisiejszej ul. Kościuszki Zbrojownię oraz plac ćwiczeń (znajdował się na terenie gdzie teraz znajduje się Szkoła Podstawowa nr 4). W pierwszych latach XX wieku rozpoczęto budowę dużego zespołu koszarowego w rejonie ulic Kościuszki, Myśliwska. Został ukończony ok. 1913 r. W latach 30-tych XX wieku rozbudowano go (zespół obiektów przy ul. Polnej), a także wzniesione nowe

koszary przy ul. Słowiańskiej. Od połowy lat trzydziestych rozpoczęto budowę systemu umocnień wojskowych tzw. Wał Pomorski. Pierwsze obiekty powstały w latach 1934-37, a następne pod koniec działań II wojny światowej, tj. na przełomie 1944 i 1945 r.

Obecnie na obszarze miasta istnieje:

- a) budynek Zbrojowni z 1844 r. – (po 1945 r. siedziba UB) przekształcony w latach 50-tych na mieszkania i pomieszczenia biurowe,
 - b) zespół obiektów pokoszarowych obejmujący obiekty przy ul. Kościuszki, ul. Myśliwskiej - m.in. halę sportową, kościół garnizonowy oraz przy ul. Polnej, w tym silnie przekształcony budynek dawnego lazaretu - obecnie Przychodni Wojskowej,
 - c) zespół obiektów pokoszarowych przy ul. Słowiańskiej, zagospodarowanych na obiekty mieszkalne, szkolne, magazynowe i przemysłowe,
 - d) schrony bojowe - schrony bojowe przy drodze do Barwic. Najstarszym i najbardziej interesującym jest schron - typu B-werk przy ul. Kościuszki; powstał w 1934 r. Ze względu na swoje walory historyczne, także ekspozycyjne jest obiektem chętnie odwiedzanym przez turystów. Powinien zostać objęty wpisem do rejestru zabytków. Poza nim istnieje wiele różnorodnych typów obiektów mniejszych, dla których należy sporządzić inwentaryzację i określić sposób zagospodarowania;
- 9) Cmentarze.

W Szczecinku istnieją obecnie 4 cmentarze historyczne, z których jeden jest czynnym cmentarzem komunalnym i jeden cmentarz wojenny. Najstarsza nekropolia szczecinecka, otaczająca niegdyś kościół Św. Mikołaja była częściowo likwidowana w trakcie nowych inwestycji, prowadzonych zarówno przed 1939 rokiem, jak i po 1945 r. Likwidacja trwa nadal. Liczne pochówki odnajdowane w 2000 r., w czasie budowy domu handlowego ekshumowano i pochowano w części lapidarium na Cmentarzu Komunalnym w Szczecinku (budowa, w tym prace ziemne były prowadzone pod nadzorem archeologicznym) Ekshumowane zostaną także pochówki odkrywane obecnie, przy przebudowie i rozbudowie wspomnianego wyżej domu handlowego:

- a) cmentarz komunalny ul. Władysława Cieślaka założony w 1842 r. z kaplicą zbudowaną w 1910 r., z zachowanym historycznym układem kwater i zieleni i urządzonym współcześnie lapidarium. Na terenie cmentarza znajdują się współczesne pomniki: Lotnikom amerykańskim, wg projektu artysty rzeźbiarza Zygmunta Wujka z Koszalina, Pomnik Żołnierzy AK,
- b) od strony południowej przylega do Cmentarza Komunalnego Cmentarz wojenny urządzony w latach 60-tych XX w., na którym spoczywa 4.429 żołnierzy radzieckich z 2 Frontu Białoruskiego oraz 39 żołnierzy polskich z I Armii Wojska Polskiego. Prochy ich ekshumowano ze 143 miejscowości i poboju województw koszalińskiego, słupskiego i pilskiego. W centrum cmentarza wojennego usytuowany jest pomnik Zdobywców Wału Pomorskiego, zrealizowany wg projektu art. plast. Melchiora Zapolnika i R. Grodzkiego,
- c) Cmentarz d. ewangelicki na Wzgórzu św. Jerzego, usytuowany na wschodnim stoku, założony w XVII wieku jako cmentarz miejski; obecnie nieczynny, z zachowanym jedynie starodrzewiem,
- d) Cmentarz żydowski, usytuowany w zachodnio - północnej części Wzgórza Św. Jerzego, funkcjonujący od XVIII wieku, obecnie nieczynny. Pozostał jedynie dom przedpogrzebowy z XIX/XX w., pełniący funkcję kościoła ewangelicko – augsburskiego,
- e) Cmentarz dla ubogich, na zachodnim krańcu Wzgórza św. Jerzego, zwany także napoleońskim, gdyż w latach 1812-1813 pochowano na nim żołnierzy napoleońskich zmarłych z wycieńczenia w czasie odwrotu Wielkiej Armii po klęsce w Rosji. Upamiętnia to pomnik dłuta artysty Zygmunta Wujka wzniesiony w 1997 r., cmentarz nieczynny.

Cmentarz żydowski i napoleoński podlegają ochronie, wynikającej z umów międzynarodowych o ochronie nekropolii;

10) Szczecineckie pomniki - po 1945 r.

Poza pomnikami wymienionymi przy cmentarzach, na terenie Szczecinka znajdują się pomniki współczesne, z których najbardziej interesującym obiektem jest:

- a) Pomnik Zdobywców Wału Pomorskiego (też Pomnik Bohaterów Wału Pomorskiego) wzniesiony w 1957 r. w widłach ulicy 28-lutego i Klasztornej, na terenie ruin dawnej fabryki materiałów budowlanych. Pomnik w formie olbrzymiego głazu narzutowego z mosiężną tablicą inskrypcyjną, ustawiony jest na kamiennym stosie usypanym i otoczony okręgiem w postaci 7 dużych kamieni spiętych łańcuchem. Kamienie symbolizują 7 miejscowości, o które toczyły się najzacieklejsze walki o przełamanie umocnień Wału Pomorskiego, a łańcuch okrętowy, pochodzący z pancernika Gneissenu. jest symbolem zwycięstwa nad Niemcami hitlerowskimi. Pomnik odsłonięto 30 czerwca 1957 r.;

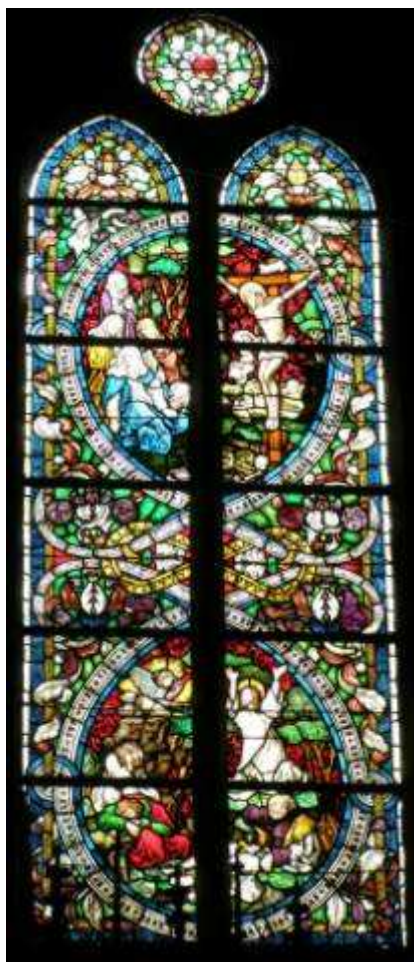
- 11) Zespół dworsko-parkowy w Bugnie położony około 3 km na północny - zachód od centrum Szczecinka. Jego historia sięga XVI wieku, kiedy to w 1578 r. książę pomorski Ulrich nadał w lenno swojemu staroście Niclasowi von Kleist zagrodę wraz ogrodem i gruntami ornymi, położoną na zachód od miasta. (obecnie przy zbiegu ul. Bohaterów Warszawy i Jana Pawła II.). W 1681 r. teren ten odziedziczył Jacob Buege. W rękach jego rodziny pozostawał przez 56 lat. Od ich nazwiska pochodzi również nazwa Bugno. W 1737 r. stały się własnością radcy urzędu i generalnego dzierżawcy domeny państwowej, Georga Ludwiga von Geibler. Jego spadkobiercy posiadali Bugno do 1836 r., kiedy to sprzedali dobra rolnikowi Heinrichowi Wilhelmowi Quandt. Ten, w końcu lat. 40-tych XIX wieku odsprzedał dobra Państwu, na budowę więzienia i sądu. Za otrzymane pieniądze zakupił ziemię położoną ok., 3 km od centrum dzisiejszego miasta. Tam zbudowano nowy klasycyzujący dwór. Usytuowano go między krajobrazowym parkiem a zabudową dziedzica gospodarczego.

Zespół dworskoparkowy w Bugnie jest jedynym obiektem tego typu na obecnym obszarze Szczecinka. Ze względu na walory historyczne, wartość zabytkową a także wartość ekspozycyjną, obiekt winien być zachowany i poddany niezbędnym pracom remontowo-konserwatorskim.

4.2.2. Zabytki ruchome. Zespoły najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie Miasta Szczecinek.

Na terenie Szczecinka jest niewiele zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków. Należą do nich:

- a) wyposażenie Kościoła Narodzenia NMP pochodzące z czasów budowy świątyni t.j. z lat 1905-1908 m.in.: ołtarz główny, ambona, ławy kościelne, witraże w oknach prezbiterium i w oknach nawy bocznej, na poziomie I kondygnacji, świeczniki korpusowe, organy, stolarka drzwiowa wraz z okuciami, a także wyposażenie ruchome przeniesione z rozebranego kościoła Ś. Mikołaja - XVII - wieczne epitafium Doroty Westreglen, żony starosty szczecineckiego, Piotra Somnitz oraz 4 świeczniki korpusowe,

- b) wyposażenie sali posiedzeń Ratusza Miejskiego, pochodzące z lat 30-tych XX wieku: witraże w oknach sali, stolarka drzwiowa, strop i intarsjowana faseta; meble (XIX wieczny fotel i biurko),
- c) wyposażenie auli Szkoły Muzycznej z pocz. XX wieku: strop i witraże.

Osobny, znaczny zespół zabytków ruchomych stanowią zbiory Muzeum Regionalnego w Szczecinku. Jest to muzeum jednodziałowe, gromadzące przede wszystkim obiekty kultury materialnej i sztuki regionalnej z zakresu rzemiosła, malarstwa, rzeźby oraz innych przedmiotów historycznych (np. dokumenty, fotografie). Na uwagę zasługują także zbiory archeologiczne (obecnie nie eksponowane), a także zbiory myśliwskie i złotnictwo.

4.2.3. Zabytki archeologiczne.

Na terenie miasta Szczecinek znajdują się następujące obiekty archeologiczne:

- a) Osada słowiańska - okres wczesnośredniowieczny,
- b) Grodzisko nizinne podkowiaste - okres schyłku epoki brązu (kultura łużycka) i okres wczesnośredniowieczny (nr rej. 715 i 716 z dn. 16 grudnia 1968 r.).

Ponadto w trakcie prac badawczych określanych jako AZP - „Archeologiczne Zdjęcie Polski” rozpoznano 50 miejsc znalezisk archeologicznych, w tym 21 z nich zakwalifikowano jako osady, część jako ślady osadnictwa, część nie została sklasyfikowana. Odkryto także cmentarzyska: w okolicy obecnego cmentarza (na terenie obecnych ogrodów działkowych) oraz przy drodze do Słupska (w okolicy wyrobiska piasku), na których znaleziono po kilka grobów popielnicowych. Pozostałe znaleziska to w przeważającej większości fragmenty ceramiki z okresu średniowiecza lub okresu nowożytnego. W bardzo nielicznych przypadkach są to znaleziska liczące kilkanaście części naczyń. Dla terenów tych, w trakcie sporządzania planów miejscowych, wyznaczane zostały strefy ochrony archeologicznej i ustalone warunki inwestowania w granicach tych stref.

5. OCHRONA KRAJOBRAZU I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIASTA SZCZECINEK USTANOWIONA PRAWNIE

5.1. Rejestr zabytków.

5.1.1. Zabytki nieruchome:

- 1) Średniowieczny układ urbanistyczny (nr rej. 42 z dn. 4 września 1956 r.);
- 2) park miejski (nr rej. 1104 z dn. 12 czerwca 1980 r.) - ze starodrzewem, o pow. 9 ha rozciągający się wzdłuż jeziora Trzesiecko, zawartego pomiędzy ulicami A. Mickiewicza i Jeziorną. Ochronie podlega układ przestrzenny parku: aleje, szpalery i grupy drzew oraz roślinność, szczególnie starodrzew;
- 3) Wieża św. Mikołaja - ul. Ks. Elżbiety (nr rej. 433 z dn. 19 marca 1965 r.),

Wieża po kościele pod wezwaniem Św. Mikołaja, który był najstarszym kościołem katolickim w mieście. Został wzniesiony w połowie XIV wieku. Wieżę dobudowano w połowie XVI w. stylu gotyckim z materiału pozyskanego z rozebranego kościoła na Marienthron (ob. Świątki) w 1909 r. korpus główny świątyni rozebrano. Od 1913 r. prowadzono w wieży prace adaptacyjne na cele muzealne. Po II wojnie światowej wieża była niezagospodarowana, a w 1958 r. staraniem A. Stafińskiego utworzono tutaj Muzeum Ziemi Szczecineckiej. W 2006 r. ekspozycje muzealne przeniesiono do budynku dawnej szkoły przy ul. Szkolnej 1. Jest przeznaczona do remontu w latach 2008-2009.

- 4) Zamek Książąt Pomorskich - skrzydło pld. ul. Mickiewicza 2, (nr rej. 434 z dn. 19 marca 1965 r.). Znajduje się w kompleksie gmachów na półwyspie. Najstarsze skrzydło (południowe) pochodzi z połowy XIV w., pozostałe skrzydła z XIX i XX w. Południowe skrzydło zamku wybudowano w pierwszej połowie XIV wieku w miejscu wcześniejszego grodziska słowiańskiego. Założony na planie prostokąta o wymiarach 13,6 x 33,5 m ma grube na ok. 1,9 m mury do wysokości 7 m. Do XVI w. postawiono skrzydło północne oraz ceglana wieżę zwaną więzienną przy starym południowym skrzydle od strony wschodniej. W latach 1606-1610 miała miejsce dalsza rozbudowa zamku przez księcia Filipa II. W latach 1619-1623 książę Ulryk kazał zburzyć skrzydło północne i wybudował w jego miejsce nowe. W XIX w. po raz kolejny zburzono skrzydło północne i wybudowano nowe, razem ze skrzydłem wschodnim, które istnieje do dziś;
- 5) Kościół prawosławny - omyłkowo wpisany jako dawna bożnica - ul. Szkolna 6 (nr rej. 435 z dn. 19 marca 1965 r.).

Budynek wzniesiono w pierwszym dziesięcioleciu XX wieku na potrzeby szkoły dla młodzieży protestanckiej, Krótco po 1945 r. mieściła się w niej Szkoła Samochodowa, a od 1953 r. jest cerkwią prawosławną pw. Św. Trójcy.

6. Spichlerz - Plac Sowińskiego 4 (nr rej. 914 z dn. 26 lutego 1976 r.).

Został zbudowany na miejscu średniowiecznego młyna książęcego. Obecny spichlerz został wzniesiony ok. 1850 r. Dolne partie murów, od strony Niezdobnej, wykonano z kamienia polnego, górne z wyjątkiem ścian szczytowych są szachulcowe z wypełnieniem ceglany. Jest to przykład architektury przemysłowej, nielicznej obecnie na terenie Miasta Szczecinek. Budynek należy do S.I. „Słowianka” i przez nią został odrestaurowany.

7. Dwór wraz z parkiem XIX w. - ul. Bugno (nr rej. 1123 z dn. 11 października 1980 r.).

Zespół złożony jest z neoklasycystycznego dworu, zbudowanego na „nowym korzeniu” przez Heinricha Wilhelma Quandta w latach 1851-1852. oraz niewielkiego parku krajobrazowego po północnej stronie dworu. Całości założenia dopełniają potężne kamienne budynki gospodarcze. Dziedzińca gospodarczego Dwór był modernizowany w latach 20-30-tych XX wieku oraz w latach 1971 - 1972, kiedy to zmieniono historyczny kształt elewacji.

8. Spichlerz - ul. Junacka (nr rej. 1182 z dn. 12 września 1984 r.).

Spichlerz jest jednym z ciekawszych dawnych budynków przemysłowych Szczecinka. Zbudowano go w XIX wieku. PO II wojnie światowej był własnością miasta. W latach 90-tych XX wieku sprzedano go prywatnym właścicielom z przeznaczeniem na działalność gospodarczą. Po remoncie i modernizacji stał się siedzibą firmy handlowej.

9. Kościół p.w. Narodzenia NMP ul. 3-go Maja 1 (nr rej. 1184 z dn. 20 września 1984 r.).

Neogotycki, zrealizowany w latach 1905-1908 wg projektu berlińskiego architekta Oskara Hossfelda. Został wzniesiony jako pseudohala, na planie krzyża łacińskiego z 6 - bocznym prezbiterium od wschodu, ujętym po bokach niskimi aneksami. Od zachodu do korpusu głównego przylega potężna wieża. Okazała bryła, imponuje swoją smukłością i lekkością, uzyskaną dzięki zastosowaniu strzelistych elementów dekoracyjnych: wysokich, ostrołukowych okien i drzwi oraz neogotycką ornamentyką blend w wieży i w szczytach kościoła. Trójnawowe wnętrze z emporami przykrywa dekoracyjne, gwiaździste sklepieniem. W oknach prezbiterium oraz w oknach I kondygnacji nawy znajdują się witraże wykonane przez F. Mullera z Quedlinburga. Ołtarz główny, neogotycki, szafiasty. Z krucyfiksem krucyfiks Frieze v. Leeke ze Szczecina i obrazy olejne wykonane przez Frl. v. Ubich - m.in. kopia Schongauera, Na chórze duże organy na 1670 piszczałek, wykonane przez P.B. Volkera z Bydgoszczy. Świątynia posiada także część wyposażenia, przeniesionego ze starego kościoła św. Mikołaja, m.in. wapienne epitafium Doroty A. Westreglen z 1621 r., żony starosty szczecineckiego Piotra Somnitza oraz na galeriach 6 mosiężnych świeczników z I połowy XVII w.

10. Budynek Szkoły Muzycznej i KPPD - dawne Starostwo Powiatowe, ul. 3-go Maja 2 (nr rej. 1202 z dn. 20 maja 1985 r.).

Dawny budynek Starostwa Powiatowego, wzniesiony w latach 1901-1902 w stylu eklektycznym z elementami neogotyku o proveniencji północnej Europy. Wewnątrz zachowana aula z drewnianym stropem i witrażami w oknach.

11. Budynek Muzeum Regionalnego w Szczecinku, - dawna szkoła ul. Szkolna 1 (nr rej. A-107 z dn. 27 listopada 2002 r.).

Budynek wzniesiono w stylu eklektycznym w latach 1879/80 z przeznaczeniem na pomieszczenia szkoły miejskiej. Jest usytuowany w śródmieściu, na północny zachód od dawnego rynku miejskiego (Pl. Wolności), w północnej pierzei ul. Szkolnej. Od 2006 r. siedziba Muzeum Regionalnego w Szczecinku.

5.1.2. Zabytki ruchome.

Do rejestru zabytków ruchomych wpisano:

- a) wyposażenie Kościoła Narodzenia NMP pochodzące z czasów budowy świątyni t.j. z lat 1905-1908 m.in.: ołtarz główny, ambona, ławy kościelne, witraże w oknach prezbiterium i w oknach nawy bocznej, na poziomie I kondygnacji, świeczniki korpusowe, organy, stolarka drzwiowa wraz z okuciami, a także wyposażenie ruchome przeniesione z rozebranego kościoła Ś. Mikołaja - XVII wieczne epitafium Doroty Westreglen, żony starosty szczecineckiego, Piotra Somnitz oraz 4 świeczniki korpusowe,
- b) wyposażenie sali posiedzeń Ratusza Miejskiego, pochodzące z lat 30-tych XX wieku: witraże w oknach sali, stolarka drzwiowa, strop i intarsjowana faseta; meble (XIX wieczny fotel i biurko),
- c) wyposażenie auli Szkoły Muzycznej z pocz. XX wieku: strop i witraże.

5.1.3 Zabytki archeologiczne.

W rejestrze zabytków archeologicznych Województwa Zachodniopomorskiego znajdują się:

- a) Osada słowiańska - okres wczesnośredniowieczny,
- b) Grodzisko nizinne podkowiaste - okres schyłku epoki brązu (kultura łużycka) i okres wczesnośredniowieczny (nr rej. 715 i 716 z dn. 16 grudnia 1968 r.).

5.2. Strefy ochrony konserwatorskiej.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek oraz w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Szczecinek na lata 2007 - 2013, zostały określone obszary o wysokich walorach przestrzennych i kulturowych, postulowane do objęcia ochroną konserwatorską z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Obszary te wyznaczają ulice:

- wzdłuż ul. Juliana Ordonu, Lelewela, Bohaterów Warszawy i ks. Elżbiety.

Poza wskazanymi zabytkami, studium określa obszary do objęcia ochroną konserwatorską na mocy przepisów prawa miejscowego - jako strefy ochrony konserwatorskiej A i B.

Są to następujące obszary:

- teren ciągnący się wzdłuż parku nad jez. Trzesiecko, ul. Kościuszki do posesji przy ul. Grunwaldzkiej 81, obejmując budynki nr 9-14, dalej wzdłuż ul. Marszałka Józefa Pułaskiego i Lwowskiej obejmując obustronną zabudowę oraz os. Derdowskiego, budynki przy ul. Wileńskiej, następnie wzdłuż ul. Kościuszki, obejmując budynki Nr 33-35 do średniowiecznego układu urbanistycznego. Obszar ten obejmuje w przeważającej większości zabudowę jednorodziną wolnostojącą. Ochrona konserwatorska tego obszaru polega przede wszystkim na zachowaniu zasadniczych elementów rozplanowania oraz charakteru zabudowy,
- teren wzdłuż ul. Koszalińskiej obejmując obustronnie zabudowę frontową do nr 58 i 79, następnie ul. Zieloną i Kaszubską z obustronną zabudową frontową, za dworcem PKS odchodzi w kierunku rzeki Niezdobnej i wzdłuż niej dochodzi do średniowiecznego układu urbanistycznego. Ochrona tego obszaru również polega na zachowaniu zasadniczych elementów rozplanowania, charakteru zabudowy oraz dodatkowo należy tutaj zadbać o to, aby tereny wolne od zabudowy kształtować w sposób umożliwiający ekspozycję zespołu staromiejskiego:

- teren wzdłuż ul. Mickiewicza, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Szczecińskiej obejmując budynki frontowe nr 4-40, następnie ul. Chojnicką obejmując zabudowę jednorodziną przy ul. Miłej, Czaplineckiej i Poznańskiej, dalej biegnie ulicami: Sikorskiego, Wiśniową, 28-go Lutego obejmując budynki frontowe obustronnie omijając budynek administracyjny Spółdzielni Mieszkaniowej, następnie załamuje się w kierunku wschodnim przecinając ul. Chełmińską obejmując zabudowę jednorodziną przy ul. Chodkiewicza, Zana, Curie-Skłodowskiej, biegnie wzdłuż ul. Warszawskiej, Gen. W. Sikorskiego, Armii Krajowej z obustronną zabudową, Artyleryjską z pominięciem szkoły oraz budynków nr 7 i 5, następnie wzdłuż ul. Słowińskiej obejmując całe os. budownictwa jednorodzinne ograniczone ulicami: Wiejską, Kwiatową i Szymanowskiego dalej ul. Dr G. Matuszewicz, Moniuszki z budynkami nr 1-5, Pomorską z obustronną zabudową, Poniatowskiego i Armii Krajowej, S. Wyszyńskiego do średniowiecznego układu urbanistycznego.

Obszar ten obejmuje przede wszystkim jednorodzinne osiedla mieszkaniowe.

Na w/w obszarach znajdują się obiekty zaewidencjonowane jako dobra kultury. Karty ewidencyjne posiada około 400 budynków. Bardzo wiele z nich jest w złym stanie technicznym, niektóre nadają się do wyburzenia. Mieszkania w tych obiektach z reguły nie posiadają odpowiedniego standardu sanitarnego, nie spełniają norm cieplnych (piecowe ogrzewanie budynków).

Obszary zabytkowej zieleni zostały objęte strefą K - ochrony krajobrazu. Strefa K-1 obejmuje park wzdłuż brzegu jeziora Trzesiecko wraz z zamkiem oraz budynkami wzdłuż ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego i Szczecińskiej. Strefa K-2 obejmuje wzgórze Św. Jerzego z cmentarzami.

Dla zabytków archeologicznych ustalono strefę „W”. Teren przy zamku – (grodzisko), na półwyspie przy ul. Szczecińskiej (grodzisko),. Granice stref ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz granice obszarów, na których występują budynki zaewidencjonowane jako dobra kultury postulowane są do objęcia ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Strefy i obszary objęte ochroną konserwatorską zostały zaprezentowane w poniższej mapie, stanowiącej załącznik do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Szczecinek na lata 2007 - 2013.

5.3 Ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zostały opracowane dla większości obszarów miasta. (patrz. pkt 3.4.). Obecnie w trakcie opracowania jest nowy miejscowy plan zagospodarowania CENTRUM -

obszar ograniczony ulicami: Jana Pawła II, Kard. S. Wyszyńskiego, Powstańców Wlkp., Juliana Ordon, Junacką, Podwale oraz plan „POLNA-3” - obszar ograniczony ulicami: Kosińskiego, Kościuszki.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są narzędziem kształtowania polityki przestrzennej na terenie miasta i posiadają rangę aktu prawa miejscowego. Zasadniczym celem planu miejscowego jest określenie przeznaczenia terenów, w tym sposobów ich zagospodarowania i zabudowy. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie miejscowym określa się obowiązkowo zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków a także granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów. Powyższe kwestie reguluje również ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Każdorazowo, w uchwale Rady Miasta Szczecinek w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego konkretnego obszaru, do której załącznikiem graficznym jest rysunek planu miejscowego, w zależności od potrzeb, wprowadza się oznaczenia wynikające z przepisów odrębnych, w tym ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Oznaczeniami tymi są:

- a) granice obszarów podlegających ochronie np. parku wpisanego do rejestru zabytków czy granica strefy ochrony konserwatorskiej,
- b) zabytki nieruchomości wpisane do rejestru zabytków i inne znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków,
- c) zasięgi stanowisk archeologicznych.

Ponadto, w ustaleniach planu miejscowego dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wymienia się te obiekty, które wraz z ich otoczeniem podlegają ochronie ze względu na umieszczenie w rejestrze zabytków oraz te, które podlegają ochronie, a nie zostały wpisane do rejestru. Przedmiotem ochrony w obiektach, o których mowa wyżej, są ich historyczne bryły i elewacje oraz zewnętrzne detale, a także zabytki archeologiczne, które mogą występować w granicach działek geodezyjnych, na których te obiekty są zlokalizowane. Obligatoryjnie w części tekstowej planu miejscowego zamieszcza się nakazy, zakazy i ograniczenia, mające na celu ochronę obszaru, na którym znajdują się zabytki. W zakresie ochrony zasobów dziedzictwa archeologicznego w uchwałach wprowadza się zapis ustalający obowiązek uzgodnienia z Zachodniopomorskim Konserwatorem Zabytków inwestycji związanych z zagospodarowaniem i zabudowaniem terenu, a wymagających robót ziemnych, natomiast na rysunku planu wprowadza się odpowiedni symbol graficzny - strefa ochrony stanowisk archeologicznych strefa W III.

Zgodnie z zapisami art. 17 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 20 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami każdy projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego poddawany jest obowiązkowi uzgadniania z Zachodniopomorskim Konserwatorem Zabytków w zakresie jego właściwości.

5.4. Gminna Ewidencja Zabytków Miasta Szczecinek.

Jednym z obowiązków nałożonych przez Ustawę z dnia 17 września 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) na gminy jest: „uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”. Temu zadaniu ma służyć gminna ewidencja zabytków, o której jest mowa w artykule 22 (pkt 4) cytowanej ustawy: „Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków”. Gminy między innymi mają dbać o: „zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie” oraz zapobiegać „zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków”.

Gminna ewidencja zabytków nie jest prawną formą ochrony zabytków. Ujmuje się te zabytki, które nie kwalifikują się do wpisu do rejestru zabytków, jednak tworzą historyczny walor lokalnego krajobrazu i powinny otrzymać formę ochrony prawnej poprzez ustalenia w miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zabytki w Gminnej Ewidencji Zabytków - wykazano w załączniku nr 1.

6. OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY - ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ

6. 1. Mocne strony środowiska kulturowego.

6. 1. 1. Zasoby dziedzictwa kulturowego:

- a) czytelne cechy pierwotnego rozplanowania przestrzennego miasta o metryce średniowiecznej oraz czytelne kierunki rozbudowy w następnych wiekach,
- b) zasób historycznej XIX i XX wiekowej zabudowy mieszkalnej,
- c) zachowane średniowieczne zabytki: wieża późnogotycka po najstarszym kościele w Szczecinku - p.w. Św. Mikołaja i część historycznej zabudowy Zamku Książąt Pomorskich (m. in. skrzydło południowe),

- d) dobry stan techniczny neogotyckiego kościoła pw. Narodzenia NMP,
- e) zachowane wyposażenie tego kościoła - wartościowy zespół zabytków ruchomych z egzemplarzami dzieł sztuki XVII, przeniesionych ze starego kościoła elementów Św. Mikołaja,
- f) stosunkowo dobry stan i odpowiednie zagospodarowanie historycznych obiektów użyteczności publicznej,
- g) połączenie elementów krajobrazu kulturowego o walorach zabytkowych z walorami krajobrazowymi (park miejski połączony widokowo z krajobrazem otaczającym jezioro Trzesiecko),
- h) wartość przyrodnicza parku miejskiego,
- i) zachowanie znacznej części umocnień budowanych w ramach Wału Pomorskiego,
- j) stosunkowo dobry stan zabytków ruchomych.

6.1.2. Planowania ochrony dziedzictwa kulturowego na poziomie miasta:

- a) ujęcie zasobów dziedzictwa kulturowego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecinek wraz z zaleceniami do ich ochrony i świadomego kształtowania krajobrazu, obowiązujące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- b) opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Szczecinek na lata 2007-2013,
- c) opracowanie Strategii Rozwoju Miasta Szczecinek na lata 2008-2017, w którym zaplanowano prace związane z ochroną i promocją zabytków,
- d) opracowanie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Szczecinek na lata 2007-2010 wraz z prognozą na lata 2011-2013, uwzględniający prace przy obiektach zabytkowych,
- e) miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone dla większości obszarów Miasta Szczecinek z ustaleniami do ochrony zabytków.

6.1.3. Inwestycji związanych z ochroną zabytków:

- a) remonty zabytków w oparciu o programy UE (remont budynku szkolnego na potrzeby Muzeum Regionalnego w Szczecinku w 2006 r.),
- b) wykonanie w części prac rewitalizacyjnych parku,
- c) rozpoczęcie prac rewitalizacyjnych w części miasta,
- d) wyłączenie znacznej części obszaru starego miasta z ruchu kołowego i wykonanie deptaków,
- e) promocja zabytków - informacje o zabytkach na stronie internetowej Urzędu Miasta Szczecinek, wydawnictwo map, informatorów, albumów o mieście, z uwzględnieniem obiektów zabytkowych.

6.2. Słabe strony:

- a) niewielka liczba zabytkowych obiektów objętych ochroną prawną: wpisanych do rejestru,
- b) częściowa degradacja średniowiecznego układu urbanistycznego miasta, powojenną zabudową blokową w północno-wschodniej jego części oraz w śródmieściu, a także lokalizacją parterowych obiektów handlowych i obiektów tymczasowych,
- c) degradacja średniowiecznego układu urbanistycznego miasta częściowym przekształceniem układu kwartałów i wyburzaniem oficyn,
- d) częściowe przekształcenie centrum miasta poprzez wprowadzenie obiektów wielkokubaturowych,
- e) zły stan obiektów użyteczności publicznej (szczególnie zlokalizowanych w obiektach historycznych): Wieży Św. Mikołaja, przewidzianej do ekspozycji poświęconej dziejom miasta po 1945 r.; południowego skrzydła Zamku Książąt Pomorskich; kościoła prawosławnego p.w. Św. Trójcy przy ul. Szkolnej,
- f) modernizacje historycznej zabudowy skutkujące wymianą zabytkowej stolarki okiennej na okna na PCV, docieplanie zewnętrzne budynków, co skutkuje degradacją historycznego detalu i często zmianą kształtów otworów okiennych,
- g) zły stan obszarów pokoszarowych przy ul. Kościuszki,
- h) brak instalacji przeciwwłamaniowej w kościele Narodzenia NMP,
- i) brak miejsca dla archeologicznej ekspozycji muzealnej.

6.3 Zagrożenia:

- a) modernizacja zabudowy lub zastępowanie dawnej zabudowy współczesną obcą lokalnej tradycji, realizowaną według projektów nie uwzględniających cech tradycyjnej zabudowy,
- b) dominacja zamierzeń inwestorskich nad ochroną krajobrazu kulturowego,
- c) zewnętrzne docieplanie obiektów historycznych i degradacja historycznego detalu i wyposażenia architektonicznego, w tym historycznej stolarki,
- d) na terenie miasta znajdują się stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, dla których zagrożenie stanowią przede wszystkim nielegalne poszukiwania z użyciem wykrywacza metali,
- e) zagrożenie wilgocią obiektów magazynowych Muzeum Regionalnego przy ul. Szkolnej 1.

6.4. Szanse:

- a) zachowanie zasadniczych cech krajobrazu kulturowego miasta,

- b) podniesienie atrakcyjności turystycznej z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego - zagospodarowanie szlaków turystycznych istniejących i nowych przy wyeksponowaniu obiektów zabytkowych i zabytków archeologicznych,
- c) utrzymanie i eksponowanie zachowanych jeszcze zabytków o walorach lokalnych, tworzących lokalny klimat,
- d) podniesienie poziomu realizacji architektonicznych oraz sposobu zagospodarowania działek,
- e) budowa dodatkowych szlaków turystycznych (szlak bunkrów),
- f) budowa we współpracy samorządu, lokalnych organizacji i stowarzyszeń, organizacji turystycznych wspólnego zintegrowanego systemu zarządzania i monitoringu zagospodarowania na cele turystyczne, środowiska naturalnego i kulturowego,
- g) podniesienie poziomu wiedzy w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- h) kształtowanie współczesnych form zabudowy i zagospodarowania terenu z poszanowaniem tradycji i wykorzystaniem wzorców regionalnych,
- i) aktywizacja ekonomiczna i społeczna.

7. DZIAŁANIA W ZAKRESIE OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA SZCZECINEK

7. 1. Cele programu opieki nad zabytkami i określenie sposobu ich osiągnięcia.

Przeгляд zasobów dziedzictwa kulturowego oraz zdiagnozowanie stanu zachowania zabytków, przeprowadzone na wstępnym etapie prac nad „Programem Opieki nad Zabytkami Miasta Szczecinek na lata 2009-2012” leży u podstaw formułowania celów i zadań, których realizacja powinna doprowadzić do stworzenia wizerunku miasta atrakcyjnego, dzięki walorom kulturowym na równi z walorami przyrodniczymi, z potencjałem obszarów do rewitalizacji i obiektów do zagospodarowania.

Niżej wskazano cele służące osiągnięciu finalnych efektów w trzech podstawowych dziedzinach:

- a) poprawie stanu zachowania dziedzictwa kulturowego tworzącego specyficzne obszary miasta,
- b) włączenia zabytków w procesy aktywizacji ekonomicznej i społecznej oraz budowie atrakcyjności i konkurencyjności województwa,
- c) budowie wyedukowanego społeczeństwa świadomego walorów historycznych krajobrazów i potrzeby zachowania dziedzictwa kulturowego.

Oczywistym jest, że osiągnięcie zdefiniowanych celów wymaga wieloletnich, zintegrowanych działań skutkujących zmianami zarówno w sferze materialnej (dotyczącej stanu i zagospodarowania zabytków), jak i świadomościowej (zmiany stosunku do zabytku, dobra uznawanego często za kłopotliwe).

Określone niżej cele należy traktować jako równorzędne. Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego nie będzie możliwa bez powstania świadomej potrzeby jego zachowania oraz działań związanych z użytkowaniem zabytków w sposób odpowiedni dla ich walorów. Suma działań powinna powodować aktywizację społeczną i ekonomiczną i podniesienie atrakcyjności regionu.

Cele główne:

1. Zachowanie charakteru krajobrazów miasta Szczecinek oraz jego zabytkowych komponentów. Osiągnięcie tego celu możliwe jest poprzez:

- a) uwzględnianie problemów ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w dokumentach strategicznych gminy,
- b) zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego z ochroną przyrody i równowagi ekologicznej,
- c) określenie obszarów wartościowych pod względem krajobrazowym (kulturowym i przyrodniczym) do zachowania, wyłączenia z lokalizacji inwestycji o negatywnym wpływie na krajobraz (z uwzględnieniem wytycznych z planu zagospodarowania przestrzennego województwa),
- d) określenia zasobu „niezbywalnego” - do objęcia ochroną prawną w formie wpisu do rejestru zabytków w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków,
- e) budowę zintegrowanego systemu informacji, monitoringu stanu i zarządzania zasobami dziedzictwa kulturowego,
- f) współpracę czynników społecznych (społeczni opiekunowie zabytków, organizacje pozarządowe), samorządowych i rządowych,
- g) utworzenie w strukturze Urzędu Miasta stanowiska pracy koordynującego zadania związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami.

2. Funkcjonowanie dziedzictwa kulturowego w procesach aktywizacji społecznej i ekonomicznej oraz budowie wizerunku miasta.

Osiągnięcie tego celu wymaga:

- a) stworzenia warunków finansowych i organizacyjnych do zaangażowania dziedzictwa kulturowego w aktywizację ekonomiczną i społeczną,
- b) stworzenia zintegrowanego systemu informacji o finansowaniu ochrony i opieki nad zabytkami, możliwościach pozyskania dotacji ze środków unijnych, państwowych, Miasta Szczecinek oraz prawidłowego przygotowania wniosków,
- c) racjonalnego wykorzystanie środków z funduszy unijnych, rządowych, samorządowych, prywatnych na projekty mające za zadanie poprawę kondycji zabytków (konserwację) oraz rewitalizację i aktywizację obszarów i społeczności,
- d) zagospodarowania zabytkowych budowli na cele kulturalne, turystyczne i inne przy pomocy funduszy prywatnych, miejskich, państwowych i europejskich,
- e) budowy i promocji produktów turystycznych w oparciu o dziedzictwo kulturowe i zabytki,
- f) budowy profesjonalnego systemu informacji turystycznej,
- g) tworzenia miejsc pracy związanych z pracami, zagospodarowaniem i popularyzacją dziedzictwa, szkolenie fachowców - rzemieślników reprezentujących „zanikające” zawody,
- h) wykorzystania funduszy strukturalnych na zadanie związane z rewitalizacją, aktywizacją społeczną,
- i) propagowania dobrych przykładów zagospodarowania i użytkowania zabytkowego dziedzictwa kulturowego.

3. Budowa świadomych więzi społecznych z dziedzictwem kulturowym i potrzeby jego zachowania. Osiągnięcie celu poprzez:

- a) organizację imprez kulturalnych, konferencji naukowych, popularnonaukowych pogłębiających wiedzę o dziedzictwie kulturowym, kierowanych do różnych środowisk,
- b) kształcenie profesjonalnych kadr,
- c) wspieranie inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz popularyzacji wiedzy o zabytkach oraz opieki i ochrony nad zabytkami,
- d) włączenie problematyki dziedzictwa kulturowego do programów szkolnych, upowszechnianie edukacji nt. historii i dziedzictwa kulturowego, wykorzystanie zabytków miasta w nauczaniu dziejów urbanistyki, architektury i budownictwa.

7.2. Kierunki działań dla realizacji programu opieki nad zabytkami dla Miasta Szczecinek:

- a) sporządzenie i monitorowanie gminnej ewidencji zabytków,
- b) przyjęcie podczas prac remontowo konserwatorskich, jako obowiązującej zasady, rekonstrukcji brakujących elementów w przypadku zachowania części oryginalnej substancji lub zaistnienia podstaw do rekonstrukcji detalu /materiały ikonograficzne, podobieństwo typów i form w innych zachowanych obiektach na terenie miasta, a tym samym podjęcie prac pozwalających na przywrócenie brakujących elementów wyposażenia wystroju zarówno zewnętrznego jak i wewnętrznego zabytków i zespołów urbanistycznych. Specyfiką miasta jest nasycenie substancją zabytkową z 2 połowy XIX wieku i przełomu wieków XIX i XX. Przeważająca część obiektów zachowała ciągłość funkcjonalną i poddawana była w związku z tym bieżącym remontom. Wskutek tego w dużej mierze zasłonięciu lub częściowemu zniszczeniu uległa dekoracja i kolorystyka elewacji budowli,
- c) przyjęcie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (m.in. dla opracowywanego planu „Centrum”) wprowadzenia zabudowy obrzeżnej na działkach historycznych kwartałów,
- d) przyjęcie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (m.in. dla opracowywanego planu „Centrum”) likwidację zabudowy dysharmonizującej (np. pawilonów handlowych) i poprawę wyglądu brył i elewacji współczesnej zabudowy, szczególnie blokowej istniejącej w obrębie starego miasta,
- e) podkreślenie szczególnego charakteru najważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego miasta, poprzez właściwą ekspozycję zabytków i obszarów objętych ochroną konserwatorską. Obiekty zabytkowe nie posiadają stosownego jednolitego oznakowania, część nie posiada właściwego oświetlenia w porze nocnej. Sprawia to, że ich ranga i walor są nieczytelne tak dla mieszkańców jak i turystów odwiedzających miasto. Konieczna jest też czytelniejsza promocja dziedzictwa kulturowego miasta, jako jednego z ważniejszych wyznaczników rozwoju gospodarczego,
- f) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność obiektów zabytkowych dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- g) podjęcie na szerszą skalę działalności edukacyjnej i wydawniczej. W dalszym ciągu z uwagi na specyfikę powojennych losów miasta, jego historia, w tym zwłaszcza historia architektury zabytkowej, nie jest w sposób wystarczający znana mieszkańcom. Stworzenie mechanizmów dla edukacji kształtowanej w oparciu o specyfikę powojennych realiów miasta i szacunek dla jego historycznego dorobku i wielokulturowych korzeni osadzonych w tradycji kultury europejskiej, pozwoli niewątpliwie na lepsze zacieśnianie więzi i identyfikowanie się z miastem i jego wielowiekowym dziedzictwem,

- h) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami a także w oparciu o szeroko rozumiany program rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich. Przyjęcie przez Radę Miasta Szczecinek „Lokalnego Programu Rewitalizacji”, pozwoliło określić obszary atrakcyjne kulturowo i wyodrębnić nowe funkcje, pozwalające m.in. na tworzenie nie istniejących dotąd miejsc pracy. Konieczne jest też utworzenie w strukturze Urzędu Miasta stanowiska pracy koordynującego zadania związane z ochroną zabytków,
- i) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków a także pomoc w przygotowaniu właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych do wykorzystania w opiece nad zabytkami funduszy unijnych, ministerialnych i samorządowych. Z uwagi na możliwą strukturę finansowania prac remontowych, konserwatorskich i różnego rodzaju dokumentacyjnych oraz zabezpieczających obiekty zabytkowe przed niszczeniem, ważne jest pokazanie potencjalnym użytkownikom zabytków sposobu pozyskiwania środków na te prace m.in. także przez ogólnie dostępne media. Trudność wynikająca ze specyfiki prac konserwatorskich połączona z brakiem możliwości ich finansowania sprawia, że duża liczba obiektów zabytkowych, pomimo ciągłości funkcji i stałego użytkowania ciągle podlega procesowi degradacji.

Zakłada się, że kierunki „Programu opieki nad zabytkami Miasta Szczecinek na lata 2009-2012” będą realizowane poprzez wspólne działania władz samorządowych, właścicieli oraz zarządców obiektów, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, lokalnego środowiska naukowego.

W imieniu Miasta Szczecinek zadania będą prowadzone przez jednostki organizacyjne (szkoły, instytucje kultury i in.) oraz referaty Urzędu Miasta w ramach zadań własnych, poprzez istniejące i planowane instrumenty:

- prawne (np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, Strategia Miasta, Lokalny Program Rewitalizacji),
- finansowe (np. dotacje, nagrody, system ulg finansowych dla właścicieli i zarządców),
- społeczne (np. edukacja, promocja, informacja).

7.2. PROPOZYCJE ZADAŃ NA LATA 2009 - 2012.

7.2.1. Propozycje działań w zakresie zachowania krajobrazu kulturowego miasta Szczecinek oraz jego zabytkowych komponentów.

Lp.	zadanie	Czas realizacji	Koszt	Źródło finansowania	odpowiedzialność
1	Uzupełnienie i aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Szczecinek	na bieżąco	Koszty własne	Urząd Miasta	Urząd Miasta
2	Utworzenie i prowadzenie elektronicznej bazy danych „Szczecineckie Zabytki” w oparciu o Gminną Ewidencję Zabytków	2009-2012	Koszty własne	Urząd Miasta	Urząd Miasta
3	Wnioskowanie do Zachodniopomorskiego Konserwatora Zabytków o aktualizację zapisu w rejestrze zabytków obiektu - kościół prawosławny – omyłkowo wpisany jako dawna bożnica - ul. Szkolna 6 (nr rej. 435 z dn. 19 marca 1965r.),	2009	Koszty własne	Urząd Miasta	Urząd Miasta
4	Wnioskowanie do Zachodniopomorskiego Konserwatora Zabytków o wpis do rejestru zabytków obiektów proponowanych. Propozycje obiektów –zał. Nr2	2009-2012	Koszty własne	Urząd Miasta /właściciele obiektów/	Urząd Miasta /właściciele obiektów/
5	Oznakowanie zabytków rejestrowych znakiem konwencji haskiej	2009-2010	Koszty własne	Urząd Miasta /właściciele obiektów	Urząd Miasta
6	Proponuje się wykonanie katalogu form i detalu rekomendowanych do stosowania w rozwiązaniach formalnych, projektowanych, nowoprojektowanych obiektów w historycznym centrum miasta	2009-2012			Urząd Miasta

7	utworzenie w strukturze Urzędu Miasta stanowiska pracy koordynującego zadania związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami.	2009-2010			Urząd Miasta
8	Opracowanie Szlaku turystycznego – Szczecineckie bunkry	2008- 2012		budżet miasta środki zewnętrzne	Szczecinecka Agencja Promocji i Kultury/ Szczecinecka Lokalna Organizacja Turystyczna/ Polskie Towarzystwo Historyczne O/Szczecinek
10	Ustalenie i organizacja historycznego szlaku miejskiego – Szczecinek -Świątki	2010	20.000	budżet miasta środki zewnętrzne	Polskie Towarzystwo Historyczne O/Szczecinek

7.2.2. Propozycje działań w zakresie „Funkcjonowanie dziedzictwa kulturowego w procesach aktywizacji społecznej i ekonomicznej oraz budowie wizerunku gminy”

Lp.	zadanie	Czas realizacji	Koszt	Źródło finansowania	odpowiedzialność
1	Współpraca z właścicielami obiektów zabytkowych w zakresie rewitalizacji	do 2013		Urząd Miasta	Urząd Miasta
2	Pomoc właścicielom obiektów zabytkowych w kontaktach ze służbami konserwatorskimi i archeologicznymi w ramach planowanych prac objętych rewitalizacją	do 2013		Urząd Miasta	Urząd Miasta
3	Opracowanie zasad i udzielanie pomocy finansowej właścicielom remontującym obiekty wpisane do Rejestru Zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków w ramach środków zabezpieczonych w budżecie miasta na dany rok (dotacje, ulgi w podatku od nieruchomości, pomoc w pozyskiwaniu finansowych środków zewnętrznych)	2009-2012			Urząd Miasta
4	Konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej w obiektach objętych ochroną na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	2009-2012			Urząd Miasta
5	Monitoring stanu zachowania zabytkowego budownictwa (w rejestrze	2009-2012			Urząd Miasta

	i w ewidencji)				
6	Określenie zasad umieszczania reklam wolnostojących i szyldów w obszarach zabytkowych, na budynkach zabytkowych i konsekwentne ich wdrażanie	2009-2012			Urząd Miasta
7	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych, zabezpieczających na terenach zabytkowych (np. porządkowanie cmentarzy)	2009-2012			Urząd Miasta
8	Opracowanie programu konkursów promujących dobre zagospodarowanie zabytków /np. - najlepszy użytkownik obiektu zabytkowego, - zabytek zadbany - nowa funkcja w starym zabytku	2010-2012			Urząd Miasta

7.2.3. Realizacja planów rewitalizacji i remontów zabytkowych obiektów Szczecinka

Lp.	zadanie	Czas realizacji	Koszt	Źródło finansowania	odpowiedzialność
1	Rewitalizacja obszarów miejskich. Realizacja zadań wpisanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Szczecinek na lata 2007 - 2013	do 2013	do ustalenia	budżet miasta środki własne lokatorów fundusze UE	Urząd Miasta, ZGM TBS MOPS Zarządcy Nieruchomości
2	Odrestaurowanie zabytkowego skrzydła Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinku i adaptacja na Centrum kongresowo-szkoleniowe z zapleczem gastronomicznym i hotelowym,	2009-2011	13.000.000,00	budżet miasta fundusze UE	Urząd Miasta
3	Kontynuacja rewitalizacji części zabytkowej Parku	2010-2012	4.600.000,00	budżet miasta fundusze UE	Urząd Miasta
4.	Modernizacja zabytkowej Plaży Miejskiej – budowa zespołu pomostów rekreacyjnych z pokładem słonecznym oraz kąpieliskiem	2009	1.500.000,00		
5	Termomodernizacja i roboty remontowe w budynku: SP nr 1 im. Adama Mickiewicza, Przedszkolu Publicznym przy ul. ks. Elżbiety, Ratuszu, po byłym Szok-u przy ul. 9	2008 - 2011	2.637.014,00	budżet miasta środki UE	Urząd Miasta

	Maja				
5	Remont wieży św. Mikołaja z XVI w.	2008-2009		inwestor prywatny	inwestor prywatny
6	Adaptacja budynku przy ul. Mickiewicza w Szczecinku na centrum spotkań i wymian grup polsko - niemieckiej	2008-2010	2.793.000,00	budżet miasta fundusze UE	Urząd Miasta
7	Prace remontowe w Szkole Muzycznej w Szczecinku	2008-2009		Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
8	Remont pomieszczeń obserwatorium Adama ul. Kościuszki 10	2009-2010	do ustalenia	budżet miasta	Urząd Miasta ZGM TBS
9	Zagospodarowanie terenu wzgórze św. Jerzego z oznaczeniem w terenie istniejących miejsc grzebalnych	do ustalenia	inwestor prywatny	inwestor prywatny	Inwestor prywatny
10	Wykonanie iluminacji obiektów charakterystycznych w panoramie miasta	do 2013	do ustalenia	budżet miasta inwestor prywatny	Urząd Miasta

7.2.4. Budowa świadomych więzi społecznych z dziedzictwem kulturowym i potrzeby jego zachowania

Lp.	zadanie	Czas realizacji	Koszt	Źródło finansowania	odpowiedzialność
1	Organizacja konkursów na szczeblu szkoły, miasta, -plastycznych, fotograficznych i historycznych	2009-2012		budżet miasta	Szczecinecka Agencja Promocji i Kultury/ Muzeum Regionalne
2	Organizacja Sesji z okazji 700-lecia „Miasto trzech kultur”	2010	10.000	budżet miasta środki zewnętrzne	Urząd Miasta/ Polskie Towarzystwo Historyczne O/Szczecinek/ Muzeum Regionalne
3	Wydanie materiałów z okolicznościowej Sesji	2010		budżet miasta środki zewnętrzne	Polskie Towarzystwo Historyczne O/Szczecinek, Muzeum Regionalne
4	Monografia dotycząca dziejów Szczecinka	2010	100.000-	budżet miasta środki	Urząd Miasta/ PTH O/

			120.000	zewewnętrzne	w Szczecinku
5	Szczecinek. Ikonografia miasta od najstarszej aż o wiek XX	2010		budżet miasta środki zewewnętrzne	Urząd Miasta / Muzeum Regionalne
6	Inne publikacje historycznych prac naukowych i popularno-naukowych w związku z obchodami -wskazane w Strategii Miasta Szczecinek	2010		budżet miasta środki zewewnętrzne	Urząd Miasta / Muzeum Regionalne/ PTH/O Szczecinek
7	Organizacja obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa na obszarze miasta (wrzesień - każdego roku) – nawiązanie współpracy z organizatorami Dni na terenie województwa: Biurem Dokumentacji Zabytków w Szczecinie i Regionalnym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków w Szczecinie	2009-2012			Urząd Miasta / Muzeum Regionalne/ PTH/O Szczecinek

8. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA SZCZECINEK

Realizacja programu odbywać się będzie bezpośrednio przez struktury Urzędu Miasta Szczecinek oraz pośrednio poprzez oddziaływanie na inne podmioty władające obiektami zabytkowymi, w tym miejskie jednostki organizacyjne.

Dostępne instrumentarium, za pośrednictwem którego realizowany będzie program, jest wyznaczone przez obowiązujące w tym obszarze regulacje prawne.

W realizacji niniejszego programu Miasto wykorzystywać będzie wszystkie dostępne instrumenty: prawne, koordynacji, finansowe, społeczne i kontrolne.

8.1. Instrumenty prawne.

Do tego rodzaju instrumentów należą:

1. Dokumenty wydane przez Wojewódzką Służbę Ochrony Zabytków w Szczecinie, Delegaturę w Koszalinie na podstawie ustaw.
2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.
3. Programy krajowy i wojewódzki w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

8.2. Instrumenty koordynacji.

Do instrumentów koordynacyjnych należą między innymi wymieniane już w niniejszym opracowaniu:

1. Strategia Rozwoju Miasta Szczecinek.
2. Lokalny Program Rewitalizacji.
3. Wieloletni Plan Inwestycyjny.
4. Umowy i porozumienia.

8.3. Instrumenty finansowe.

Do instrumentów finansowych należą między innymi:

1. Dotacje.
2. Subwencje.
3. Nagrody.
4. Zachęty podatkowe.
5. Zbiórki społeczne.
6. Fundusze Wspólnoty Europejskiej.

8.4. Instrumenty społeczne.

Do instrumentów społecznych należą:

1. Edukacja kulturowa.
2. Pełna informacja.
3. Sprawna komunikacja.
4. Współpraca i współdziałanie z sektorem pozarządowym.

8.5. Instrumenty kontrolne.

Do instrumentów kontrolnych należą:

1. Monitoring stanu środowiska kulturowego.
2. Aktualizowane bazy ewidencji geodezyjnej (działek i budynków), infrastruktury technicznej.

Uruchomienie podanych instrumentów wymaga od władz i społeczeństwa miasta inicjatywy i konkretnych działań w wielu obszarach aktywności poprzez:

- a) wykorzystywania otoczenia prawnego dla efektywnego przygotowania i prowadzenia polityki ochrony dziedzictwa kulturowego,
- b) tworzenie platform współpracy z innymi podobnymi ośrodkami, służących wymianie doświadczeń i realizacji wspólnych przedsięwzięć,
- c) nawiązanie współpracy dla wytworzenia i realizacji subregionalnej polityki opieki nad zabytkami,
- d) prowadzenie marketingu (promocji),
- e) tworzenie opracowań planistycznych uwzględniających ochronę środowiska kulturowego,
- f) sporządzanie analiz i ocen wpływu działań inwestycyjnych na środowisko kulturowe,
- g) pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania łącznie z partnerstwem publiczno-prywatnym dla realizacji projektów zawartych w programie,
- h) pozyskanie poparcia społecznego dla działań na rzecz środowiska kulturowego,
- i) koordynowanie działań w tym obszarze prowadzonych na terenie miasta,
- j) współpraca z sektorem pozarządowym na rzecz opieki nad zabytkami.

9. MONITORING PROGRAMU.

Przepisy ustawy o ochronie zabytków nakładają na wójtów, burmistrzów i prezydentów obowiązek sporządzania co 2 lata sprawozdań z realizacji programu opieki nad zabytkami. Sprawozdanie to winno być przedkładane radzie gminy. Winno być sporządzone na podstawie:

1. Rejestru z realizacji zadań objętych programem.
2. Rejestru zmian zachodzących w obiektach wpisanych do Rejestru Zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków.
3. Rejestru postulatów mieszkańców dotyczących opieki i ochrony nad zabytkami.

Ocena stanu realizacji programu w przypadku Miasta Szczecinek winna być przeprowadzana przez Radę Miasta Szczecinek przy udziale Wojewódzkiej Służby Ochrony Zabytków Delegatura w Koszalinie oraz zainteresowanych organizacji pozarządowych działających w tym obszarze.

Dla sprawnego procesu oceny konieczne jest określenie zestawu wskaźników monitorowania realizacji programu. Poniżej zaproponowano zestaw wskaźników, które winny służyć ocenie okresowej realizacji programu w ustalonych wyżej terminach sprawozdawczych. Wskaźniki te w okresie programowania winny być niezmiennie dla uzyskania obrazu działań w perspektywie czasowej programu.

Propozycje wskaźników:

1. Liczba obiektów wpisana do:
 - a) rejestru zabytków,
 - b) gminnej ewidencji zabytków.
2. Liczba obiektów objętych pracami konserwatorskimi i restauratorskimi:
 - a) z rejestru zabytków,
 - b) z gminnej ewidencji zabytków.
3. Liczba obiektów wykreślonych z ewidencji gminnej.
4. Liczba wykonanych kontroli utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych.
5. Liczba zrealizowanych projektów dotyczących edukacji kulturowej i ochrony zabytków.
6. Projektowana w programie i rzeczywista wysokość wydatków z budżetu miasta na opiekę i ochronę zabytków.
7. Liczba projektów dotyczących ochrony zabytków w obrębie obszaru objętego planem rewitalizacji śródmieścia.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIE PROGRAMU.

Obowiązek dbania o zabytek zgodnie z ustawą o ochronie i opiece nad zabytkami spoczywa na jego właścicielu i użytkowniku. Wsparciem w realizacji tego ustawowego obowiązku mogą być środki publiczne pochodzące z budżetu państwa, budżetów samorządów terytorialnych, funduszy celowych, w tym funduszy Unii Europejskiej.

W związku z ograniczoną pulą środków publicznych na realizację programu ustala się, że priorytetowo będą traktowane działania wobec obiektów wpisanych do rejestru zabytków Województwa Zachodniopomorskiego, a więc o szczególnym znaczeniu dla lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Drugim kryterium przy udzielaniu dotacji będzie dostępność obiektu zabytkowego. Preferowane będą obiekty publicznie dostępne.

Fundusze Generalnego Konserwatora Zabytków. Tryb, zakres i rodzaj dotacji udzielanych z budżetu państwa za pośrednictwem wojewódzkich konserwatorów zabytków określa ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Właściciele bądź użytkownicy zabytków na terenie Miasta Szczecinek mogą ubiegać się z tego źródła o udzielenie dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych za pośrednictwem Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie. Są to środki pochodzące z budżetu państwa. Wśród programów operacyjnych oferujących wsparcie dla przedsięwzięć związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego wymienił należy program operacyjny „Dziedzictwo kulturowe” oraz program operacyjny „Rozwój inicjatyw lokalnych”. Programy operacyjne realizowane ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego są ogłaszane każdego roku.

Fundusze samorządów terytorialnych. W podobny sposób właściciele bądź użytkownicy mogą ubiegać się o dotacje z budżetów samorządów terytorialnych. Zasady, tryb i zakres oraz wielkość wsparcia w tym przypadku określają organy stanowiące zarządy samorządów, w gminach - rada gminy, w mieście - rada miasta.

Fundusze Unii Europejskiej. Program opieki nad zabytkami Miasta Szczecinek na lata 2009 - 2012 jest zgodny z polityką Unii Europejskiej, a w szczególności:

- 1) będzie on miał pozytywny (lub neutralny) wpływ na środowisko;
- 2) uwzględni on politykę równych szans (równość kobiet i mężczyzn, działania na rzecz dostępności dziedzictwa dla osób niepełnosprawnych);
- 3) będzie miał pozytywny wpływ na tworzenie stabilnych miejsc pracy w kulturze i przemysłach kultury;
- 4) będzie miał pozytywny bądź neutralny wpływ na tworzenie i rozwój społeczeństwa informacyjnego.

11. PODSUMOWANIE

Obowiązek sporządzenia przez Miasto Szczecinek programu opieki nad zabytkami wynika z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ma na celu służyć usystematyzowaniu działań podejmowanych przez Miasto Szczecinek, poprzez nakreślenie celów i kierunków dla osiągnięcia jak najlepszych rezultatów. Program winien podnieść rangę ochrony dziedzictwa kulturowego oraz świadomość i wrażliwość mieszkańców na problemy ochrony zabytków. Dzięki stworzonemu mechanizmowi wspierania finansowego prac przy zabytkach winien przyczynić się też do zachowania i poprawy stanu najcenniejszych obiektów na terenie miasta.

Konsekwentna długofalowa polityka miasta w tym zakresie jest szansą na uratowanie tego dziedzictwa dla przyszłych pokoleń.

GMINNA EWIDENCJA ZABYTEKÓW

W poniższym wykazie zamieszczono obiekty znajdujące się w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz propozycje do wpisu do Gminnej Ewidencji Zabytków, które zaznaczono kursywą. Dokonano także oceny stanu zachowania w skali: (bardzo dobry, dobry, średni, zły) i określono wartość konserwatorską - w skali pięciostopniowej: wysoka, duża, średnia, niska, bezwartościowa (ocenie poddano przede wszystkim elewacje budynków w zakresie historycznego wyposażenia t.j. kształtu i detalu architektonicznego).

Ul. ARMII KRAJOWEJ (DAWNA UL. ŚWIERCZEWSKIEGO) - poza wymienionymi niżej uzupełnić ewidencję o numery: 21 - do 27, 39, 41, 43, 45, 47, 53, 57, 61, 65 oraz 42, 44, 48, 56, 58, 62, 64, 66.

adres	obiekt	Data budowy /styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	<i>kamienica</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>zły</i>	<i>niska</i>
5	<i>kamienica</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>średni</i>	<i>niska</i>
7	<i>dom mieszkalny</i>	<i>II poł. XIX w.</i>	<i>zły</i>	<i>średnia</i>
9	<i>dom mieszkalny</i>	<i>II poł. XIX w.</i>	<i>zły</i>	<i>niska</i>
10/12	<i>kamienica</i>	<i>ok. 1920 r.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>
11	<i>dom mieszkalny</i>	<i>II poł. XIX w.</i>	<i>dobry</i>	<i>średnia</i>
13	<i>kamienica</i>	<i>ok. 1920 r.</i>	<i>zły</i>	<i>niska</i>
15	<i>kamienica</i>	<i>ok. 1920 r.</i>	<i>zły</i>	<i>niska</i>
16	<i>kamienica</i>	<i>ok. 1920 r.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>
18	<i>kamienica</i>	<i>ok. 1920 r.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>
19	<i>willa</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>średni</i>	<i>średnia</i>
20	<i>kamienica</i>	<i>ok.1920 r.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>
22	<i>kamienica</i>	<i>ok.1920 r.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>
29	<i>Szkoła / Gimnazjum nr 1/</i>	<i>k. XIX w.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>
30/32	<i>kamienica</i>	<i>1927 r.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>
31	<i>willa</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>średni</i>	<i>niska</i>
33	<i>willa</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>średni</i>	<i>niska</i>
34/36	<i>kamienica</i>	<i>1927 r.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>
35	<i>willa</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>dobry</i>	<i>niska</i>
37	<i>willa</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>dobry</i>	<i>niska</i>
42/44	<i>kamienica</i>	<i>l.30-te XX w.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>
	<i>kamienica</i>	<i>1927 r.</i>	<i>średni</i>	<i>średni</i>

Ul. ARTYLERYJSKA - uzupełnić ewidencję o numery: 2,4,6,8,12

adres	obiekt	Data budowy /styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1/3	dom mieszkalny, jednorodzinny	l.30-te XX w.	dobry	niska

UL. BOHATERÓW STALINGRADU

adres	obiekt	Data budowy /styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	ok. 1910 r. eklektyzm	średni	wysoka
2	kamienica	ok. 1910 r. eklektyzm	średni	wysoka
3	kamienica	ok. 1900r.	średni	średni
4	kamienica	ok. 1910 r. eklektyzm	średni	wysoka
5	kamienica	ok. 1900r.	średni	wysoka
6	kamienica	ok. 1910 r. eklektyzm	średni	wysoka
7	kamienica	ok. 1910 r. eklektyzm	średni	wysoka
10	budynek mieszkalny	ok. 1920 r.	średni	średnia
11	kamienica	ok. 1910 r. eklektyzm	średni	wysoka
12	kamienica	1909 r. eklektyzm	zły stan elewacji	wysoka
14	kamienica	ok. 1910 r. eklektyzm	dobry	średni
15	kamienica	1890 r. eklektyzm	zły	wysoka
16	kamienica	ok. 1890 r. eklektyzm	zły	wysoka

UL. BOHATERÓW WARSZAWY

adres	obiekt	Data budowy /styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	ok.1880r. historyzm	dobry, po remoncie. zły stan stolarki III kondygnacji, częściowo okna z pcv	średnia
3	kamienica	ok.1880r. neoklasycyzm	dobry, po remoncie elewacji ,	wysoka
3A	budynek magazynowy / dawny spichlerz mурowany z wyciągiem- żurawiem/	ok. 1890 r.	dobry przebudowana I kondygnacja w l.90-tych XX w.	średnia
4	kamienica	ok. 1910 r. eklektyzm	w trakcie remontu	wysoka
6A	dawna kwiaciarnia, ob. CIT	1925 r.	dobry, po remoncie	duża
8	kamienica	pocz. XX w. historyzm	średni	wysoka
10	Hotel „Pomorski”	1910-1920r. modernizm	średni	wysoka
11	kamienica	1890 r. historyzm, neoklasycyzm	dobry, elewacje po remoncie	wysoka
13	kamienica	1890-1925r. historyzm+ modernizm/	dobry, po remoncie elewacji	wysoka
14	kamienica	1890 r. historyzm	dobry, elewacja po remoncie	wysoka
15	kamienica	1890 r. historyzm	dobry, elewacja po remoncie, stolarka okienna z PCV	wysoka

16	kamienica	1890 r. historyzm	dobry, elewacja po remoncie, stolarka okienna z PCV	średnia
17	kamienica	1890 r. historyzm	dobry, elewacja po remoncie	wysoka
18	kamienica	ok. 1900 r. neoklasycyzm	dobry, elewacja po remoncie,	wysoka
19	kamienica	1890 r. historyzm z elementami neorenesansu	dobry, elewacja po remoncie, okna częściowo z PCV	wysoka
20	kamienica	ok. 1900 r. historyzm	dobry, elewacja po remoncie,	wysoka
21	kamienica	ok. 1890 r. historyzm	średni, zły stan elewacji	wysoka
22	kamienica	ok. 1890 r. historyzm	dobry, elewacja po remoncie,	wysoka
23	kamienica	ok. 1890 r. historyzm z elementami neorenesansu	średni, fasada do remontu	wysoka
24	kamienica	ok. 1890 r. historyzm	dobry, elewacja po remoncie,	wysoka
25	kamienica,	ok. 1890 r. historyzm.	dobry, elewacja po remoncie,	wysoka
30	dom mieszkalny	1904r. historyzm	średni	wysoka
32	kamienica / narożna	k. XIX w.	średni	średnia
34	kamieniczka	3 ćw. XIX w.	zły	średnia
36	Urząd Pocztowy nr 1	1888 r./ 1908 r./pocz. XX w. historyzm/ modernizm	dobry	wysoka
38	kamienica Ośrodek ZDZ	ok. 1914r. / secesja/	średni / zły stan elewacji/	wysoka
42	Gmach Sądu	4 ćw. XIX w. , eklektyzm/ neogoty	dobry, stolarka okienna – PCV	wysoka
44	kamienica	ok. 1900 r. historyzm	zły	wysoka
45	kamienica	ok. 1890 r. historyzm	zły	wysoka
47	kamienica	ok. 1910r. secesja	zły	wysoka
49	kamienica	ok. 1900, bez cech stylowych	zły	niska
50	kamienica	ok. 1914r. eklektyzm	średni	średni
51	kamienica	k. XIX w. /1.30-te XX w.	dobry, po remoncie, elewacja w części zrekonstruowana; okna PCV	wysoka
53	kamieniczka	ok. 1890r., historyzm	dobry, po remoncie, zmienione podziały stolarki okiennej	wysoka
63	kamienica Bud. Urzędowy. BULiGL	ok. 1890r.	średni	średnia
69	dom mieszkalny mur/ryglowy	3 ć. XIX w. / 1. 90.te XX w.	dobry, po remoncie; zmienione podziały elewacji, stolarka okienna z PCV	średnia
71	kamienica	ok. 1900r. , historyzm	średni	wysoka

UL. CHELMIŃSKA - uzupełnić ewidencję o numery: 1,3,5,7,9,11,13,15

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2/4	kamienica	ok. 1930 r.	średni	średnia
10	willa	l.20-te XX w.	średni	średnia
18/20	kamienica 4-rodzinna	l.20-te XX w.	średni	niska

UL. CHODKIEWICZA – uzupełnić ewidencję o poniższe obiekty

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	l.20-te XX w.	dobry	średnia
2/4	willa	l.20-te XX w.	średni	średnia
3	kamienica	l.20-te XX w.	dobry	średnia
5	kamienica	l.20-te XX w.	średni	średnia
6/8	budynek mieszkalny, mur.	l.20-te XX w.	średni	niska
10/12	budynek mieszkalny, mur.	l.20-te XX w.	średni	niska
14/16	budynek mieszkalny, mur./szach	l.20-te XX w.	dobry	niska
18/20	budynek mieszkalny, mur./szach	l.20-te XX w.	dobry	niska
19				
22/24	budynek mieszkalny, mur./szach	l.20-te XX w.	dobry	niska

UL. WŁADYSŁAWA CIEŚLAKA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
	kaplica cmentarna	ok. 1910 r.	dobry	dobra

UL. CZAPLINECKA- uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
--------------	---------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------

UL. C. SKŁADOWSKIEJ - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
--------------	---------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------

UL. DERDOWSKIEGO / zabudowa szeregową, jednorodzinna o typowych projektach / - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy / styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
2	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm ,przebudowa 2007r.	dobry	duża - jako zespołu

3	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
4	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
5/7	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
9	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
11	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
13	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
15	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm, rozbudowany l.90-te XX	dobry	duża - jako zespołu
17	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
18	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm, rozbud. l. 90-te XX w.	dobry	duża - jako zespołu
19	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
20	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
21	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
22	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu
24	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm, obudowany panelami, rozbudowany	dobry	duża - jako zespołu
26	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	j.w
28	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	j.w
30	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	j.w
40	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	
42	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm, rozbudowany	dobry	duża - jako zespołu
80	dom mieszkalny	ok. 1935r., funkcjonalizm	dobry	duża - jako zespołu

UL. DRAHIMSKA – uzupełnić ewidencję

<i>adres</i>	<i>obiekt</i>	<i>Data budowy/ styl</i>	<i>Stan zachowania</i>	<i>Wartość konserwatorska</i>
--------------	---------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------

UL. DWORCOWA - uzupełnić ewidencję

<i>adres</i>	<i>obiekt</i>	<i>Data budowy/ styl</i>	<i>Stan zachowania</i>	<i>Wartość konserwatorska</i>
	<i>budynek dworca PKP wraz z zachowanymi elementami wnętrza i malarstwem/</i>	<i>pocz. XX w.</i>	<i>średni</i>	<i>wysoka</i>
	<i>zespół obiektów dworcowych – m.in.</i>	<i>k. XIX/pocz. XX w.</i>	<i>średni</i>	<i>dobra</i>

	wieża ciśnień			
	budynki mieszkalne / kolejowe/	XIX/XX w.	średni	średni
5-6	budynki mieszkalne		średni	średni

UL. FABRYCZNA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy /styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
--------------	---------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------

UL. GDAŃSKA - uzupełnić ewidencję

adres		Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
7	dom mieszkalny	l.30-te XX w. bezstylowy	dobry	niska
17	dom mieszkalny	l.30-te XX w. bezstylowy	dobry	niska
23	dom mieszkalny	l.30-te XX w. bezstylowy/przebud.l.80-te XX w.	dobry	niska
32	kamienica	l.30-te XX w.	średni	średnia

UL. GRUDZIĄDZKA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy /styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
--------------	---------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------

UL. GRUNWALDZKA

/zabudowa szeregową, jednorodzinna o typowych projektach; dom z budynkami gospodarczymi/

adres		Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
3	dom mieszkalny	ok. 1935 r., funkcjonalizm, rozbudowany l.90-te XX w.	dobry	jako zespół urbanistyczny średnia
4	dom mieszkalny	j.w.	dobry	j.w.
5	dom mieszkalny.	j.w.	dobry	j.w.
6	dom mieszkalny.	j.w.	dobry, zachowana oryginalna stolarka	j.w.
7	dom mieszkalny	j.w.	dobry, po remoncie, stolarka PCV	j.w.
8	dom mieszkalny	j.w.	dobry, po remoncie, stolarka PCV	j.w.
9	dom mieszkalny	j.w.	dobry, po remoncie, stolarka PCV	j.w.
10	dom mieszkalny	j.w.	dobry	j.w.
11	dom mieszkalny	j.w.	dobry, po remoncie, stolarka PCV	j.w.
12	dom mieszkalny.	j.w.	dobry	j.w.
13	dom mieszkalny	j.w.	dobry	j.w.
14	dom mieszkalny.	j.w.	dobry	j.w.

UL. JANA PAWŁA II /DAWNA UL. RZECZNA/

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
3	kamienica	3 ćw. XIX w.	zły	kamienica zburzona wykreślić z ewidencji

UL. JASNA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	dom mieszkalny	l. 20-te XX w. modernizm	dobry	wysoka
3	dom mieszkalny, daw. przedszkole, ob. Siedziba Sądu Grodzkiego	ok. 1920r., modernizm	dobry, po remoncie	wysoka

UL. JEZIORNA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	ok. 1920r., modernizm	średni	wysoka
2	kamienica	ok. 1914r., eklektyzm z motywami secesyjnymi	średni	wysoka
4	kamienica	k. XIX w., historyzm, obecnie pozbawiony detalu w wyniku remontu elewacji w latach 60/70-tych XX w.	zły	średnia
5	kamienica	k. XIX w. / ok. 1890r/ historyzm	zły	wysoka
6	kamienica	k. Xix. , pierwotnie historyzm, obecnie pozbawiony detalu w wyniku remontu elewacji w latach 60/70-tych XX w.	zły	bezwartościowa
7	kamienica	k. Xix. , historyzm, obecnie pozbawiony detalu w wyniku remontu elewacji w latach 60/70-tych XX w.	zły	średnia
8	kamienica – „Willa Maria”	ok. 1910 r. eklektyzm z motywami secesyjnymi	średni, wymieniona stolarka okienna na PCV	średnia
9	budynek mieszkalny	k. XIX w. ok. 1890r. historyzm	zły	wysoka
10	kamienica	ok. 1905r., eklektyzm z motywami secesyjnymi	średni	wysoka
13 A	willa	1927 r. modernizm	dobry	wysoka

UL. JUNACKA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	ok. 1900r., historyzm	zły,	średnia
3	budynek mieszkalny / dawna oficyna /budynek bramny	k. XIX w. bez cech stylowych/przebudowany	średni	bezwartościowa
3A	budynek murowany	k. XIX w. przebud.	zły	niska
5	budynek mieszkalny z warsztatem	ok. 1890 r.	zły	niska
7	spichlerz murowany/ob. budynek biurowy	XIX w. / 1.90-te XX w	dobry	wysoka

UL. KAMIENNA- uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	kamienica	l.20-te XX w.	średni	średnia
8	willa	l.20-te XX w.	zmieniony elewacja wymieniona stolarka	średnia

UL. HARCMISTRZA ALEKSANDRA KAMIŃSKIEGO - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
6	dom mieszkalny	l.30-te XX w.	średni	bezwartościowa
8	willa	l.30-te XX w.	dobry	niska
10	willa	l.30-te XX w.	dobry	niska
12	willa	l.30-te XX w.	dobry	niska

UL. KASZUBSKA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	zespół budynków przemysłowych d. magazyny „Społem”	ok. 1920r.	dobry	średnia
2	kamienica	ok. 1890r., eklektyzm	zły	

UL. KILIŃSKIEGO

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1				
3	dom mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	średnia
4	dom mieszkalny	ok. 1935 r.	zły	średnia
5	willa / dawny klub garnizonowy/ ok. siedziba SAPIK-u	1914 r. modernizm	dobry, po remoncie, stolarka okienna wymieniona na PCV	wysoka
6	dom mieszkalny	ok. 1920 r.	dobry	wysoka
8	dom mieszkalny	ok. 1920 r.	dobry	wysoka

UL. KLASZTORNA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
6	willa baza PKS	l.20-te XX w.	dobry	średnia
11	willa	l.20-te XX w.	dobry	średnia
15	willa	l.20-te XX w.	dobry	średnia
16	willa	l.20-te XX w.	dobry	średnia
17	willa	l.20-te XX w.	średni	średnia
19	willa	l.20-te XX w.	średni	średnia
21	Kościół pw. Św. Ducha	1923 r. eklektyzm z elementami neorenesansu i neoromanizmu	rozbudowany w l. 2000/2001r., zachowana oryginalna fasada, elewacja południowa i zachodnia	średnia

UL. J. KOCHANOWSKIEGO

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	budynek mieszkalny	k. XIX w.	dobry	niska
4	budynek administracyjno-biurowy+ magazyny/ dawne zakłady drobiarskie	pocz. XX w. rozbud. l.30-te XX w. i w II poł. XX w.	średni	średnia
6	budynek mieszkalny	II poł. XIX w./l.20-te XX w.	średni	niska

UL. M. KONOPNICKIEJ

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	budynek mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	średnia

UL. KOPERNIKA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
13	kamienica	ok. 1920r., eklektyzm/ remont. w l.70-tych XX w.	dobry	średnia
16	budynek mieszkalny	l.20-te XX w. bezstylowy	dobry	niska

UL. KOSIŃSKIEGO

adres	obiekt	Data budowy /styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	budynek mieszkalny	l.20-te XX w. modernizm	dobry	średnia
2	dom jednorodzinny	ok.35-te XX w.	dobry	średnia
3	willa	l.20-te XX w. modernizm	średni	średnia
4	willa	l.30-te XX w. , modernizm	średni	średnia
6,8,10, 12,	domy jednorodzinne	1935- 1940 r.	dobry	średnia – jako zespół

14,16	w zabudowie szeregowej			
3,9,11				

UL. KOSZALIŃSKA

adres	obiekt	Data budowy /styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
10	kamienica	k. XIX w. neoklasycyzm	zły	średnia
11	kamienica	k. XIX w., pozbawiona cech stylowych w wyniku nieprawidłowo prowadzonego remontu	zły	niska
14	kamienica	l.20-te XX w., eklektyzm	zły	średnia
15	kamienica	k. XIX w., historyzm	średni	średnia
26	kamienica	ok. 1920 r.	dobry	średnia
27	kamienica	k. XIX w., historyzm	średni, elewacja po remoncie	średnia
30	kamienica	l.20-te XX w.	średni	średnia
32	kamienica	l.20-te XX w., modernizm	średni	średnia
35	kamienica	k. XIX w., historyzm	średni, elewacja po remoncie	średnia
37	kamienica	k. XIX w. historyzm	zły	średnia
40	willa	ok. 1920 r. modernizm	zły	wysoka
42	kamienica	l.20-te XX w. modernizm	zły	średnia
43	kamienica	k. XIX w. historyzm	zły	średnia
44	kamienica	k. XIX w. historyzm	zły	średnia
45	kamienica	k. XIX w. historyzm	zły	średnia
46	kamienica	l.20-te XX w. modernizm	średni	średnia
47	budynek mieszkalny /chałupa/	k. XIX w.	zły	niska
48	kamienica	ok. 1920 r.	średni	średnia
51/53	kamienica	ok. 1920 r. modernizm, w części przekształcona elewacja, nowa stolarka	średni	wysoka
54/56	willa	ok. 1920 r. modernizm	dobry, po remoncie	średnia
57	budynek mieszkalny / chałupa/	k. XIX w. ,w części przebudowany	średni	niska
57A	willa	l.30-te XX w., funkcjonalizm	dobry	średnia
58	willa	l.30-te XX w. modernizm	średni	średnia
61	kamieniczka	ok. 1910 r., modernizm z elementami secesji	zły	wysoka
63	kamieniczka	ok. 1920r., modernizm	dobry	średnia
65	kamienica	ok. 1920r., modernizm	średni	średnia
67	kamienica	ok. 1920r., modernizm	średni	średnia
69	kamienica	ok. 1920r., modernizm	średni	średnia
71	willa	l.30-te XX w. modernizm	średni	średnia
77	kamienica	pocz. XX w. historyzm	zły	wysoka
79	kamienica	ok. 1920r., modernizm	zły	średnia

UL. KOŚCIUSZKI - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
5	kamienica	k. XIX w. , pozbawiona cech stylowych w wyniku niewłaściwie przeprowadzonego remontu	średni	niska
6	budynek biurowy dawniej SP „Las”/punkt skupu dziczyzny/	ok. 1900r.	zły	bezwartościowy
7	kamienica	k. XIX w.	średni	średni
8	kamienica	ok. 1890r., historyzm	zły	wysoka
9	kamienica	ok. 1890r., historyzm	zły	wysoka
10	kamienica	ok. 1910r., modernizm, kamienica z obserwatorium astronomicznym A. Giedrysa, zbud. w l. 60-tych XX w.	średni	wysoka
18	pawilon usługowy	ok. 1925r.	dobry	duża
20	kamienica– / budynek publiczny/ Nadleśnictwo	ok. 1925 r.	dobry	wysoka
22	kamienica– / budynek publiczny/ Nadleśnictwo	ok. 1925 r.	dobry	wysoka
22A	pawilon usługowy	ok. 1925r.	dobry	duża
23	budynek mieszkalno-usługowy/ dawna Zbrojownia, po 1945 r, siedziba UB	1845 r. wybudowany pod nadzorem Blaurocka, / ten sam budowniczy wznosił ratusz szczecinecki/	dobry	wysoka
24	zakład cukierniczy -CSI „Słowianka”	pocz. XX w.	dobry	średnia
30	willa – Dom Zakonny sióstr niepokalanek MB. Jazłowieckiej	ok. 1935 r. modernizm	dobry	wysoka
32	kamienica	l.20-te , eklektyzm z elementami secesji	zły	wysoka
33	kamienica	1927 r., eklektyzm z elementami secesji	dobry	wysoka
35	kamienica	k. XIX w. historyzm	zły	wysoka
36	kamienica	l.20-te , eklektyzm z elementami secesji	średni	wysoka
36A	apteka Z.O.Z.	l.20-te XX w., eklektyzm	zły	wysoka
38	budynek szpitala	ok. 1935 r., rozbudowany w l.90-tych XX w.	dobry	średnia
38 B	budynek szpitala / skrzydło zachodnie/	l.20-te XX w.,1935r. /w l. 80-tych XX w. rozb.	dobry	bezwartościowy
39	kamienica	k. XIX w., historyzm	zły	wysoka
41	kamienica	pocz. XX w. eklektyzm	dobry	wysoka
43/5	kamienica	pocz. XX w. eklektyzm, przemurowana elewacja	dobry	niska
44	kamienica	ok. 1914 r., eklektyzm	zły	wysoka
46	kamienica	ok. 1914 r., modernizm	zły	wysoka

51/53	kamienica	ok. 1935 r. ,funkcjonalizm	dobry	średnia
55-59	zespół budynków koszarowych	1910-1913 r.	średni	dobra
58	kamienica	1938 r., funkcjonalizm	dobry	średnia
60	kamienica	1938 r., funkcjonalizm	dobry	średnia
63	kamienica	ok. 1920 r., modernizm	dobry	średnia
64	budynek mieszkalny	ok. 1938 r.	dobry	średnia
65	kamienica	ok. 1935 r., funkcjonalizm	średni	średnia
66	budynek mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	dobry
67	budynek mieszkalny	l.30-te XX w.	zły	niska
68	budynek mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	dobry
69	willa	ok. 1935 r., funkcjonalizm	dobry	średnia
70	willa	ok. 1935 r., funkcjonalizm	dobry	wysoka
71	willa	ok. 1935 r., funkcjonalizm	średnia	średnia
72	willa	ok. 1935 r., funkcjonalizm	dobry	wysoka
74	kamienica	ok. 1935 r.	średni	wysoka
75	budynek mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	średnia
77	budynek mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	średnia
79	budynek mieszkalny	ok. 1920 r.	zły	bezwartościowy
	schrony bojowe z okresu II wojny światowej	l. 30-te /l.40-te XX w.		wysoka

UL. KS. ELŻBIETY - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	gmach szkolny /ILO/	1913 r.	dobry	wysoka
2	gmach szkolny, dawny Dom Dyrektorów, ob. przedszkole	1873 r. , historyzm z elementami neogotyku, przeb. 1988-89 r.	dobry	wysoka
3	dom mieszkalny/ dawny dom woźnego/ + budynek gospodarczy	l.70-te XIX w., przebud. wewnątrz l.90-te XX w.	zły; nieużytkowany	średnia

UL. KWIATOWA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
29-31	budynek mieszkalny jednorodzinny	l.30-te XX w., przebud. l.70/80-te XX w.	średni	niska
33-35	budynek mieszkalny jednorodzinny	l.30-te XX w., przebud. l.70/80-te XX w.	średni	niska
37-39	budynek mieszkalny jednorodzinny	l.30-te XX w., przebud. l.70/80-te XX w.	średni	niska

UL. LELEWELA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica			
3	budynek mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	średnia
5	budynek mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	średnia
7	kamienica	ok. 1920 r.	średni	wysoka

11	budynek szpitalny – dawniej Odz. Dziecięcy, obecnie Hospicjum	ok. 1935 r.	dobry	średnia
12	willa, /ok. Hotel Residence/	ok. 1925 r.	dobry	wysoka

UL. BOLESŁAWA LIMANOWSKIEGO / DAWNA UL.5-GRUDNIA/ - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	ok. 1910 r., modernizm, pozbawiona detalu architektonicznego	dobry	średnia
2/4	kamienica	k. XIX historyzm	zły	średnia
3	kamienica	1907 r., modernizm, pozbawiona detalu architektonicznego w wyniku niewłaściwie prowadzonego remontu	dobry, po remoncie elewacji	średni
5	kamienica	ok. 1910 r., pozbawiona detalu architektonicznego w wyniku niewłaściwie prowadzonego remontu	średnia	średnia
6	kamienica	l.20-te XX w.	dobry	średnia
7	kamienica	ok. 1910r., eklektyzm	dobry	wysoka
8	willa	ok. 1910r., eklektyzm	dobry ,po remoncie po 2000 r.	duża
9	kamienica	po 1900 r.	średni	wysoka
10	willa	ok. 1900r.	dobry,	średnia
11	willa	ok. 1910r., eklektyzm	dobry, po remoncie	wysoka
12	kamienica	1890r. , historyzm	średni, zły stan elewacji	wysoka
13	kamienica	ok. 1890r. , historyzm	średni	średni
14	kamienica	ok. 1890r. , historyzm	zły, szczególnie elewacji	wysoka
16	kamienica	ok. 1890r., historyzm	zły, szczególnie elewacji	wysoka
18	kamienica	ok. 1890r. , historyzm	zły, szczególnie elewacji	wysoka
20	kamienica	ok. 1900r., historyzm; pozbawiony w II i III kondygnacji detalu architektonicznego w wyniku niewłaściwie prowadzonego remontu	dobry, po remoncie	wysoka

UL. LIPOWA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
17	kamienica	pocz. XX w.	średni	średni
19	kamienica	pocz. XX w. ,bezstylowa	zły, opuszczona	bezwartościowy
23	chałupa z przejazdem	II poł. XIX, przeb. 1 ćw. XX w.	średni	niska

24	kamienica / przeznaczona do rozbiórki plan-NARUTOWICZA II	pocz. XX w.		
25	budynek mieszkalny	XIX w., przeb. , l.20-te XX w.	zły, opuszczony	średnia
26	kamienica / przeznaczona do rozbiórki plan-NARUTOWICZA II	k. XIX w. przeb. pocz. XX w.		
27	kamienica mur/szach.	k. XIX w.	zły	średnia
32	kamienica / przeznaczona do rozbiórki plan-NARUTOWICZA II	pocz. XX w. przeb. l.70-te XX w.		
33	kamienica	ok. 1920r., modernizm	średni	wysoka
35	kamienica	ok. 1920r. , secesja	dobry	wysoka
37	kamienica	ok. 1920r. ,eklektyzm	zły	wysoka
38	budynek / przeznaczony do rozbiórki plan-NARUTOWICZA II	pocz. XX w.		
39	budynek / przeznaczony do rozbiórki plan-NARUTOWICZA II	poł. XIX w.		
41	chałupa z przejazdem mur/szach	k Xix., przeb. l.ów. XX w. i w l. 90-tych XX w.	średni	bezwartościowy
45	kamienica	k. XIX w. historyzm, przebud. w latach 90-tych XX w.	dobry	niska
47	chałupa szachulcowa	pocz. Xix., poł. XIX w. dobudówka 1910-1915r.	dobry, po remoncie; wymieniona stolarka okienna na PCV	wysoka
48	kamienica przeznaczona do rozbiórki plan-NARUTOWICZA II	1910-1920r., neorenesans		
58	budynek / przeznaczony do rozbiórki plan-NARUTOWICZA II	XIX/XX w.		
60	budynek / przeznaczony do rozbiórki plan-NARUTOWICZA II	II poł. XIX w. przeb. l.80-te XX w.		

UL. 28-GO LUTEGO - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	<i>willa [obecnie. bar/ restauracja, biura]</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>dobry</i>	<i>duża</i>
3	<i>bud. administracyjny / ob. przychodnia zdrowia</i>	<i>l.20-teXX w.</i>	<i>budynek nadbudowany, ob. w trakcie rozbudowy</i>	<i>bezwartościowa</i>
6	<i>budynek mieszkalny</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>dobry</i>	<i>niska</i>
11	<i>kamienica</i>	<i>l.20-te XX w.</i>	<i>dobry</i>	<i>średnia</i>

16	Starostwo Powiatowe	l.20/30-te XX w.	średni	średnia
21/23	kamienica	l.30-te XX w.	dobry	niska
25	kamienica	l.30-te XX w.	dobry	niska
26	willa / apteka/	l.20-te XX w.	dobry	średnia
27	kamienica	l.20-te XX w.	dobry	niska
27a	dom mieszkalny	l.30-te XX w.	średni	średnia
29	kamienica	l.20-te XX w.	średni	średnia
30	kamienica	l.20-te XX w.	dobry	niska
31	kamienica	l.20-te XX w.	średni	średnia
36	kamienica	1927 r.	średni	niska
38/40	kamienica	l.20-te XX w.	średni	niska
39	kamienica	l.30-teXX. w.	średni	średni
41/47	kamienica	l.30-te XX w.	dobry	niska
44	kamienica	l.20-te XX w.	średni	niska
46	kamienica	l.20-te XX w.	średni	średnia
48/50	kamienica	l.30-te XX w.	dobry	niska
49				
51				
52	kamienica	l.20-te XX w.	średni	niska
53				
54	kamienica	ok. 1920 r.	średni	średni
56	kamienica	ok. 1920 r.	średni	średni
60				
62				
64				
66				

UL. LWOWSKA

adres	obiekt	Data budowy / styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2,4,6,7,8 9, 10,12, 14,16,18, 20,	dom jednorodzinny w zabudowie szeregowej	1935 r.	dobry	średnia / jako zespół/

UL. 1-GO MAJA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	budynek Banku PKO	1936/1937 r., modernizm/funkcjonalizm wg. proj. Waltera Litzkowa	dobry	średnia
3	kamienica	k. Xix. historyzm / neoklasycyzm/	zły	średnia
4	kamienica	1904r., eklektyzm	średni	wysoka
5	kamienica	k. XIX w. , historyzm	średni/zły	średni
6	kamieniczka / dawna siedziba Miejskiego Domu Kultury/	ok. 1935 r.	dobry- po remoncie , zmieniony wygląd i podziały elewacji	niska
7	kamienica z oficyną	k. XIX w. eklektyzm / ok. 1890 r./	średni	wysoka
12-14	kamienica	l.20-te XX w., modernizm	dobry	wysoka

	/obecnie Drukarnia „Unia”/			
13	kamienica z oficyną	ok. 1910r., eklektyzm	średni, zredukowany detal	wysoka
20	kamienica / ok. siedziba Klubu „Drzewiarz”	l. 30-te XX w.	dobry, po remoncie	średnia
22	budynek szkolny /Zespół Szkół nr 2/	1935-1936 r., funkcjonalizm	dobry, po remoncie / wymieniona ok. stolarka na PCV	średnia
28	budynek szkolny /Zespół Szkół nr 2 / dawny SP nr 2/	k. XIX w. ok. 1890 r., eklektyzm	dobry	wysoka
35	kamienica	k. XIX w. , historyzm, w części pozbawiona detalu arch. w wyniku niewłaściwie prowadzonego remontu/	średni	średnia
37	kamienica	k. XIX w., historyzm	średni	średnia
39	kamienica	l.20-te XX w.	średni	średnia
40	kamienica	1910 -1914r. , modernizm z elementami secesyjnymi; fasada pozbawiona w znacznej części detalu architektonicznego	średni	średnia
41	kamienica	l.20-te XX w.	średni	średnia
42	kamienica	1910-1914r. , modernizm, fasada pozbawiona w znacznej części detalu architektonicznego	średni	średnia
44	kamienica	1910-1914r., modernizm	średni	wysoka
45	kamienica	l. 30-te XX w. funkcjonalizm	średni	średnia
46/ 46A	kamienica	l. 30-te XX w.	średni	niska
48 A	kamienica	l. 30-te XX w.	średni	niska
49	budynek przemysłowy/ magazyn / biura/	l.70-te XIX w.	dobry	średnia
57	kamienica	ok. 1920 r., modernizm	średni	średnia

UL. 9 – GO MAJA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	kamienica z oficyną	l.80-te XIX w., neoklasycyzm	średni, po remoncie elewacji.	wysoka
4	kamienica	k XIX w. eklektyzm, elewacja pozbawiona detalu w wyniku niewłaściwie prowadzonego remontu w latach 60- 70-tych XX w.	średni, po remoncie elewacji okna wymieniona na PCV; zły stan oficyny	średnia
5	kamienica	k. XIX w. eklektyzm	dobry, po remoncie	średnia
6	kamienica z oficyną	współczesna, w miejscu historycznej		wykreślić z ewidencji

7	kamienica	k .XIX w., eklektyzm	średni , fasada – dobry, po remoncie	wysoka
8	kamienica	1.80-te XIX w., neoklasycyzm	średni, zły stan fasady	wysoka
9	kamienica	1.80-te XIX w., neoklasycyzm	średni, fasada – dobry- po remoncie, witryny – PCV	wysoka
10	kamienica	k .XIX w., eklektyzm	średni, zły stan fasady	wysoka
12	kamienica / d. „Hotel Preussische Hof” ; ośrodek SZOK-SAPIK/	1900-1910r., eklektyzm z przewagą elementów neoromańskich	średni/ zły zredukowane balkony z żeliwnymi balustradami	wysoka
23	kamienica	k. XIX w., eklektyzm	średni, zły	wysoka
25	kamienica	k. XIX w., neoklasycyzm	średni,	wysoka
27	kamienica	XIX/XX w., eklektyzm	średni, dobry stan elewacji – po remoncie; stolarka okienna PCV	wysoka
30	dom handlowy	I. 1934-1936r. ,modernizm	dobry	średnia
34	kamienica z oficyną	1.80-te XIX w. neoklasycyzm/ przeb.parter 1.20-te XX w.	średni /zły	wysoka
36	kamienica	I. 20-te XX w., modernizm, zupełnie przebudowany w I. 70-tych XX w.	średni	niska

UL. MARIACKA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
4	kamienica	3 ćw. XIX w. / przeb. w 1.70/80-te XX w. , eklektyzm	średni	średnia
4	budynek mieszkalny	1.20-te XX w.	zły, przekształcone elewacje	bezwartościowy

UL. MATEJKI

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1,3,5,7	budynek mieszkalny	1.30-te XX w., modernizm	dobry	niska
23	budynek mieszkalny	1.30-te XX w., modernizm	dobry	niska
24	budynek mieszkalny	1.30-te XX w., modernizm	dobry	niska
26	budynek mieszkalny	1.30-te XX w., modernizm	dobry	niska
27	budynek mieszkalny	1.30-te XX w., modernizm/ przeb. 1.80-te XX w.	dobry	niska
28	budynek mieszkalny	1.30-te XX w., modernizm	dobry	niska
29	budynek mieszkalny	1.30-te XX w.	dobry	niska
32	budynek mieszkalny	1.30-te XX w., modernizm	dobry	niska
34	budynek mieszkalny	1.30-te XX w.	dobry	niska
36	budynek mieszkalny	1.30-te XX w.	dobry	niska

UL. DR GENOWEFY MATUSEWICZ / DAWNA UL. W. WASILEWSKIEJ/

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1-3, 2-4	budynek mieszkalny	1.30-te XX w.	dobry	niska
6,8,10,12,14,16	budynek mieszkalny	1.30-te XX w.	dobry	niska
18-20 19-24	budynek mieszkalny o ścianach oszalowanych deskami	1.30-te XX w.	dobry	średnia

UL. MICKIEWICZA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	Bank	1924 r., <i>modernizm wg proj. arch. J. Brandta</i>	<i>dobry</i>	<i>dobra</i>
2	zespół zamkowy : budynek Ośrodka Sportów Wodnych	1882 r.	średni	średni
2	zespół zamkowy : <i>skrzydło wschodnie</i>	1905/ 1936 r.	<i>dobry</i>	<i>średnia</i>
2	zespół zamkowy : skrzydło północne	XIV w./ 1619 r./ XIX w. / 1936 r. przeb – 1.90-te XX w.	dobry	średnia
3/4	kamienica	ok. 1910 r., <i>modernizm</i>	dobry	dobra
9/10	kamienica	1.30-te XX w.	dobry	niska
13/14	kamienica / Urząd Skarbowy/	1.30-te XX w.	dobry	niska
15	kamienica	1.30-te XX w.	dobry	niska
16	willa / Prokuratura/	1.30-te XX w., <i>modernizm</i>	dobry	średnia
17	willa	1.30-te XX w., <i>modernizm</i>	dobry	średnia
18	willa	1.30-te XX w., <i>modernizm / przeb. 1.80-te XX w.</i>	dobry	średnia
19	willa	1.30-te XX w., <i>modernizm</i>	dobry	średnia
20	willa	1.30-te XX w., <i>modernizm</i>	dobry	średnia
21	willa	1.30-te XX w., <i>modernizm</i>	dobry	niska

UL. MIEROSŁAWSKIEGO - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
8	<i>budynek mieszkalny</i>	<i>l.20/30-te XX w.</i>	<i>dobry</i>	<i>średnia</i>
9	kamienica	ok. 1935 r.	dobry	średnia
11/13	kamienica	ok. 1935 r.	dobry	średnia
15	kamienica	ok. 1935 r.	dobry	średnia

UL. MIŁA - uzupełnić ewidencję o następujące numery: 6 A/B, 9,11,13,15,17,19,21, 12-14,16-18, 20-22, 34,36,38,40

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1-3	budynek mieszkalny dwurodzinny	1.20-te XX w., eklektyzm	średni	niska
5-7	budynek mieszkalny dwurodzinny	1.20-te XX w., eklektyzm	dobry	niska
24-26	budynek mieszkalny dwurodzinny	1.20-te XX w., eklektyzm	zły	niska
30-32	budynek mieszkalny dwurodzinny	1.20-te XX w., przeb. 1.80-te XX w.	średni	bezwartościowy

UL. MŁYNARASKA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	budynek mieszkalny	k. XIX w., historyzm	zły	niska

UL. MYŚLIWSKA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
--------------	---------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------

UL. MONIUSZKI - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1-31	zespół domów mieszkalnych, jednorodzinnych	1.30-te XX w.	dobry	średnia jako zespół

UL. NIECAŁ - uzupełnić dokumentację ewidencyjną

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1-31	zespół domów mieszkalnych, jednorodzinnych	1.30-te XX w.	dobry	średnia jako zespół

UL. OGRODOWA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	kamienica	ok. 1890 r. historyczny	zły	średnia
4	kamienica	ok. 1890 r. bez cech stylowych	zły	niska
6	spichlerz mурowany z wyciągiem	4 ćw. XIX w.	zły	wysoka

UL. JULIANA ORDONA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	proj. 1908r. R. Schreiber, eklektyzm z elementami secesji	średni – do remontu	wysoka
4/5	kamienica secesyjna	proj. 1908r. , R. Schreiber, eklektyzm z elementami secesji	dobry	wysoka okna PCV
6	kamienica	k. XIX w., neoklasycyzm	zły	wysoka
7	kamienica / d. „Junkerhof”	k. XIX w., neoklasycyzm	średni	wysoka
8	kamienica	1899 r., neoklasycyzm	zły	wysoka
9	willa	k. XIX w. neorenesans	Zły/ średni	wysoka
10	kamienica secesyjna	ok. 1914r. eklektyzm + secesja	zły	wysoka
11	willa	ok. 1920r., eklektyzm	dobry, nadbudowa l.90-te XX w.	wysoka
12	willa	ok. 1920r., eklektyzm	dobry	wysoka
13	kamienica	k. XIX w., eklektyzm	średni	
14	willa	ok. 1910 r., modernizm+ secesja	bardzo dobry, po remoncie	wysoka
15	willa	ok. 1920r., eklektyzm	zły	wysoka
16	willa	ok. 1920r., eklektyzm	średni	wysoka
17	budynek mieszkalny	ok. 1920r.	zły	średni
18/19	willa	ok. 1920r., eklektyzm	zły	wysoka
26	budynek jednorodzinny mieszkalny	ok. 1920r.	średni	średnia
27	budynek jednorodzinny mieszkalny	ok. 1920r.	średni	średnia

UL. PARKOWA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	1904r., historyzm	zły, w części zniszczony detal architektoniczny	średnia
2	kamienica	k. XIX w., neoklasycyzm	zły, w części zniszczony detal w elewacjach	wysoka
3	Archiwum Państwowe /d.siedziba banku, później PKO/	1917 r. / 1919r., neobarok	średni	wysoka
4	kamienica	ok. 1880 r., historyzm	zły,	wysoka
5	kamienica	ok. 1880 r., historyzm	zły	średnia

UL. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	willa.	l. 30-te XX w. modernizm	dobry	średnia
4	willa. /do 1945 r. willa	l. 30-te XX w. modernizm	dobry	średnia

	burmistrza miasta/			
6	willa.	l. 30-te XX w. modernizm	dobry	średnia
8-10	kamienica	l.30-te XX w.	średni	niska
12-14-14A	kamienica	l.30-te XX w.	średni	niska
16	willa.	l. 30-te XX w. modernizm	dobry	średnia
18	willa.	l. 30-te XX w. modernizm	dobry	średnia
29-31	budynek mieszkalny dwurodzinny	l. 30-te XX w.	dobry	średnia
33-35	budynek mieszkalny dwurodzinny	l. 20-te XX w.	dobry	średnia
37-41	kamienica	l.30-te XX w. modernizm	dobry	średnia

UL. P. SKARGI

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	budynek biurowy/ dawnej siedziba Superintendentury, później CSI Słowianki/ ob. ZUS	poł. XIX w.	dobry, po remoncie w l. 90-tych XX w.	duża
3	kamienica	k. XIX w., neoklasycyzm	średni, zredukowany detal architektoniczny	duża
5	budynek szkolny / dawne gimnazjum Ks. Jadwigi/	1616-1618r., przebud. XVIII w./ 1851 r. 1870, l. 20-te XX w. i generalnie l.80-te XX w.	średni zredukowany detal architektoniczny	duża

PL. MŁYŃSKI – uzupełnić ewidencję o numery: 1,2,3,4

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
-------	--------	-------------------	-----------------	------------------------

PL. SOWIŃSKIEGO

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
4	kamienica	k. XIX w., neoklasycyzm/	w trakcie remontu; remont z rekonstrukcją budynku , w tym fasady -2008 r.	

PLAC ZESŁAŃCÓW SYBIRU - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	Urząd Pocztowy nr 3	1929 r.	dobry	średnia

PL. WINNICZNY

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
9	kamienica	k. XIX w. przeb. pozbawiony detalu architektonicznego w trakcie remontu w l.70-te XX w.	średni	średnia
9AiB	kamienica	k. XIX w. przeb. pozbawiony detalu architektonicznego w trakcie remontu w l.70-te XX w.	średni	średnia

PL. WOLNOŚCI

adres	obiekt	Data budowy / styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
6	kamienica / dawny hotel Reinhold, później Hotel Garnizonowy/	k.XIX w. ., eklektyzm/ przeb. 1907r. i l. 90-te XX w.	dobry stolarka wymieniona na PCV/	średnia
7	kamienica	ok. 1905-1907r., eklektyzm z elementami secesji	średni	wysoka
8	kamienica	ok. 1910r., eklektyzm, secesja	zły	wysoka
11	kamienica	ok. 1910r., eklektyzm, secesja	dobry	wysoka
12	dawna oficyna kamienicy	1 ćw. XX w.	zły	niska
13	Ratusz	1852 r. wg proj. Blaurocka, neoromańskie; rozbud. od wsch. w k. XIX w. i skrzydło zachodnie w 1936 r. – „art. deco”/wg proj. Liczkowa/	dobry / stolarka wymieniona na PCV/	wysoka
14	kamienica	k. XIX w. przebudowana, zniszczony detal architektoniczny	średni	niska
15	kamienica z oficyną	l. 80/90-te XIX w., neoklasycyzm	dobry, po remoncie elewacji, dachu	wysoka
16	kamienica	l. 80/90-te XIX w., neoklasycyzm	dobry, po remoncie elewacji, dachu	wysoka

PL. WAZÓW

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
	gmach szkolny, Szkoła Podstawowa nr 1	1926- 1927 r., modernizm	dobry	średnia

UL. E. PLATER

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	ok. 1910r. , eklektyzm	średni	średni
1A	kamienica	ok. 1910r. , eklektyzm	średni	wysoka
2	kamienica / dawna oficyna/	1912r., wg. proj. R. Schreiber/	dobry, po remoncie	średnia
10	willa	1928 r., modernizm	dobry	średnia
12	willa	ok. 1930 r. modernizm	dobry, po remoncie /okna PCV/	średnia
14	kamienica	po 1908 r.	średni	średnia
14A	kamienica	po 1908 r. wg. proj. R. Schreibera	średni	średnia
15	kamienica	k. XIX w.	zły; pozbawiona detalu architektonicznego w wyniku wadliwie prowadzonego remontu	niska
25	Kamienica	l.20-te XX w.	średni	średnia

UL. POLNA - uzupełnić ewidencje

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
38-40	budynek mieszkalny dwurodzinny – bliźniak	l.30-te XX w.	dobry	średni jako zespół
46-48	budynek mieszkalny dwurodzinny – bliźniak	l.30-te XX w.	dobry	średni jako zespół
50-52	budynek mieszkalny dwurodzinny – bliźniak	l.30-te XX w.	dobry	średni jako zespół
70	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
72	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
74	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w. / w l. 90-tych obity panelami/	Średni	średni jako zespół
76	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
78	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
80	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w. / przebud.	Średni	średni jako zespół
82	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
84	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w. , rozbudowany	średni	średni jako zespół
86	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
88	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w., nadbudowany w l. 70-tych XX w.	średni	niska

90	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
92	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
94	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
96	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
98	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
100	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w.	średni	średni jako zespół
102	budynek jednorodzinny / szczytowy	l.30-te XX w., nadbudowany w latach 90-tych XX w.	średni	średni jako zespół

UL. POMORSKA

/ zabudowa szeregową, jednorodzinna o typowych projektach; dom z budynkami gospodarczymi/

adres	obiekt	Data budowy /styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
8-44 /parzyste/	budynki jednorodzinne	l.30-te XX w.	dobry	średnia jako zespołu
1-41 /nieparzyste/	budynki jednorodzinne	l.30-te XX w.	dobry	średnia jako zespołu

UL. PONIATOWSKIEGO - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1-31	zespół domów mieszkalnych, jednorodzinnych	l.30-te XX w.	dobry	średnia jako zespół

UL. POWSTAŃCÓW WLKP.

Adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	kamienica	ok. 1900r., eklektyzm	zły	średnia
4	kamienica	k. XIX w., historyzm	zły, zredukowany detal architektoniczny	średnia
5	kamienica	ok. 1910r., eklektyzm	zły	wysoka
6	kamienica	ok. 1900r., eklektyzm	zły	wysoka
7	kamienica	ok. 1910r., eklektyzm z elementami secesji	zły	wysoka

UL. PRZEMYSŁOWA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1,3	budynek mieszkalny	l.30-te XX w.	średni	niska
8	budynek mieszkalny	l.30-te XX w.	średni	niska

UL. PUŁASKIEGO*/ zabudowa szeregową, jednorodzinna o typowych projektach; z budynkami gospodarczymi/*

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1 – 19 / wsch pierzaja/ 2-20 / zach. pierzaja/	budynek mieszkalny jednorodzinny	ok. 1935 r.	dobry	średnia jako zespołu

UL. M. REJA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	3 ćw. XIX w. eklektyzm	średni	średnia

UL. RZEMIEŚLNICZA DAWNA UL. H. SAWICKIEJ

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
3	kamienica	ok. 1900 r.	zły	średnia
5	kamienica	ok. 1900 r.	średni	średnia
8	kamienica	ok. 1910r., modernizm	zły	wysoka

UL. SADOWA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	kamienica	k. XIX w., przebud. l.20-te XX w.	zły	niska
3	kamienica	k. XIX w., neoklasycyzm	zły	wysoka
4	kamienica	k. XIX w.	zły	niska

UL. SIENKIEWICZA – uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
--------------	---------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------

UL. GEN. W. SIKORSKIEGO - uzupełnić ewidencję o numery: 37,39,41,43,45,45, 47, 49,51

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1,3,5, 7	budynek mieszkalny, jednorodzinny	l.30-te XX w. /zespół szeregowych, szczytowo ustawionych domów	dobry	średnia jako zespołu
9-11	budynek mieszkalny, dwurodzinny	l.30-te XX w.	dobry	średnia jako zespołu
13-15 19-21	budynek mieszkalny dwurodzinny	pocz. XX w. przeb. l.80-te XX w./ 19-21/		

UL. SŁOWIAŃSKA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
18-20-22 24-26-28	bloki mieszkalne – koszarowce	l.30-te XX w.	dobry	niska
31	kamienica	l.30-te XX w.	dobry	niska

UL. SŁUPSKA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	budynek mieszkalny, jednorodzinny	poł. XIX w., l.20-te XX w./l.70-te XX w.	średni	niska
3	kamienica	k. XIX w. przeb. l.70- te XX w.	średni	niska
7	budynek mieszkalny, jednorodzinny	l.20-/30-te XX w.	zły, opuszczony – przeznaczony do rozbiórki	niska

UL. STRAŻACKA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	k. XIX w., historyzm	dobry- po remoncie; zredukowany detal architektoniczny; okna – PCV	średni
2	kamienica	k. XIX w., neoklasycyzm	zredukowany detal architektoniczny; ob. w trakcie remontu i nadbudowy	średni
3a	dawna łaźnia miejska, ob. sklep	l.30-te XX w., funkcjonalizm	dobry	niska
4	wieża strażacka	1892 r.	średni	wysoka

UL. PROFESORA WŁADYSŁAWA SZAFERA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
	<i>dawny dom przedpogrzebowy żydowski, ob. kościół ewangelicko augsburski</i>	<i>XIX/XX w.</i>	<i>Dobry</i>	<i>dobry</i>

UL. SZCZECIŃSKA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
	Wieża Przemysława, daw. Bismarcka	1910 r.	dobry	wysoka
3-5	budynek mieszkalny	l.20/30- te XX w., w	dobry	niska

	dwurodzinny	części przebud. w 1.90-tych XX w.	okna PCV	
4	kamienica /dawny dom starców/	1926 r.	dobry	średnia
7-9	kamienica	1.20-te XX w.	średni	niska
10	kamienica	k. XIX w. / przebud. 1.80-te XX w.	średni	niska
11-13	kamienica	1.20-te XX w.	średni	niska
12	willa	ok. 1908r., eklektyzm, rozbudowana, poszerzona – 1. 90-te XX w.	dobry	średnia
14	budynek mieszkalny	XIX/XX w. przebud. 1.90-te XX w.	dobry	niska
14 A	budynek przemysłowy-przepompownia wody PKP	4 ćw. XIX w.	średni	niska
16	willa	1.20-te XX w.	średni	średni
18	willa	1.30-te XX w.	średni	średni
19 A-C	kamienica	1.20-te XX w.	dobry	średni
21	kamienica	1.30-te XX w.	średni	niska
22	willa	1.20-te XX w.	średni	średni
23-25	kamienica	1.20-te XX w.	dobry	niska
27-29	kamienica	1.20-te XX w., przeb. 1.80-te XX w.	średni	niska
28	willa	1.1910-1920r., modernizm	dobry	średnia
31 A-B	kamienica	1.20-te XX w.	dobry, okna PCV	średni
35-37	kamienica	1.30-te XX w.	dobry	średni
39-41	<i>kamienica</i>	<i>1.30-te XX w.</i>	<i>dobry</i>	<i>średni</i>
38	willa	1910-1920r., modernizm, przebud. 1.90-te XX w.	dobry, po remoncie	średni
45	kamienica	1.30-te XX w.	dobry	niska
49,51,53,55	budynki jednorodzinne, szeregowce	1.20-te XX w.	średni	średni jako zespół
93	willa	1.20-te XX w.	średni	średni

UL. SZKOLNA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
4	kamienica	ok. 1920r., modernizm	średni	średnia
8	kamienica	k. XIX w. historyzm, /neoklasycyzm/	zły	wysoka
9	kamienica	XIX/XX w.	średni	średni
11	budynek mieszkalny/ ok. biuro/ + warsztat	pocz. XX w.	średni	średni
12	kamienica	1.20-te XX w.	zły	średni
13/15	kamienica	XIX/XX w.	zły	średni
14	kamienica	ok. 1930 r.	zły	średni

16	kamienica	l.20-te XX w.	zły	średni
17	budynek mieszkalny	ok. 1900r.	średni	średni
18/20	kamienica	ok. 1920r., modernizm	zły	średni
19	kamienica	XIX/XX w., eklektyzm	zły	wysoka

UL. SZYMANOWSKIEGO – uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
9	budynek jednorodzinny	l.20-te XX w., przebud. l.70-te XX w.	dobry	średni jako zespół

UL. TORUŃSKA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
3-5-7 13-15-17	kamienica	ok. 1930 r.	średni	średni jako zespół
2-4	kamienica	ok. 1930 r.	średni	średni jako zespół
8-11	kamienica	ok. 1930 r.	średni	średni jako zespół
10-12-14	kamienica	ok. 1930 r.	średni	średni jako zespół
16-18	kamienica	ok. 1930 r.	średni	średni
19	kamienica	ok. 1930 r.	średni	średni
22	kamienica	ok. 1930 r.	średni	średni

UL. TRAUGUTTA – uzupełnić ewidencję o numery: 2,4,6

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
7	willa.	20-te XX w.	dobry	średnia

UL. WARSZAWSKA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
8	budynek czterorodzinny	l.30-te XX w.	średni	średni
10	budynek czterorodzinny	l.30-te XX w.	średni	średni

UL. WILEŃSKA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	budynek mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	średnia
3	budynek mieszkalny	ok. 1935 r.	dobry	średnia
4	budynek mieszkalny	1938 r.	średni	średnia

5	budynek mieszkalny	ok. 1935r.	dobry	średnia
6/6A	budynek mieszkalny	ok. 1935r.	zły	niska
7	budynek mieszkalny	ok. 1935r.	dobry	średnia
8/8A	budynek mieszkalny	ok.1900r.	zły	niska
9	budynek mieszkalny	ok. 1935r.	średni	średnia
11	budynek mieszkalny	ok. 1935r.	dobry	średnia

UL. WINNICZNA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
14	kamienica	1.80/90-XIX w. /przeb. 1.70-te XX w.	średni	średni
16	kamienica	1.80/90-XIX w. neoklasycyzm /przeb. 1.70-te XX w.	średni	średni
18	kamienica	1.80/90-XIX w. /przebud. 1.70-te XX w.	średni	niska
20	kamienica	1.80/90-XIX w. przebud. 1.70-te XX w.	średni	niska
22	kamienica	1.80/90-XIX w. /przebud. 1.70-te XX w.	średni	niska
28	kamienica	1.80/90-XIX w. neoklasycyzm	średni	średnia
30	kamienica	1.80/90-XIX w.	średni	niska
32	kamienica	1.80/90-XIX w. /przeb. 1.70-te XX w.	średni	niska
34	kamienica	pocz. XX w. /przebud. 1.70-te XX w.	średni	niska
36	budynek mieszkalny z oficyną	4 ćw. XIX w/ 1.30-te XX w.	średni	niska
38/40	budynek mieszkalny	XIX/XX w. / przeb. 1.70-te XX w.	średni	niska

UL. WIŚNIOWA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1/3	kamienica	1.30-te XX w.	zły	niska
2/4	kamienica			
5	kamienica			
6	kamienica			

UL. WODOCIĄGOWA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
	wieża ciśnień	1910 r.	zły	wysoka

UL. WOJSKA POLSKIEGO

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1	kamienica	1908/ 1913 r. wg, proj. R. Kaun i R. Schreibera; eklektyzm z elementami secesji	średni	wysoka
2	kamienica	1908/ 1913 r. wg, proj. R. Kaun i R. Schreibera Modernizm z elementami secesji	średni/	wysoka
3	kamienica	ok. 1914r. eklektyzm z elementami secesji	zły	wysoka
4	kamienica	ok. 1920r.	dobry	średnia
5	kamienica/ przedszkole/	l. 30-te XX w.	dobry po remoncie	średnia
6	kamienica	1925 r.	dobry, po remoncie	wysoka

UL. KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO / DAWNIEJ UL. ŻUKOWA/

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
15	kamienica	ok. 1900r., eklektyzm / remont. l.70-te XX w.	zły, zupełnie zniszczony detal architektoniczny	niska
17	kamienica	ok. 1900 r., eklektyzm	zły, zredukowany detal architektoniczny	średnia
19	kamienica	ok. 1900 r., eklektyzm	średni	wysoka
21	kamienica z oficyną	ok. 1900 r., eklektyzm	zły	wysoka
22	kamienica	ok. 1890 r., historyzm	średni	wysoka
23	kamienica z oficyną	ok. 1920 r., modernizm	średni	wysoka
24	kamienica z oficyną	ok. 1890 r. historyzm	średni	wysoka
25	kamienica z oficyną	ok. 1920 r. modernizm	średni	wysoka
26/30	budynek handlowo biurowy z częścią mieszkalną	ok. 1935 r. funkcjonalizm	dobry	wysoka
32	kamienica z oficyną	ok. 1900 r., eklektyzm	średni	wysoka
57	kamienica	ok. 1910r., modernizm	średni	wysoka
58	kamienica	ok. 1920r., modernizm	średni	wysoka
59	kamienica	1878 r./ ok. 1900r. i l.30-te XX w., eklektyzm	średni	wysoka
60	kamienica	k. XIX w., historyzm	zły	wysoka
61	kamienica	k. XIX w., historyzm	średni	wysoka
62	kamienica z oficyną	ok. 1890 r., historyzm	zły	średnia
63	kamienica	ok. 1890 r., historyzm	średni	wysoka
64	kamienica z oficyną	ok. 1890 r., historyzm	zły	wysoka
66	kamienica z oficyną	ok. 1900 r., eklektyzm	średni	wysoka

67	kamienica z oficyną	ok. 1890 r., historyzm	zły	wysoka
68	kamienica	ok. 1890 r., historyzm	średni	wysoka
69	kamienica z oficyną	ok. 1890 r., historyzm	średni	wysoka
70	kamienica	ok. 1890 r., historyzm; remont generalny l.80- te XX w., kamienica pozbawiona w znacznej części oryginalnego detalu	średni	średnia
71	budynek handlowo- przemysłowy – dawny zakład przetwórstwa owocowo-warzywnego	ok. 1920 r., rozbudowany w l.90- tych XX w.	dobry	średnia
72	kamienica	ok. 1890 r., historyzm, remont, l.80-te XX w.	dobry	średnia
74	kamienica z oficyną	ok. 1910 r., modernizm, po remoncie , zredukowany detal	dobry	średnia
76	kamienica	ok. 1890 r. historyzm l. 80-te XX w., remont generalny	średni	wysoka
78	kamienica z oficyną	ok. 1890 r., historyzm	zły	wysoka
80	kamienica z oficyną	ok. 1890 r., historyzm	zły	wysoka
82	kamienica z oficyną	ok. 1890 r., historyzm	zły	wysoka
84	kamienica z oficyną	ok. 1900 r.	zły	średnia
86	kamienica / sklepy usługi/	ok. 1900 r.	dobry po remoncie; okna PCV	średnia
88	budynek mieszkalny /	k. XIX w. pierwotnie szachulcowy	średni	średnia

UL. WYŚCIGOWA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
4	budynek mieszkalny	l.30-te XX w. modernizm	dobry	średnia
	budynek przemysłowy	l.30-te XX w.	dobry	średnia
6	kamienica / przylega elewacją południową do ul. Powstańców Wlkp./	ok. 1920r. ,eklektyzm, zredukowany detal architektoniczny	średni	średni
11	budynek przemysłowy/ ob. usługowy- sklepy, biura	l.30-te XX w.	dobry	średnia

UL. ZAMKOWA - uzupełnić ewidencję

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
2	kamienica	k. XIX w. ,eklektyzm	średni	średnia
11	kamienica	pocz. XX w., eklektyzm	dobry, po remoncie / po 2000 r./	średni
12	kamienica	l.80-te XIX w. historyzm	dobry ,po remoncie / po 2000 r./	wysoka

13	kamienica	k. XIX w.	dobry, po remoncie / po 2000 r./	średnia
15	kamienica	1.80-te XIX w.	zły	średnia

UL. ZANA – cała jako założenie z rondem – uzupełnić ewidencje

<i>adres</i>	<i>obiekt</i>	<i>Data budowy/ styl</i>	<i>Stan zachowania</i>	<i>Wartość konserwatorska</i>
--------------	---------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------

UL. ZAULEK

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
1-6	kamienica / dom czynszowy dla robotników/	1.30-te XX w.	średnia	średnia
7-9	kamienica / dom czynszowy dla robotników/	1.30-te XX w.	średnia	średnia

UL. ZIELONA

adres	obiekt	Data budowy/ styl	Stan zachowania	Wartość konserwatorska
9	kamienica	ok. 1900 r.	zły	niska
11	kamienica	ok. 1910 r.	zły	niska
14	kamienica	ok. 1900 r., eklektyzm	zły	wysoka
15	kamienica	ok. 1890 r., eklektyzm	średni	średnia
17	budynek mieszkalny	ok. 1910 r.	zły	bezwartościowy
18	kamienica	ok. 1920 r. modernizm	średni	wysoka
19	kamienica	ok. 1930 r.	średni	wysoka
21	kamienica	ok. 1930 r.	średni	niska
22-56	kamienica / dom czynszowy dla robotników/	1.30-te XX w.	Średnia	średnia
23	kamienica	k. XIX w.	średni	niska
25	kamienica	k. XIX w., eklektyzm	średni	wysoka
27	kamienica	k. XIX w., eklektyzm	średni	średni
29	kamienica pierwotnie wyciągiem	pocz. XX w.	średni	średni
31	kamienica	ok. 1920 r.	średni	średni
33	kamienica	ok. 1920 r., modernizm	średni	wysoka
37	kamienica	ok. 1920 r.	zły	średni
39	kamienica	1938r.	dobry	średni
43	kamienica	ok. 1920 r., modernizm	zły	średnia
45	kamienica	ok. 1920 r., modernizm	średni	średnia
47	kamienica	ok. 1920 r.	dobry	średni
49	kamienica	ok. 1920 r., modernizm	średni	średni

OBIEKTY PROPONOWANE DO WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW

<p>Gmach Sądu - ul. Bohaterów Warszawy 42</p> 	<p>4 ćw. XIX w. , eklektyzm/ neogotyck</p>	<p>stan techniczny – dobry /stolarka okienna – PCV/</p>	<p>wysoka wartość konserwatorska</p>
 <p>Wieża Przemysława, daw. Bismarcka, ul. Szczecińska</p>	<p>1910 r.</p>	<p>stan techniczny dobry</p>	<p>wysoka wartość konserwatorska</p>
 <p>Wieża strażacka ul. Strażacka</p>	<p>1892 r.</p>	<p>stan techniczny średni</p>	<p>wysoka wartość konserwatorska</p>
<p>Dawny dom przedpogrzebowy żydowski, ob. Kościół ewangelicko - augsburski ul. Profesora Władysława Szafera</p> 	<p>XIX/XX w.</p>	<p>stan techniczny dobry</p>	<p>wysoka wartość konserwatorska</p>

 <p>Schrony bojowe z okresu II wojny światowej ul. Kościuszki</p>	<p>I. 30-te XX w.</p>	<p>stan techniczny</p>	<p>wysoka wartość konserwatorska</p>
<p>RATUSZ Pl. Wolności 13</p> 	<p>1852 r. wg proj. Blaurocka, neoromański; rozbud. od wsch. w k. XIX w. ; skrzydło zachodnie zbud. w 1936r. w stylu „art. deco” /wg proj. Litzkova/</p>	<p>stan techniczny dobry</p>	<p>wysoka wartość konserwatorska</p>
 <p>Budynek dworca PKP wraz z zachowanymi elementami wyposażenia wnętrza i malarstwem ściennym</p>	<p>pocz. XX w.</p>	<p>stan techniczny średni</p>	<p>wysoka wartość konserwatorska</p>
<p>Wieża Ciśnień ul. Wodociągowa</p> 	<p>1910 r.</p>	<p>stan techniczny zły</p>	<p>wysoka wartość konserwatorska</p>

<p>Dawna Zbrojownia, ob. budynek mieszkalno-usługowy /po 1945 r., siedziba UB / ul. Kościuszki 23</p> 	<p>1845 r. wybudowany pod nadzorem Blaurocka, / ten sam budowniczy wznosił ratusz szczecinecki/</p>	<p>stan techniczny dobry</p>	<p>dobra wartość konserwatorska</p>
--	---	----------------------------------	---

Załącznik nr 3

INFORMACJE O ŹRÓDŁACH POZYSKIWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Informacje o zasadach i kryteriach dotyczących możliwości pozyskiwania środków finansowych na zadania związane z ochroną i opieką nad zabytkami zawarte są na podanych poniżej stronach internetowych (informacja aktualna na koniec października 2008).

1. Informacje na temat programu operacyjnego „Promesa Ministra Kultury” dostępne są na stronie internetowej www.mkidn.gov.pl.
2. Informacje na temat programu operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe” dostępne są na stronie internetowej www.mkidn.gov.pl.
3. Informacje na temat programu operacyjnego „Fundusz Wymiany Kulturalnej” dostępne są na stronie internetowej www.mkidn.gov.p.
4. Informacje na temat programu operacyjnego „Kultura 2007-2013”, znajdują się na stronie internetowej www.mkidn.gov.pl.
5. Informacje dotyczące programu operacyjnego „Innowacyjna Gospodarka”, projektu nr 6.4. Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym dostępne są na stronie internetowej www.interreg.gov.pl.
6. Informacje dotyczące programów operacyjnych „Regionalne Programy Operacyjne” dostępne są na stronie internetowej www.mrr.gov.pl.
7. Informacje dotyczące programu operacyjnego „Kapitał Ludzki” dostępne są na stronie internetowej www.mrr.gov.pl.
8. Informacje dotyczące programu operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” dostępne są na stronie internetowej www.mrr.gov.pl.
9. Informacje dotyczące programu operacyjnego „Europejska Współpraca Terytorialna” dostępne są na stronie internetowej www.mrr.gov.pl.
10. Informacje dotyczące programu operacyjnego „Fundusz dla Organizacji Pozarządowych” znajduje się na stronie internetowej www.funduszngo.pl.
11. Informacje dotyczące możliwości finansowania przy wykorzystaniu ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym znajdują się na stronie internetowej www.partnerstwopublicznoprywatne.info/ustawa_ppp.php.